

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Hardinxveld-Giessendam: Dorp aan het water

PROGRAMMABEGROTING 2021-2024

Raadsvergadering 12 november 2020

INHOUDSOPGAVE

1.1	Gehanteerde uitgangspunten.....	1
1.2	Leeswijzer	2
1.3	Inleiding en aanbieding	3
DEEL 1	BELEIDSBEGROTING.....	9
PROGRAMMAPLAN		11
1.4	Programma's	12
	Programma 1 Bestuur	13
	Programma 2 Leven, reizen en documenten	17
	Programma 3 Openbare orde en veiligheid	19
	Programma 4 Verkeer en vervoer	23
	Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	27
	Programma 6 Scholing	31
	Programma 7 Samenleven.....	33
	Programma 8 Werk en inkomen.....	37
	Programma 9 Zorg en welzijn.....	40
	Programma 10 Gezondheid en milieu	47
	Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	50
	Programma 12 Woonomgeving.....	55
	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	57
1.5	Toekomstige ontwikkelingen	61
1.6	Algemene Dekkingsmiddelen.....	64
1.7	Onvoorzien	66
PARAGRAFEN.....		67
1.8	Paragraaf Bedrijfsvoering.....	69
1.9	Paragraaf Lokale Heffingen	72
1.10	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	79
1.11	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	87
1.12	Paragraaf Financiering en Treasury.....	95
1.13	Paragraaf Verbonden partijen	102
1.14	Paragraaf Grondbeleid	107
Deel 2	FINANCIELE BEGROTING	117
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN TOELICHTING		119
2.1	Begroting 2020	121
2.2	Overzicht taakvelden.....	123
2.3	Overzicht saldi taakvelden per programma	126
2.4	Incidentele baten en lasten	129
2.5	Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves ..	131
2.6	Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo	134
UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE EN TOELICHTING		135
2.7	Uiteenzetting financiële positie.....	136
2.8	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume ..	139
2.9	Overzichten overhead en treasury	140
2.10	Totaaloverzicht investeringsplan.....	141
2.11	Verkorte balans/overzicht financiering	144
2.12	Kasstroomoverzicht.....	145
2.13	Overzicht opgenomen nieuw beleid	147
2.14	Overzicht van reserves en voorzieningen	148
2.15	Taakveldmatrix	153

1.1 Gehanteerde uitgangspunten

Bij de samenstelling van deze begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Deze begroting is opgesteld conform de voorschriften uit het “Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten” (BBV) van 17 januari 2003, inclusief de aanpassingen van het BBV welke tot en met medio 2020 zijn vastgesteld.
- De financiële gevolgen van besluiten die genomen zijn tot en met de raadsvergadering van 9 juli 2020 zijn verwerkt in de onderliggende stukken.
- De uitkomsten van de jaarrekening 2019 en de ontwikkelingen in 2020 zijn nadrukkelijk betrokken bij de ramingen voor 2021.
- Alle bedragen zijn in euro's.
- Het financieel meerjarenperspectief 2021-2024 is gebaseerd op constante prijzen. Als prijspeil is daarbij het verwachte prijspeil 2021 aangehouden. De bedragen van de jaarrekening 2019 en de begroting 2020 zijn gebaseerd op de toenmalige prijspeilen.
- De prijsstijging bedraagt 0%. Voor de loonontwikkeling is uitgegaan van de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. In de berekening van de salarissen en sociale lasten wordt rekening gehouden met eindschalen.
- Voor de formatie is uitgegaan van de formele sterkte per 1 mei 2020.
- Afschrijvingslasten over investeringen worden berekend op basis van het beleid uit de financiële verordening.
- De interne rekenrente voor kapitaallasten en in exploitatie zijnde bouwgrondexploitaties is 1,0%. Voor rioleringsprojecten is de rekenrente 3,0%. Bij de bepaling van de percentages is rekening gehouden met de “notitie rente 2017” van de commissie BBV.
- Voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 1,0% en een looptijd van 10 jaar. Leningen worden als langlopend beschouwd wanneer zij een looptijd hebben van meer dan één jaar.
- Voor nieuw aan te trekken kortlopende geldleningen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 0,0%. Leningen worden als kortlopend beschouwd wanneer zij een looptijd hebben van minder dan één jaar.
- De reserves en voorzieningen zijn gebaseerd op de door de raad op 19 december 2013 vastgestelde nota reserves en voorzieningen.
- De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op 18.295 inwoners (per 1 januari 2020, CBS) en 7.452 woningen (per 1 januari 2020, BAG).
- De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2020. Er is daarbij meerjarig geen rekening gehouden met areaaluitbreiding. In de berekening van de algemene uitkering is rekening gehouden met een vast bedrag voor het BTW-compensatiefonds. De provinciaal toezichthouder staat toe meerjarig een vast bedrag op te nemen als inschatting op de jaarlijkse onder- of overschrijding van het plafond.

1.2 Leeswijzer

Deze programmabegroting bestaat uit drie onderdelen: de programma's, de paragrafen en de financiële begroting. Op elk van deze onderdelen volgt hier een korte leeswijzer. Ten slotte wordt een toelichting gegeven op de gevolgen van de vernieuwing van de verslaggevingsregels als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Programma's

De gemeente is vrij de programma's naar eigen inzicht in te delen. Ook het aantal bepaalt de gemeente zelf. Onze gemeente kent 12 programma's, aangevuld met de onderdelen bedrijfsvoering en financiering en dekking.

De programma's zijn eensluidend ingedeeld:

1.1 Wat willen we bereiken

- Beleid dat nog doorloopt vanuit het Collegeprogramma 2018-2022
- Onderwerpen vanuit de Perspectiefnota 2021-2024
- Aanvullende doelstellingen en voornemens voor de komende vier jaar.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen

1.3 Wat mag het kosten

- Per programma is in deze tabellen inzichtelijk gemaakt wat de baten en lasten zijn van bestaand beleid, van beleid neutrale baten en lasten en hoe hoog de reservemutaties zijn.
- Beleid neutrale boekingen zijn overboekingen tussen programma's die geen effect hebben op het begrotingssaldo.

1.4 Beleidsindicatoren

1.5 Verbonden partijen

1.6 Taakvelden

Paragrafen

Het besluit Begroting en verantwoording stelt dat een aantal verplichte paragrafen moet worden opgenomen. Zij geven op een aantal belangrijke beheeraspecten een dwarsdoorsnede door de programma's weer.

Financiële begroting

In de financiële begroting worden de begrotingscijfers in diverse overzichten op totaalniveau gepresenteerd. Dit betreffen onder meer een uiteenzetting van de financiële positie, een overzicht van de financiering (meerjarige balans op begrotingsbasis), de kredieten en de staat van reserves en voorzieningen.

Met het vaststellen van de financiële begroting wordt het College geautoriseerd voor uitvoering van de jaarschijf 2021.

1.3 Inleiding en aanbieding

Geachte raad,

Hierbij bieden wij u de begroting 2021-2024 aan. Het verheugt ons u een sluitende begroting voor de jaren 2021 – 2024 aan te kunnen bieden. Voor 2020 is sprake van een nadelig begrotingssaldo van € 237.099. Dit nadelige saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door de effecten van de meicirculaire 2020 en bijstellingen via de najaarsnota 2020.

Perspectiefnota 2021-2024

In de perspectiefnota 2021-2024 is in gecomprimeerde vorm het volgende overzicht opgenomen.

Progr.	Onderwerp	Begroting na wijziging 2020		Bijgestelde begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
		Mutaties 2020 (VJN)						
	Saldo begroting 2020-2023	525.253		525.253	164.688	-347.317	-469.616	-741.753
	Effecten septembercirculaire 2019	55.849		55.849	284.811	335.952	283.917	410.739
	Bijgestelde begroting 2020-2023	581.102	-	581.102	449.499	-11.365	-185.699	-331.014
	Bijstellingen							
	1 Viering 75 bevrijding, inclusief nieuw monument Merwedestrijders	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-
1/14	Livestream raadsvergaderingen, actualisatie raadsinformatiesyst. en accounts raads- en burgerleden	-	-16.900	-16.900	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
	1 Lidmaatschappen belangenverenigingen	-	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
3	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	-	-65.336	-65.336	-94.896	-94.896	-94.896	-94.896
4	Veerdienst	-	-30.000	-30.000	-35.000	-35.000	-	-
4	Vrachtwagenparkeren	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
4	Projecten Gemeentelijk Verkeers- en Voersplan (GVVP)	-	13.000	13.000	55.000	-	-	-
	Dekking reserve verkeersveiligheid	-	-13.000	-13.000	-55.000	-	-	-
5	Dividend Eneco	-	57.000	57.000	-	-	-	-
5	Dividend Stedin	-	125.000	125.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
7	Vervanging zwembadvloer de Duikelaar	-	-33.000	-33.000	-	-	-	-
13	Dekking onvoorzien	-	25.000	25.000	-	-	-	-
7	Zwembad de Duikelaar	-	-37.170	-37.170	-34.670	-34.670	-37.170	-34.670
7	Sporthallen	-	-25.341	-25.341	-25.341	-26.841	-25.341	-25.341
8/9	Sociale Dienst Drechtsteden	-	28.797	28.797	81.000	95.936	292.038	198.869
9	Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ	-	-93.066	-93.066	-235.436	-246.059	-422.248	-422.194
9	Beschermde wonen	-	250.000	250.000	-	-	-	-
9	Sociaal Medische Indicatie	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
9	Reserve sociaal domein	-	23.464	23.464	23.464	23.464	23.464	23.464
11	Bouwleges	-	-310.600	-310.600	-103.280	122.800	166.000	-
12	Bomenbeleidsplan	-	-21.000	-21.000	-5.000	-2.500	-21.000	-2.500
12	Renovatie Peulenpark	-	-127.500	-127.500	-	-	-	-
	Dekking reserve openbaar groen	-	127.500	127.500	-	-	-	-
13	Onroerende zaakbelasting	-	100.017	100.017	194.501	194.501	194.501	194.501
12	Dividenduitkering BNG	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
13	Rentekosten	-	134.071	134.071	87.992	91.367	123.943	121.495
13	BTW Compensatiefonds	-	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
13	Extra middelen jeugdhulp	-	-	-	-	287.000	287.000	287.000
14	Verbijzonderde interne controle 2019	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-
14	Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)	-	-9.000	-9.000	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
14	Servicecentrum Drechtsteden	-	-	-	-45.170	-45.170	-45.170	-45.170
14	Reserve sociale verzekeringswetten	-	12.647	12.647	24.404	24.404	24.404	24.404
14	Salariskosten	-	-	-	-261.987	-265.582	-269.507	-263.677
14	Inhuur projectleider	-	74.880	74.880	-	-	-	-
	Dekking reserve individuele trajecten	-	-74.880	-74.880	-	-	-	-
	Effecten herziening kapitaallasten - inclusief mutatie reserve		68.635	68.635	35.193	-38.992	-65.675	-109.244
	Diverse bijstellingen < € 10.000 *1		-52.648	-52.648	-61.233	-48.331	-43.845	-40.527
	Saldo na perspectiefnota 2021-2024	581.102	65.070	646.172	-97.960	-101.934	-191.201	-611.500

Meicirculaire 2020

De perspectiefnota 2021-2024 is het kader voor de programmabegroting 2021-2024. Tijdens het opstellen van de perspectiefnota was de meicirculaire 2020 nog niet beschikbaar. Na beschikbaar stellen van de meicirculaire door het rijk is tot een financiële doorrekening gekomen. Deze heeft de raad via een afzonderlijke memo aangeboden gekregen.

De financiële effecten van de meicirculaire 2020 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

	2020	2021	2022	2023	2024
Begrotingsresultaat perspectiefnota 2021-2024	646.172	-97.960	-101.934	-191.201	-611.500
Effecten mei-circulaire 2020	-147.404	719.311	903.881	789.185	687.732
Aangepast financieel meerjarenperspectief	498.768	621.351	801.947	597.984	76.232

Aangepast financieel meerjarenperspectief

Na het behandelen van de perspectiefnota 2021-2024 is Focus 2020 in de gemeenteraad behandeld en hebben de gesprekken over de biedingen plaatsgevonden. Dit resulteert in het volgende beeld:

	2020	2021	2022	2023	2024
Aangepast financieel perspectief (na meicirc. 2020)	498.768	621.351	801.947	597.984	76.232
Focus 2020	-838.743	-	-	-	-
Dekking Focus 2020 via Algemene reserve	192.743	-	-	-	-
Effect doorrekening Burap 1 SOJ (2020 via NJN)	-55.000	-46.000	35.000	268.000	265.000
Reparatie aframing soc. domein (2020 via NJN)	-15.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Effect actualisatie begr 2021 GRD (SDD-deel)	-	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
Actualisatie kapitaallasten (2020 via najaarsnota)	7.416	7.416	7.416	7.416	7.416
Overige bijstellingen najaarsnota 2020	-27.283	-	-	-	-
	-237.099	412.767	674.363	703.400	178.648
Biedingen 2021-2024	-	-62.300	-62.300	-62.300	-62.300
	-237.099	350.467	612.063	641.100	116.348
Begrotingsruimte voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek.	-	-350.467	-612.063	-641.100	-116.348
Financieel meerjarenperspectief	-237.099	-	-	-	-

Service organisatie Jeugd (Burap 1)

Door de SOJ is aan de deelnemende gemeenten hun zienswijze gevraagd over de verschillende geschetste scenario's voor de toekomst. De concept begroting 2021 van de SOJ was opgesteld op basis van een scenario (scenario 1) waarbij een ambitieus financieel kader wordt gerealiseerd. De financiële effecten van dit scenario zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota 2021-2024. Op basis van de eerste bestuursrapportage 2020 van de SOJ is een financiële doorrekening gemaakt, vergelijkbaar met scenario 2b. De totale kosten voor SOJ stijgen daarmee, maar vallen voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam door een dalend aandeel relatief mee. Op langere termijn resulteert dit in een positief effect voor Hardinxveld-Giessendam, waarbij ten opzichte van de ramingen in de perspectiefnota 2021-2024 de bijdrage vanaf het begrotingsjaar 2022 daalt. De financiële effecten hiervan worden verwerkt in de programmabegroting 2021-2024.

Reparatie aframing Sociaal Domein

Bij de perspectiefnota 201-2024 is ten onrechte budget afgeraamd dat bestemd is voor het sociaal domein. In de begroting 2021-2024 is dit bijgesteld.

Effect actualisatie begroting 2021-2024

Na het aanbieden van de begroting 2021 door de GR Drechtsteden bleek dat de ramingen van de bijdragen voor het SDD-deel op basis van onjuiste verdeelsleutels waren berekend. Dit heeft een nadelig effect voor onze raming en daarom zijn deze in de begroting 2021-2024 bijgesteld.

Actualisatie kapitaallasten

Bij het opstellen van de begroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten geactualiseerd. Hieruit volgt een beperkte bijstelling van de ramingen.

Biedingen 2021-2024

In de perspectiefnota 2021-2024 is aangegeven dat door diverse omstandigheden, zoals de coronacrisis, het personele verloop en de vernieuwde werkwijze voor het in beeld brengen van de beleidsinhoudelijke perspectieven meer tijd nodig was om dit in kaart te brengen. Dit betekent dat in de afgelopen maanden de biedingen zijn besproken en er keuzes zijn gemaakt om beleidsdoelen te realiseren. Op de afzonderlijke programma's is dit nader toegelicht.

Begrotingsruimte voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek

Ook is nadrukkelijk gekeken naar de formatie, waarbij hangende het onderzoek van Deloitte ervoor is gekozen om de begrotingsruimte te reserveren. Besluitvorming hierover wordt gekoppeld aan de aanbevelingen uit het onderzoek door Deloitte. Daarmee is tevens in meerjarenperspectief sprake van een begroting die op nihil uitkomt.

SPEERPUNTEN 2021

HG basis op orde en de bestuurlijke omgeving

Vanuit Focus 2020 waarin het fundament is gelegd om de basis op orde te hebben en te houden, wordt in 2021 verder gewerkt. Bestuur en organisatie zetten zich hiervoor in. We werken aan de herijking van de bestuurlijke visie, die onderdeel uitmaakt van het raadsprogramma. Dit vanuit de wetenschap dat er in de ons omringende gemeenten zich veel bestuurlijke veranderingen afspelen. Ook de toekomst van de regionale samenwerking in de Drechtsteden krijgt in 2021 zijn afronding. Al deze sporen brengen we zo bij elkaar.

Corona en Integraal Veiligheidsbeleid en handhaving

Vanaf maart 2020 heeft Corona invloed gekregen op onze gemeente. Vanaf dit moment is Team Veiligheid volledig op sterkte. Twee leden van Team Veiligheid hebben medezitting genomen in het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT). Landelijke en regionale regelgeving is omgezet naar de lokale praktijk. De samenwerking met de Veiligheidsregio was daarbij zeer intensief. Om vragen van inwoners, organisaties en verenigingen te kunnen beantwoorden is een 'crisisorganisatie mailbox' ingericht waarbij inmiddels 151 vragen zijn binnengekomen en afgehandeld.

Ook is vanuit het team Veiligheid de lokale handhaving georganiseerd en aangestuurd. Deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid enige vertraging heeft opgelopen. Naarmate de Corona crisis vorderde zijn de geleverde inspanningen afgenomen en is er meer tijd gekomen voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid. De verwachting is dat de inspanningen op dit niveau zullen blijven omdat veel processen (bijvoorbeeld omtrent de handhaving, de crisisorganisatie mailbox) inmiddels zijn ingericht en snel weer kunnen worden 'opgeschaald' bij een eventuele tweede golf. Het toezicht op de naleving van de coronamaatregelen heeft zijn weerslag op de beschikbare handhaving capaciteit. De BOA heeft tijdens het toezicht houden op naleving van de noodverordening uiteraard oog voor de overige handhavingsvraagstukken in de gemeente.

75+1 jaar vrijheid, herinneren en herdenken

2020 zou het jaar worden om 75 jaar vrijheid te vieren. Veel voorbereidingen waren al gepleegd toen COVID19 alle activiteiten stillegde. In afstemming met de betrokken organisaties is besloten om in 2021 75+1 jaar vrijheid te vieren, te herinneren en te gedenken. In Hardinxveld-Giessendam vullen we de jaarlijkse activiteiten rond 4 en 5 mei aan met dit landelijke thema. De historie van de Merwedegijzelaars staat daarin centraal om zo meer bekendheid te geven aan dit stuk lokale oorlogsgeschiedenis. In de nacht van 9 op 10 mei 1944 schiet het verzet bij de Helsluis in de Dordtse Biesbosch twee landwachters dood. Als represaille worden in de week daarna aan beide zijden van de rivier de Merwede honderden (jonge) mannen opgepakt en door de bezetter weggevoerd. Van deze mannen keerden er 25 niet terug. Om de jaarlijks groeiende belangstelling voor de herdenking tijdens 4 mei ruimte te bieden, zal gezocht moeten worden of een herinrichting rond het monument aan de Sluisweg mogelijk is.

De Energietransitie en Warmtetransitie

Gemeente Hardinxveld-Giessendam staat voor grote opgaven als het gaat om verduurzaming, energietransitie en klimaatadaptatie. Sinds het collegeakkoord is gesloten, is veel op gang gekomen om klimaatafspraken na te komen, zowel lokaal als regionaal. Momenteel wordt toegewerkt naar verschillende tussentijdse mijlpalen om uiteindelijk, in 2050, energieneutraal en klimaatbestendig te zijn.

Concreet betekent dit dat in de loop van 2021 de Regionale Energiestrategie Drechtsteden (RES 1.0), de (lokale) Transitievisie Warmte (TVW), de Regionale Warmtestructuur Drechtsteden (RWS) en de Regionale Adaptatiestrategie Alblasserwaard-Vijfherenlanden (RAS A5H) moeten worden vastgesteld door de raad.

Dit vergt zowel regionale als lokale inzet en nauwe samenwerking met veel partners. Ook is zicht houden op de samenhang van belang. Dit geldt onder meer voor de Omgevingswet en de Omgevingsvisie, beide essentieel voor de realisatie van de transitie: de Omgevingswet biedt het benodigde instrumentarium, de Omgevingsvisie speelt een belangrijke rol om door middel van participatie in de verbinding te staan met de samenleving.

Duurzaamheid is een onderdeel van het raadsprogramma dat is vastgesteld op 23 januari 2020. Hierover is vastgelegd: "In Hardinxveld-Giessendam werken we aan een energieneutrale gemeente in 2050. De lokale energie agenda beschrijft de wijze waarop we dat willen realiseren. Duurzaamheid is meer dan energie. In het brede raadsprogramma is ook aandacht voor luchtkwaliteit, circulaire economie, en klimaatadaptatie."

Najaar 2020 is de raads werkgroep Duurzaamheid ingesteld. Duurzaamheid is een onderwerp met veel aspecten en een onderwerp dat de komende periode ook nog veelvuldig terugkomt. De werkgroep helpt de raad het proces in te vullen en richting te geven aan het onderdeel Duurzaamheid zoals dit in het raadsprogramma is verwoord.

Burgerparticipatie.

In 2021 hopen we met een nieuwe vastgestelde visie uitvoering te gaan geven aan een vernieuwde vorm van burgerparticipatie.

Eind 2020 vindt een startgesprek plaats met de gemeenteraad. De conclusies en aanbevelingen van het in de zomer van 2020 uitgebrachte rapport van de rekenkamercommissie over inwoner- en overheidsparticipatie wordt hierbij betrokken. Het startgesprek is bedoeld om gezamenlijk te kijken naar de vormen van participatie die nu al worden gebruikt, zoals de participatieladder. In 2021 werken we vervolgens aan een nieuw op te stellen beleid voor inwoner- en overheidsparticipatie en de praktische uitwerking daarvan.

Maatschappelijke Agenda (MAG)

2021 is het laatste jaar van het huidige contract met de penvoerder van de MAG. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden over het al dan niet voortzetten en/of aanpassen van de huidige werkwijze. In het derde kwartaal moet dit proces afgerond zijn.

Uitwerking Economische Visie

In 2020 is er een nieuwe Economische visie vastgesteld. Deze visie heeft als doel om de bestaande kwaliteit te behouden en ondernemers de ruimte te bieden. Om uitvoering te geven aan de verschillende onderdelen van de visie, is er een actieprogramma opgesteld. Samen met het bedrijfsleven monitoren we de voortgang van de acties uit het programma. Indien nodig stellen we in samenspraak met ondernemers prioriteiten en vullen we het programma aan.

Omgevingsvisie

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor. In 2019 is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een invoeringsstrategie en zijn centrale uitgangspunten voor de implementatie van de wet geformuleerd. Eén van de uitgangspunten is dat het opstellen van de Omgevingsvisie als het leidende proces wordt beschouwd. De Omgevingsvisie is een strategische, integrale lange termijn visie voor de gehele fysieke leefomgeving en in de totstandkoming daarvan komen alle onderdelen van de Omgevingswet aan bod. Denk aan de verandering in werkprocessen (integraal en participatief) en aan toegankelijkheid en het ontsluiten van de Omgevingsdocumenten via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook willen we het proces om te komen tot de Omgevingsvisie als katalysator gebruiken voor de omslag in denken en doen die de Omgevingswet beoogt. Door te starten met de Omgevingsvisie leren we wat het werken volgens de Omgevingswet betekent voor onze organisatie.

Het opstellen van de Omgevingsvisie is het eerste kerninstrument waaraan wordt gewerkt. Het plan van aanpak hiervoor is vastgesteld door de gemeenteraad en inmiddels is het traject om te komen tot een

Omgevingsvisie in volle gang. Het streven is deze in de tweede helft van 2021 klaar te hebben, waarbij is benoemd dat een zorgvuldig en lerend proces de voorrang krijgt boven snelheid.

A15

Het jaar 2020 heeft in het teken gestaan van de MIRT-verkenning A15. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar de oorzaken van de verkeersdrukte en mogelijke oplossingsrichtingen. Wat uit het onderzoek naar voren komt is dat het op de A15 te druk is en dat de weg te smal is. Daardoor ontstaan ongelukken en files. In 2021 zal de MIRT-verkenning worden aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Milieu. Wij hopen dat deze MIRT-verkenning leidt tot vervolgstappen in de vorm van een MER-traject en een tracébesluit, zodat uiteindelijk over een aantal jaren de schop de grond in kan om het fileprobleem daadwerkelijk op te lossen. Wij zullen als gemeente dit proces actief blijven volgen en waar nodig samen met onze buurgemeenten optrekken om de belangen van onze inwoners en bedrijven optimaal te dienen.

Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan "Buiten spelen, ja leuk" 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.

Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is er aan de Merwedestraat een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 tot 6 jaar gerealiseerd. Ook is er aan het Peulenplein een voetbalkooi aangelegd gefinancierd buiten het speelruimteplan om.

De kinderen en jongeren maken met veel plezier gebruik van deze nieuwe voorzieningen!

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de planningen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.

Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelplekken, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.

In 2021 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.

Zwembad

Met twee nieuwe initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst vindt opnieuw een oriëntatie plaats vanuit de markt voor een invulling van het zwembatterrein. Mogelijke combinaties van functies worden daarbij onderzocht, waarvan een buitenbad onderdeel uitmaakt.

Door het OnderzoeksCentrum Dordrecht is in relatie tot een buitenbad een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente. De gemeenteraad is in dit traject betrokken. De onderzoeksresultaten zijn aan college en gemeenteraad gepresenteerd. Volgende stap is tezamen met de initiatiefnemers het ruimtelijke vervolgtraject op te pakken. Te beginnen met het opstellen van een Programma van Eisen, gevolgd door een inrichtingsplan. Bij consensus over privaatrechtelijke en publiekrechtelijke uitgangspunten start een planprocedure.

Lokale visie sociaal domein

In december 2020 stellen we de visie Sociaal Domein vast. De visie biedt een set aan kaders en leidende principes voor het hele sociaal domein. Hiermee brengen we samenhang aan tussen het (bestaand) beleid. Verder legt de visie een basis voor keuzes die we in 2021 en daarna nog gaan maken in het sociaal domein. Waar nodig werken we de visie verder uit in aparte beleidsnotities voor specifieke beleidsterreinen (bijvoorbeeld Gezondheidsbeleid).

Lokale visie beschermd wonen & opvang

Sinds de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de zorg voor inwoners met psychische, psychosociale of maatschappelijke problemen. Deze taak is sindsdien in regionale samenwerking opgepakt, onder aanvoering van centrumgemeente Dordrecht. Per 1 januari 2022 worden de financiële middelen doorgedecentraliseerd naar alle gemeenten. Dit gebeurt gefaseerd over een periode van 10 jaar. Tegelijkertijd ondergaat het terrein van Beschermd wonen en Opvang een transformatie: we willen ervoor zorgen dat mensen die eerst intramuraal beschermd woonden, in de toekomst zo veel mogelijk met intensieve ondersteuning in de wijk kunnen blijven wonen. De transformatie en doordecentralisatie brengen de komende jaren veel veranderingen met zich mee.

In Hardinxveld-Giessendam bereiden we ons al enige tijd voor op de transformatie en doordecentralisatie met pilots die de beweging naar "beschermd thuis" stimuleren. In 2020 stelden we onze Lokale visie Beschermd wonen & opvang vast. In Hardinxveld-Giessendam is het onze doelstelling om de toestroom naar dure (regionale) instellingen zo veel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door stevig in te zetten op preventie en vroegtijdig aan de slag te gaan met de ondersteuningsvraag van inwoners, zodat opschaling naar zware zorg voorkomen kan worden. Ondersteuning bieden we zo veel mogelijk thuis, dichtbij familie en het vertrouwde netwerk. In 2021 geven we verder vervolg aan onze opdracht en dragen we onze standpunten verder uit in de regio.

Bouwen en de te korten aan woningen (in het algemeen)

Het uitgangspunt van de lokale woonvisie is organisch en flexibel bouwen. De uitvoering ervan vindt plaats op basis van het uitvoeringsprogramma, welke tweejaarlijks wordt geactualiseerd. Dit zal in juni 2021 opnieuw plaatsvinden.

In het collegeprogramma "met elkaar en voor elkaar" is vastgesteld dat we een kleine maar vooral kwalitatieve bijdrage leveren aan de regionale groeiagenda, passend bij het karakter van Hardinxveld-Giessendam.

Gelet om deze ambities van de regio en Hardinxveld vraagt dit om de volgende inzet;

1. Voldoende woningen bouwen, om minimaal te voldoen aan de lokale behoefte, maar het liefst meer om bij te dragen aan de regionale ambitie. Deze groei dient organisch te zijn en aan te sluiten bij de schaal van onze gemeente.
2. Kwalitatief goede woningen aan onze woningvoorraad toevoegen door het aanbod van kwalitatief hoogwaardige woonmilieus en duurdere koopwoningen te realiseren. Primair zetten we daarmee in op doorstroming zodat jongeren een start kunnen maken op de woningmarkt door aanbod van middenhuur en betaalbare koop.

Hardinxveld-Giessendam heeft de ambitie om met minimaal 80 woningen per jaar te groeien. Daarbovenop willen we extra woningen bouwen om aan de regionale opgave mee te werken. De gemeente heeft de ruimte en mogelijkheden om in een deel van de vraag te voorzien. Deze ruimte wordt echter beperkt door het spanningsveld tussen Provinciale standpunten en de gewenste uitbreiding van Hardinxveld-Giessendam.

De afgelopen jaren ligt de woningproductie onder het gewenste niveau. Het bouwtempo is belemmerd door economische- en coronacrisis. Provinciale en regionale randvoorwaarden en afspraken ten aanzien van woningbouwprogrammering bevatten daarnaast weinig flexibiliteit om binnengemeentelijk in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden. Om de gewenste aantal woningen te realiseren is een tempoversnelling in het woningbouwprogramma nodig. Er liggen de komende jaren de nodige plannen om woningen toe te voegen, dan gaat het onder meer om grootschalige projecten als de laatste fase van de Blauwe Zoom, 't Oog, IJzergieterij en Rokerij. Maar ook in kleinere projecten waarbij woningen worden toegevoegd zoals aan Buitendams, het project Leenman.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een groot aantal burgers in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoel, zo weten wij, wordt door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,
de secretaris, de burgemeester,

DEEL 1

BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMAPLAN

1.4 Programma's

Programma 1 Bestuur

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder

We willen bereiken dat via verschillende manieren van burgerparticipatie nieuwe verbindingen in de samenleving ontstaan. Initiatieven komen bij voorkeur uit de samenleving, waarbij de gemeente verschillende rollen kan vervullen. We willen over 4 jaar op een gerichte en structurele manier een aantal nieuwe doelgroepen hebben betrokken bij vraagstukken in de samenleving.

Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving

Deelname in regionale samenwerkingsverbanden draagt bij aan de zelfstandige positie van onze gemeente. We kiezen bij ieder vraagstuk de schaalgrootte die past bij onze gemeente en wegen kwaliteit en financiële consequenties daarbij mee. Door analytisch naar onze eigen positie en doelstellingen te kijken, kijken we ook scherper naar onze positie in samenwerkingsverbanden.

Bestuurlijke coördinatie

We bieden onze inwoners en partners ruimte voor initiatieven waarbij besluitvorming plaatsvindt in de gemeenteraad. Zo verbinden we samenleving en bestuur aan elkaar. Daarbij sturen wij op integrale aanpak en waar nodig afstemming tussen portefeuilles.

1.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder

Eind 2020 vindt een startgesprek plaats met de gemeenteraad. De conclusies en aanbevelingen van het in de zomer van 2020 uitgebrachte rapport van de rekenkamercommissie over inwoner- en overheidsparticipatie wordt hierbij betrokken. Het startgesprek is bedoeld om gezamenlijk te kijken naar de vormen van participatie die nu al worden gebruikt, zoals de participatieladder. Daarnaast kijken we vooruit naar een in 2021 nieuw op te stellen beleid voor inwoner- en overheidsparticipatie en de praktische uitwerking daarvan.

Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving

In 2020 is verder gewerkt aan de vertaling van de financiële taakstelling in de begroting van Drechtsteden. Ook in het sociaal domein is hard gewerkt aan meer samenhang om zo te komen tot een houdbare financiële strategie voor de komende jaren waarbij maatwerk voor iedere gemeente een belangrijk uitgangspunt is. De verwachting is dat dit doorloopt in 2021 waar we dan resultaten gaan zien van het ingezette traject. De Drechtsteden-begroting 2021 is een voortzetting van 2020. Net als in 2020 is er ook voor gekozen om de kosten zo reëel mogelijk op te nemen en meer aandacht te hebben voor mogelijke financiële risico's.

Daarnaast wordt in 2021 de verdere uitwerking van de bestuurlijke toekomst van de regionale samenwerking verwacht, inclusief een grondige wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. Net voor de vaststelling van deze begroting is de derde van een reeks collegeconferenties geweest die de opmaat vormt naar het verdere uitwerkingstraject in 2021.

Meer nog dan voorgaande jaren zijn er ontwikkelingen die zorgen voor toenemende onzekerheid en risico's in de samenwerking op financieel gebied. Deze hebben wij verwoord in onze zienswijze en sturen wij op gedurende het jaar:

- Nieuwe wettelijke taken waarvan de wetstrajecten nog lopen en waarvan in een aantal gevallen nu al duidelijk is dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn of dat forse investeringen nodig zijn;
- Onzekerheid over financiering door het Rijk;
- Het feit dat besluiten over de invulling van de taakstelling en keuzes over Drechtstedelijke samenwerking pas in 2021 zichtbaar worden;
- Daarbij komt dat de effecten van de coronacrisis nog lang voelbaar zullen blijven.

Bestuurlijke coördinatie

In 2021 hopen we binnen versoepelde mogelijkheden invulling te kunnen geven aan verbindingen leggen en onderhouden in onze samenleving. Het COVID-19 virus dat in 2020 veel eerder gemaakte fysieke afspraken en activiteiten stillegde is ook op moment van schrijven onvoorspelbaar. We houden ons aan de maatregelen die het kabinet oplegt en de adviezen van het RIVM. Daarbinnen geven we invulling aan de contacten in de samenleving, het bijwonen van activiteiten en bestuurlijke overleggen om zo Hardinxveld-Giessendam goed te kunnen vertegenwoordigen.

1.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	4.789	0	0	0	0	0
Lasten	1.930.019	2.519.191	2.498.240	2.511.921	2.402.953	2.398.240
Saldo van baten en lasten	-1.925.230	-2.519.191	-2.498.240	-2.511.921	-2.402.953	-2.398.240
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	100.000	100.000	0	0
Resultaat	-1.925.230	-2.519.191	-2.398.240	-2.411.921	-2.402.953	-2.398.240

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021	-				
Live stream raadsver., actualisatie raadsinformatiesysteem en accounts	-	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500
Lidmaatschappen belangenverenigingen	-	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
Servicecentrum Drechtsteden	-	31.830	31.830	31.830	31.830
Salariskosten	-	-42.625	-46.306	-47.338	-42.625
Diverse bijstellingen < € 10.000		9			
	-	-29.786	-33.476	-34.508	-29.795

Perspectiefnota 2021

Live stream raadsvergaderingen, actualisatie raadsinformatiesysteem en accounts raads- en burgerleden

Voorgesteld wordt om via live stream de inwoners van Hardinxveld-Giessendam en andere geïnteresseerden in de gelegenheid te stellen om mee te luisteren met de vergaderingen van Het Debat en Het Besluit. Daarnaast moet het raadsinformatiesysteem in overeenstemming worden gebracht met de wettelijke richtlijnen. Bij dit laatste gaat het om de publicatie van stukken en fragmenten op de website. De kosten bedragen structureel € 6.500.

Daarnaast wordt voorgesteld om de raads- en burgerleden een (GRID) account te verstrekken op het ICT netwerk, zodat voldaan wordt aan de voorwaarden van informatieveiligheid (AVG). De structurele kosten bedragen € 7.500. Deze laatste kosten worden verantwoord bij de paragraaf bedrijfsvoering.

Middelen: - € 6.500 structureel

Lidmaatschappen belangenverenigingen

De afgelopen jaren is een overschrijding terug te zien op het budget van de algemene contributies en lidmaatschappen. De oorzaak ligt in de (langzaam) stijgende contributiekosten van de vaste verenigingen waar de gemeente lid van is zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging voor Zuid-Hollandse Gemeenten. Deze budgetten zijn meerdere jaren achtereen niet geïndexeerd waardoor het tot overschrijding kwam. Om deze kosten structureel te kunnen dekken, wordt voorgesteld om het budget te verhogen met € 12.500 zodat de jaarlijkse indexeringen weer kunnen worden opvangen binnen de budgetten.

Middelen: - € 12.500 structureel

Servicecentrum Drechtsteden

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8..

1.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

1.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden

Risico's

De risico's zijn onder te verdelen in financiële en organisatorische risico's. De financiële risico's omvatten het risico dat de begrote bijdrage aan de GRD niet toereikend is. Om dit risico te mitigeren wordt de dienstenafname van de GRD nauwlettend gevolgd, zowel op de bedrijfsvoering als op de inhoud (zie ook de risicoclassificatie bij de nota verbonden partijen).

Hoewel de begroting uitgaat van continuïteit zullen 2020 en 2021 in meerdere opzichten een keerpunt vormen ten opzichte van de voorgaande jaren. Meer nog dan voorgaande jaren zijn er ontwikkelingen die zorgen voor toenemende onzekerheid en risico's:

- Nieuwe wettelijke taken waarvan de wetstrajecten nog lopen en waarvan in een aantal gevallen nu al duidelijk is dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn of dat forse investeringen nodig zijn;
- Onzekerheid over financiering door het Rijk;
- Het feit dat besluiten over de invulling van de taakstelling en keuzes over Drechtstedelijke samenwerking nog gemaakt moeten worden.

Daarbij komt dat de effecten van de coronacrisis nog lang voelbaar zullen blijven. Al met al is er sprake van een optelsom van ontwikkelingen en risico's waarvan we de financiële impact moeilijk kunnen overzien.

In de begroting 2021 is onder SDD de taakstelling van € 2,9 miljoen opgenomen. Omdat invulling nog niet bestuurlijk is afgerond is deze onderaan de begroting geëlimineerd. Het realiseren van de taakstelling vraagt daarom om bestuurlijke stappen om hier in 2021 invulling aan te kunnen geven. Het voorstel voor de invulling van de bezuinigingen moet nog verder worden uitgewerkt voor 2021..

Dit geldt ook voor het uitwerken van het 'maatwerkscenario' voor het restant van de taakstelling met meer ruimte voor afstemming op de lokale situatie.

In 2020 is via drie collegeconferenties toegewerkt naar een toekomstbestendige samenwerking. De discussie over het sociaal domein moet daarbij worden afgerond. Voor 2021 worden tekorten voorzien op de BUIG-gelden en de WMO. Onzekerheid over financiering door het Rijk en nieuwe wettelijke taken maken dat er zorgen zijn voor de toekomst. Ook als de kanteling naar maatwerkvoorzieningen niet tot stand komt, kan dat leiden tot hogere risico's.

Ontwikkelingen

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is per 1 januari 2018 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD) en is daarmee de zevende Drechtstedengemeente.

De uitvoering van de adviezen van de commissie Deetman vragen een andere manier van werken waarbij meer verantwoordelijkheid ligt bij de lokale colleges en gemeenteraden met name in het ruimtelijk-economische domein. Met de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie Deetman uit het voorjaar van 2019 wordt een wijziging van de GR tekst voorzien in 2021. Voorstel is dat de GRD via de Drechttraad de volgende belangen behartigt:

- a) Sociaal domein
- b) Bedrijfsvoering
- c) Externe betrekkingen & lobby

In 2020 is de samenwerkingsovereenkomst voor de Groeiagenda tot stand gekomen waarin de gezamenlijke doelen op ruimtelijk en economische gebied zijn vastgelegd. De opgavebladen worden jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraden. Dat geldt ook voor de monitor Groeiagenda.

Programma 2 Leven, reizen en documenten

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden

We vinden dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners hun zaken gemakkelijk moeten kunnen regelen. Ook hebben we als doel dat de gemeente voorziet in eenduidige informatievoorziening over de dienstverlening.

2.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden

Onze website is op 1 augustus 2019 vernieuwd. Dagelijks wordt de website up-to-date gehouden door onze collega's bij communicatie. De website is continu in ontwikkeling en teksten op de website worden waar nodig aangepast.

Op maandag 6 april 2020 is de eerste e-dienst geboorteaangifte live gegaan. Op maandag 31 augustus 2020 is de e-dienst verhuizen live gegaan. Deze producten kunnen nu digitaal door de inwoner geregeld worden. Er zijn nog meer e-diensten in ontwikkeling en we bekijken welke e-diensten voor onze gemeente nog meer van toepassing zijn.

Per 1 oktober 2019 zijn de openingstijden voor de aanvraagbalies van burgerzaken aangepast. Het aantal aanvragen voor producten is de afgelopen jaren wat gedaald. De tijd die vrij gekomen is, wordt benut voor de steeds meer complexe aanvragen die bij team burgerzaken binnen komen. Vanwege Corona hebben we nogmaals aanpassingen gedaan in de openingstijden. Deze wijziging zal wederom worden geëvalueerd.

Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar de kosten van thuisbezorgen van producten. Wanneer die bekend zijn, kunnen we bij onze inwoners gaan inventariseren of er behoefte is aan thuisbezorging van producten en of men bereid is hiervoor de kosten te betalen.

Het laagdrempelig meldsysteem Fixie zal verder ingezet worden om dienstverlening en voorlichting over veel gemeelde thema's te verbeteren.

2.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	212.063	238.090	238.090	238.090	238.090	238.090
Lasten	463.843	435.560	623.541	623.894	627.193	623.955
Saldo van baten en lasten	-251.780	-197.470	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Ottrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-251.780	-197.470	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
	-	-	-	-	-
Diverse bijstellingen < € 10.000		-1.850	-1.850	-5.150	-1.850
	-	-1.850	-1.850	-5.150	-1.850

Perspectiefnota 2021

Mutaties zijn kleiner dan € 10.000 en zijn daarom niet toegelicht.

2.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

2.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan

Het integraal lokaal veiligheidsplan moet bijdragen aan een prettige en veilige woon- en leefomgeving voor de inwoners van Hardinxveld-Giessendam.

Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid

Het beoogde effect van integrale handhaving bij overlast is het verminderen van overlast in de openbare ruimte.

Stimuleren van evenementen in wijken en buurten

Evenementen in de gemeente versterken de sociale cohesie. Tegelijkertijd werken we aan het wegnemen van belemmeringen bij de aanvraag van vergunningen. Daarbij verliezen we de veiligheid en de huidige wet- en regelgeving niet uit het oog.

We verbeteren het proces van aanvragen van vergunningen van aanvraag en intake, tot schouw en evaluatie.

Biedingen

Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

We willen ervoor zorgen dat zowel in- als extern de wijziging van de drank- en horecawet naar de alcoholwet is geborgd en dat een ieder weet wat hem/haar staat te wachten en wat van hem/haar wordt verwacht. Hiervoor gaan we medewerkers opleiden en voor horecagelegenheden informatiebijeenkomsten organiseren.

Doorontwikkeling haven beveiliging

We willen ervoor zorgen dat de haven in Hardinxveld-Giessendam veilig is en voldoet aan alle nationale en internationale wet- en regelgeving. Hiervoor hebben we een deel van de werkzaamheden van de havenmeester uitbesteed aan de havenmeester van Rotterdam. Daarnaast bereiken we hiermee dat in het geval er bij een controle tekortkomingen worden geconstateerd deze door de divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam worden opgelost en hiermee borgen we op een goede manier de kennis en uitvoering van de Havenbeveiligingswet.

3.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan

Het in september 2019 vastgestelde Integraal Lokaal veiligheidsplan is voor 2020/2021 uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Hierin zijn concrete activiteiten uitgewerkt die in 2020 en 2021 worden uitgevoerd op de drie geprioriteerde thema's (aanpak ondermijnende criminaliteit, seniorenveiligheid, veilige woon- en leefomgeving). In het uitvoeringsplan komen ook overige thema's aan de orde die op dit moment actueel zijn. Het overkoepelende doel is om de veiligheid in de gemeente op hetzelfde niveau te houden en waar mogelijk het relatieve veiligheidsgevoel te verbeteren. Hierbij werken we samen met verschillende (veiligheids)partners op lokaal (o.a. politie), regionaal (o.a. RIEC en VAR) en landelijk (o.a. CCV) niveau.

Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid

Ieder jaar wordt er voor de uitvoering van de taken een uitvoeringsprogramma gemaakt. Het uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving (hierna VTH) van de gemeente Hardinxveld-Giessendam geeft de voorgenomen activiteiten weer op VTH gebied. Het uitvoeringsprogramma heeft als doel het optimaal borgen van de kwaliteit en continuïteit van het vergunningverlenings-, toezichts-

en handhavingsproces in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarnaast is het een belangrijk instrument om de capaciteitsbehoefte inzichtelijk te maken. Op deze manier draagt het bij aan transparante werkprocessen. Vanuit Team Veiligheid is tevens een prioritering opgesteld voor de BOA. In deze prioritering is aangegeven waar de nadruk op ligt op het gebied van handhaving in de openbare ruimte. Corona maatregelen zullen voorlopig de nodige aandacht blijven vragen.

Stimuleren van evenementen in wijken en buurten

Door de veranderende regelgeving met betrekking tot veiligheid bij evenementen is het gewenst om organisatoren van evenementen in een vooroverleg mee te nemen in de gehele procedure. Door aan de voorkant organisaties te informeren, kunnen belemmeringen weg worden genomen. Zo gaan we op voorhand meeleezen met een draaiboek waardoor concrete tips ter verhoging van de veiligheid in een vroeg stadium kunnen worden doorgevoerd.

Biedingen

Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

In 2021 wijzigt de drank- en horecawet naar de alcoholwet. Om dit op lokaal niveau goed te implementeren wordt er op het Team Veiligheid een training gevolgd en worden er voor de horecagelegenheden voorlichtingsbijeenkomsten en/of andere informatiemomenten georganiseerd. Daarnaast worden de vergunningverleners en toezichthouders in de loop van 2021 opgeleid om hun nieuwe taak uit te voeren.

Doorontwikkeling haven beveiliging

Met ingang van 2020 is, samen met de gemeente Gorinchem, het toezicht op de veiligheid rondom de zeehavenfaciliteiten uitbesteed aan het havenbedrijf Rotterdam. Het Havenbedrijf Rotterdam doet dit al voor de overige gemeenten met havenbedrijven in de regio Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond. Hiermee wordt de kennis en uitvoering van de Havenbeveiligingswet breed geborgd. Concreet betekent dit dat de uitvoerende werkzaamheden in het kader van de Havenbeveiligingswet worden uitgevoerd door de divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam. De burgemeester blijft uiteraard het bevoegd gezag. Het Havenbedrijf Rotterdam rapporteert jaarlijks de bevindingen aan het bevoegd gezag.

3.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	14.062	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
Lasten	1.670.642	1.740.520	1.879.062	1.867.102	1.867.067	1.866.887
Saldo van baten en lasten	-1.656.580	-1.730.720	-1.869.262	-1.857.302	-1.857.267	-1.857.087
Toevoeging aan reserves	65.000	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	16.200	81.200	16.200	16.200	16.200	16.200
Resultaat	-1.705.380	-1.649.520	-1.853.062	-1.841.102	-1.841.067	-1.840.887

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	-	-94.896	-94.896	-94.896	-94.896
mutatie reserve	-	10.708	-2.541	-27.542	-26.294
Biedingen					
Wijziging Drank- en horecawet naar alcoholwet 2021		-5.000			
Doorontwikkeling Haven Beveiliging		-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden		5.000			
Diverse bijstellingen < € 10.000		-1.831	2.442	2.459	2.679
	-	-97.019	-105.995	-130.979	-129.511

Perspectiefnota 2021

Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

De afgelopen jaren hielden wij bij het opstellen van onze begroting rekening met een jaarlijkse teruggave vanuit de Veiligheidsregio. De praktijk laat zien dat de jaarrekeningoverschotten die worden teruggestort naar de gemeenten kleiner worden. Voorgesteld om in de begroting niet langer rekening te houden met een jaarlijkse teruggave, hierdoor ontstaat er een nadeel in de begroting.

Op basis van de begroting 2021 van de Veiligheidsregio blijkt dat de verwachte bijdrage over 2021 nauwelijks op het niveau ligt van 2020. Het verwachte voordeel wordt door een stijging van de kosten, onder andere loon- en prijscompensatie niet gerealiseerd.

Middelen: - € 94.896 structureel

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Biedingen

Wijziging Drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

Training en voorlichtingsbijeenkomsten

Middelen:- € 5.000 eenmalig in 2021

Doorontwikkeling haven beveiliging

Uitbesteding toezicht haven aan het havenbedrijf Rotterdam

Middelen:- € 11.000 structureel

3.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden Hardinxveld- Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	Bron	Beschrijving
1 Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2018	0,3	0,6	2,2 CBS - Diefstallen		Het aantal winkeldiefstallen
2 Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2018	1,7	3	4,9 CBS - Criminaliteit		Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
3 Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2018	0,8	2,1	2,5 CBS - Diefstallen		Het aantal diefstallen uit woningen
4 Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2018	3,7	3,7	5,8 CBS - Criminaliteit		Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

3.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Risico's

Onbekendheid is wat de financiële gevolgen zijn van de huidige COVID-crisis. De VRZHZ zich bewust is dat deze crisis mogelijk effect heeft op de begroting. Daarnaast vraagt de COVID-crisis veel inzet van de crisisorganisatie van de VRZHZ.

Ook de voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is een potentieel risico. Dit omdat de Wnra grote gevolgen kan hebben voor de brandweervrijwilligers en mogelijk financiële gevolgen met zich mee kan brengen

Ontwikkelingen

De Veiligheidsregio heeft zelfredzaamheid en risicocommunicatie de komende jaren door middel van een doelgroepgerichte aanpak als speerpunt geagendeerd.

Mevrouw Caren Frentz is per 1 maart 2020 benoemd als algemeen directeur, secretaris van het bestuur en commandant brandweer van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Programma 4 Verkeer en vervoer

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verbeteren van de verkeersveiligheid

We willen de verkeersveiligheid in de gemeente verbeteren.

Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute

We willen een goede doorstroming in het dorp.

Verhogen kwaliteit straatbeeld

We hechten veel waarde aan het onderhoud van de openbare ruimte. Een goed onderhouden leefomgeving draagt bij aan een prettige woonomgeving waar het fijn wonen en werken is.

Beheerplan kunstwerken

Voor het planmatig beheren en in stand houden van onze kunstwerken, in onze gemeente voornamelijk de bruggen, is inzicht nodig in zowel het aantal objecten, de staat van onderhoud, de verwachte levensduur en de onderhoudskosten. Het beheerplan is hiervoor het instrument.

Biedingen

Uitvoering projecten nieuw op te stellen GVP

- Een nieuw, actueel en toekomstbestendig mobiliteitsplan
- In het nieuwe mobiliteitsplan ook nieuwe werkzaamheden meenemen die voortkomen uit Duurzaamheid
- Een beleidsnota voor de fiets
- Vooruitlopend op de reconstructie van Spindermolen een uitspraak doen over hoe om te gaan met de bussluis
- Een ontwerp voor de aansluiting Wieling-Spindermolen, rekening houdend met de busroute.

Parkeernormennota

Een parkeernormennota die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen

4.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verbeteren van de verkeersveiligheid

We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken

Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute

In regionaal verband hebben we een onderzoek gedaan om het sluipverkeer in kaart te brengen en oplossingsrichtingen te bepalen. Met politie en buurgemeenten is overleg nodig welke maatregelen geschikt zijn om sluipverkeer te ontmoedigen. We blijven de lobby A15 actief volgen waarbij wij insteken op de bereikbaarheid van Hardinxveld-Giessendam. We zetten in op een halte van de waterbus in Hardinxveld-Giessendam. Keuzemogelijkheden in het openbaar vervoer zorgen voor een beter bereikbare gemeente. Ook een snelle en comfortabele fietsroute als aantrekkelijk alternatief zal bijdrage aan een betere bereikbaarheid van de gemeente

Verhogen kwaliteit straatbeeld

Dit jaar zal het budget gebruikt worden voor de inzet van personele capaciteit om de basisinformatie i.v.m. actualisatie van het beheerplan op orde te krijgen en een inhaalslag met beheer te maken.

Beheerplan kunstwerken

Hiervoor wordt een inventarisatie gemaakt van alle kunstwerken, zowel kwalitatief als kwantitatief. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplanning gemaakt van onderhoudswerkzaamheden en een bijbehorende financiële planning. Verder wordt op basis van het beheerplan ook een vervangingsplan gemaakt voor de komende jaren. De planning is om het plan in 2022 gereed te hebben.

Biedingen

Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP)

Het huidige GVVP loopt af. In de reserve Verkeersveiligheid is voor 2021 budget geormerkt voor het opstellen van een nieuw mobiliteitsplan. Met het gevraagde budget willen we projecten en nieuwe werkzaamheden die voortvloeien uit dit mobiliteitsplan realiseren.

Parkeernormennota

We willen een parkeernormennota opstellen, die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met deze nota heeft de gemeente een toetsingsinstrument voor ruimtelijke initiatieven. Het gevraagde budget wordt ingezet om de opdracht voor het opstellen van deze nota extern in de markt te zetten.

4.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	291.823	153.758	126.764	126.764	126.764	126.764
Lasten	2.125.018	2.304.446	2.701.196	2.602.696	2.755.764	2.842.686
Saldo van baten en lasten	-1.833.195	-2.150.688	-2.574.432	-2.475.932	-2.629.000	-2.715.922
Toevoeging aan reserves	673.900	627.400	800.400	830.400	860.400	855.400
Onttrekking aan reserves	597.492	697.031	1.229.972	1.152.520	1.241.085	1.221.449
Resultaat	-1.909.603	-2.081.057	-2.144.860	-2.153.812	-2.248.315	-2.349.873

Programma 4. Verkeer en vervoer					bedragen in €
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Veerdienst	-	-35.000	-35.000	-	-
- Vrachtwagenparkeren		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
- Salariskosten		-1.047	-1.047	-1.047	-1.047
			-	-	-
Projecten Gemeentelijk Verkeers- en Voersplan (GVVP)		55.000	-	-	-
Dekking reserve verkeersveiligheid	-	-55.000	-	-	-
Biedingen					
Oeververbetering rondom terrein van de scouting	-	-22.000	-	-	-
Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP)		-50.000	-50.000	-50.000	-15.000
Parkeernormen nota	-	-10.000	-	-	-
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden		60.000	50.000	50.000	15.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		-9.800	-9.800	-9.800	-9.800
	-	-77.847	-55.847	-20.847	-20.847

Perspectiefnota 2021

Veerdienst

In de vergadering van 19 december 2019 heeft de raad besloten om in te stemmen met een extra bijdrage aan de veerdienst. Voor de jaren 2021 en 2022 is dat € 35.000.

Middelen: - € 35.000 2021 en 2022

Vrachtwagenparkeren

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft per januari 2018 de organisatie en exploitatie voor betaald vrachtwagenparkeren binnen de gemeente overgenomen. De invoering van betaald vrachtwagenparkeren heeft als doel het tegengaan van zoekgedrag door vrachtwagenchauffeurs en wildparken met de daarbij horende overlast voor de omgeving. Om zelfstandige chauffeurs en kleine transportbedrijven met weinig ruimte de kans te geven een oplossing te geven voor de parkeerbehoefte voorziet de gemeente middels een overgangsperiode in betaalde parkeerplaatsen. De gemeente huurt hiervoor een terrein, waarbij uit de exploitatieopzet een geraamd tekort is gebleken van € 10.000 per jaar. Tijdens de raadsvergadering van 28 november 2019 is besloten om dit jaarlijks tekort voor de periode tot 1-1-2028 mee te nemen in deze nota.

Middelen: - € 10.000 structureel

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Projecten Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

In 2021 wordt een nieuw GVVP opgesteld. De projecten worden gedekt uit de reserve verkeersveiligheid. De verschuivingen hebben geen invloed op het begrotingssaldo in de afzonderlijke jaren.

	2021	2022	2023	2024	2025
Mutatie kosten	-55.000	55.000	0	0	0

Mutatie reserve verkeersveiligheid	55.000	-55.000	0	0	0
Restant	0	0	0	0	0

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8..

Biedingen

Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP)

Opstellen van een nieuw mobiliteitsplan. De kosten worden gedekt uit het Investeringsfonds Eneco-gelden.

Parkeernormennota

Opstellen van een parkeernormennota. De kosten worden gedekt uit het Investeringsfonds Eneco-gelden.

4.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

4.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.

Risico's

De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingelijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten van de aanleg van de haltes in onze gemeente zijn binnen het beschikbare krediet gebleven. De kosten die de BV nog maakt zijn voor rekening van de gemeente Gorinchem. Voor onze gemeente zijn er geen risico's.

Ontwikkelingen

Na afronding van de laatste aan te leggen halte in Gorinchem wordt de BV opgeheven, omdat het project, waarvoor de BV is opgericht, dan is afgerond.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting

Risico's

Geen.

Ontwikkelingen

De gemeente Krimpenerwaard is in 2020 uit de GR getreden.

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers

We willen de lokale economie versterken voor zowel winkeliers, bedrijven en ZZP-ers.

Verlevendiging van het centrum

Een levendig centrum draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en vestigingsklimaat. We houden de voorzieningen in onze gemeente op peil en zorgen zo voor meer sociale cohesie.

Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt

We streven naar behoud van jongeren voor onze bedrijven en gemeente. Daarmee versterken we de lokale economie en dragen we bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

5.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers

We continueren de overlegstructuren met het bedrijfsleven en kijken daarbij hoe we in kunnen spelen op behoeftes en ontwikkelingen. De uitvoering van de Economische visie 2020-2024 en het bijbehorende actieprogramma zijn daarbij de leidraad. Verder organiseren we netwerkbijeenkomsten met ZZP-ers en faciliteren we initiatieven die bijdragen aan een beter ondernemersklimaat voor deze groep ondernemers.

Verlevendiging van het centrum

We onderzoeken of er alternatieven zijn voor een BIZ en faciliteren daarbij initiatieven vanuit het Centrummanagement. Verder gaan we in gesprek met verhuurders om leegstand zoveel mogelijk tegen te gaan.

Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt

We blijven aangesloten bij de verbindingen in de Triple-Helix en bewaken daarbij de voortgang van de maritieme opleiding in de Drechtsteden. Daarnaast organiseren we de Techniekroute en onderzoeken we de mogelijkheden van een werksafari.

5.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	628.114	19.074.824	177.700	177.700	177.700	177.700
Lasten	252.271	293.333	277.261	270.877	270.840	270.944
Saldo van baten en lasten	375.843	18.781.491	-99.561	-93.177	-93.140	-93.244
Toevoeging aan reserves	25.000	18.418.000	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	25.000	0	0	0	0
Resultaat	350.843	388.491	-99.561	-93.177	-93.140	-93.244

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021	-	-	-	-	-
- Dividend Stedin	-	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
- Salariskosten	-	1.451	1.451	1.451	1.451
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	-38.549	-38.549	-38.549	-38.549

Perspectiefnota 2021

Dividenduitkering Stedin

Voor de komende jaren is de verwachting dat de winstuitkering van Stedin structureel gaat afnemen. De verlaging komt voort uit de verduurzaming van de gebouwde omgeving door Stedin en de forse bedragen die dit met zich meebrengt.

Middelen: - € 40.000 vanaf 2021 structureel

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

5.4 BELEIDSINDICATOREN

			Hardinxveld- Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	
5 Functiemenging	%	2019	53,8	48,7	53,2 CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
6 Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2019	124,1	159,2	151,6 LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
7 Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	758,6	664,2	792,1 LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
8 Netto arbeidsparticipatie	%	2019	72,9	69,6	68,8 CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

5.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

OASEN N.V.

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).

Ontwikkelingen

Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.

Het meerjarenplan 2016-2020 (Beter is Mogelijk) is opgebouwd uit zeven zaken die klanten, medewerkers en andere belanghebbenden van Oasen kunnen verwachten. Men kan van Oasen verwachten dat zij:

- altijd onberispelijk drinkwater leveren;
- drinkwater verrassingsvrij leveren;
- goede service leveren;
- bewust en kritisch omgaan met onze kosten;
- duurzaam drinkwater leveren;
- betrokken en vakkundig zijn;
- een betrouwbare partner zijn voor onze omgeving.

Stedin Groep N.V.

Risico's

De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft mogelijk forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij in 2020 een traject loopt om te bezien hoe en op welke wijze het kapitaal kan worden versterkt. In totaal gaat het om € 750 miljoen tot € 1 miljard. Er bestaat tevens een risico dat de dividenduitkering lager uitvalt dan verwacht.

Ontwikkelingen

Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie. en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.

Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. In samenspraak met de aandeelhouders worden mogelijkheden verkend voor de financiering van deze investering.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V. en ROM-S C.V.

Ontwikkelingen

Niet van toepassing.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Exploitatie B.V.

Risico's

Alle risico's worden opgenomen in het MPG. Risico's worden opgevangen door het positieve resultaat van alle cumulatieve grondexploitaties alsmede de reserve bouwgrondexploitaties.

Ontwikkelingen

Per eind 2019 zijn de lopende grondexploitaties (Hoek Sluisweg-Parallelweg en Faciltiypoint afgesloten en resteert in 2020 alleen de overdracht van de gronden onder de reclamemast aan de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

ROM-S Beheer B.V.

Risico's

Het maximale risico is het deelnamekapitaal.

Ontwikkelingen

Geen.

ROM-S C.V

Risico's

Het maximale risico is het deelnamekapitaal in ROM-S Beheer B.V. en het commanditair kapitaal in ROM-S C.V.

Ontwikkelingen

De onderhandelingen met betrekking tot de uitgifte van gronden op bedrijventerrein Schelluinen-West liepen door. Hierbij is zo mogelijk ook de verwerving van vertreklocaties bij de onderhandelingen meegenomen. Inmiddels heeft ROM-S een begin gemaakt met de voorbereiding van fase 2 van Schelluinen-West. In overleg met gemeenten is het beheer en exploitatie van vrachtwagenparkeerlocaties afgestoten.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V**Risico's**

N.v.t. Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.**Risico's**

De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren in de zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook grote kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden wordt het opbrengend vermogen van die deelgebieden flink verhoogd, door optimalisatie van het programma kan er een hogere opbrengst worden gerealiseerd.

In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.

Momenteel wordt voor de Blauwe Zoom West stikstof- en flora en fauna onderzoek gedaan. Voor stikstof is inmiddels een vergunning verkregen. Voor flora en fauna lijkt het erop dat de GEM extern moet compenseren. Dit zal het positieve saldo iets drukken.

Ontwikkelingen

Het totale gebied bestaat uit circa 534 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase (deelgebieden 1b, 2, 3, 7, 8 en 10) is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Voor de tweede fase is momenteel een bestemmingsplan in voorbereiding.

Vrijwel alle deelgebieden uit het huidige bestemmingsplan zijn afgerond. Alleen deelplan 3(b) is nog niet ontwikkeld. Deelplan 3b wordt onderdeel van de uitbreiding van het bestemmingplan naar Blauwe Zoom West.

Programma 6 Scholing

6.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Geen onderwerpen in het collegeprogramma opgenomen, die verband houden met dit programma.

6.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Geen onderwerpen in het collegeprogramma opgenomen, die verband houden met dit programma.

6.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 6. Scholing

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	199.481	200.255	190.300	190.300	126.000	126.000
Lasten	1.165.823	1.114.200	1.114.485	1.131.333	1.096.772	1.096.842
Saldo van baten en lasten	-966.341	-913.945	-924.185	-941.033	-970.772	-970.842
Toevoeging aan reserves	20.403	30.403	40.403	50.403	60.403	70.403
Ottrekking aan reserves	25.164	64.047	49.803	49.929	58.870	62.526
Resultaat	-961.580	-880.301	-914.785	-941.507	-972.305	-978.719

Programma 6. Scholing

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserve		-450	-408	-363	-33.349
Biedingen					
Passend onderwijs		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
gerealiseerd voordeel leerlingenvervoer		10.000	10.000	10.000	10.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		-127	-229	-332	-332
	-	-577	-637	-695	-33.681

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

6.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Hardinxveld- Giessendam	Waarden Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	Bron	Beschrijving
9 Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	0	1,2	1,9 DUO/Ingrado		Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
10 Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	7	17	23 DUO/Ingrado		Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
11 Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv- ers)	%	2018	1	1,4	1,9 DUO/Ingrado		Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
12 Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2018	1	1	2 Verwey Jonker Instituut - Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar). Kinderen in Tiel		

6.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 7 Samenleven

7.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Sport en bewegen via MAG en Sportagenda

Sport draagt bij aan de gezondheid van inwoners, vergroot de leefbaarheid, zorgt voor verbinding en stimuleert de economie.

Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar

We verbeteren de zwemvaardigheid van onze jeugd.

Keuze in beheersvorm sporthallen Appelgaard en Wielewaal

We willen de sporthallen in principe overdragen aan de verenigingen en onderzoeken of dit haalbaar is.

Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad

We staan positief tegenover initiatieven die leiden tot versterking van het sportcomplex Sluisweg, die faciliteren we dan ook. Initiatieven die kunnen leiden tot versterking van het sportcomplex toetsen we op haalbaarheid.

Samenhangend aanbod dagrecreatie

We willen de recreatieve functies in Hardinxveld-Giessendam versterken door een samenhangend geheel aan recreatieve maatregelen te treffen.

Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed

We willen de cultuurhistorie van Hardinxveld-Giessendam behouden en toegankelijk laten zijn voor inwoners en andere geïnteresseerden.

Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken

We willen bereiken dat er in Hardinxveld-Giessendam speelplekken voor jeugd van alle leeftijden zijn. Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen.

7.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Sport en bewegen via MAG en Sportagenda

Wij zetten sporten en bewegen samen met de betrokken partners in Hardinxveld-Giessendam op de kaart door uitvoering te geven aan de Sportagenda en het Lokale Sportakkoord 'Beweeg mee(r)', als onderdeel van de MAG. Betrokken partners worden gestimuleerd in het opzetten van initiatieven vanuit het Sportakkoord, om zodoende de gezondheid en vitaliteit van de inwoners te bevorderen en zo veel mogelijk inwoners te laten sporten. Om de verbinding tussen sportaanbieders en maatschappelijke partners te stimuleren, richten we een jaarlijks terugkerend Sportplatform op. We continueren de inzet van de buurtsportcoaches gericht op het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen.

Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar

We maken werkafspraken tussen gemeente, scholen, Sociaal Team en het zwembad om de zwemvaardigheid van kinderen tot 12 jaar te vergroten. Met een inventarisatie via de scholen brengen opnieuw we de doelgroep en eventuele belemmeringen in beeld. We zoeken samenwerking met één of meer steunfondsen om financiële belemmeringen voor het behalen van een zwemdiploma weg te nemen. Ten slotte onderzoeken we de mogelijkheden voor het organiseren van kleinere zwemklassen.

Keuze in beheersvorm sporthallen Appelgaard en Wielewaal

Eind 2020 wordt definitief bekend of het verplaatsen van de korfbalvelden naar de Bellefleur (bij sporthal de Appelgaard) stedenbouwkundig en civieltechnisch haalbaar is. Als deze duidelijkheid er is, kunnen we ook verder onderzoeken of het overdragen van zowel de Appelgaard als de Wielewaal aan verenigingen haalbaar is. Het is ook mogelijk dat alleen de Wielewaal in 2021 verder wordt onderzocht om over te dragen.

Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad

Met twee nieuwe initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst vindt opnieuw een oriëntatie plaats vanuit de markt voor een invulling van het zwembadterrein. Mogelijke combinaties van functies worden daarbij onderzocht, waarvan een buitenbad onderdeel uitmaakt. Door het OnderzoeksCentrum Dordrecht is in relatie tot een buitenbad een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente. De gemeenteraad is in dit traject betrokken. De onderzoeksresultaten zijn aan college en gemeenteraad gepresenteerd. Volgende stap is tezamen met de initiatiefnemers het ruimtelijke vervolgtraject op te pakken. Te beginnen met het opstellen van een Programma van Eisen, gevolgd door een inrichtingsplan. Bij consensus over privaatrechtelijke en publiekrechtelijke uitgangspunten start een planprocedure.

Samenhangend aanbod dagrecreatie

Er komt steeds meer aandacht voor dagrecreatie. Het initiatief rondom het buitenbad is daar onderdeel van. Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. De stip op de horizon is om samen met de lokale ondernemers te komen tot een samenhangend aanbod dagrecreatie. Dit is ook meegenomen in de lokale economische visie.

Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed

Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. Als deze inzet gepleegd kan worden zal er eerst een inventarisatie van kunstwerken buiten als wel in het gemeentehuis plaatsvinden. Vanuit die inventarisatie zal een plan worden gemaakt om de toegankelijkheid van de cultuurhistorie te vergroten. De plaatselijke partijen, Stichting dorpsbehoud, Historische vereniging, Museum de Koperen Knop en de bibliotheek Aan Zet zullen gevraagd worden hierin een rol te vervullen.

Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan “Buiten spelen, ja leuk” 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.

Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is er aan de Merwedestraat een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 tot 6 jaar gerealiseerd. Ook is er aan het Peulenplein een voetbalkooi aangelegd gefinancierd buiten het speelruimteplan om.

De kinderen en jongeren maken met veel plezier gebruik van deze nieuwe voorzieningen!

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de planningen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.

Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelplekken, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.

In 2021 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.

7.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	818.882	724.880	714.180	714.180	714.180	714.180
Lasten	1.901.001	2.004.030	1.821.374	1.851.471	1.829.300	1.888.701
Saldo van baten en lasten	-1.082.119	-1.279.150	-1.107.194	-1.137.291	-1.115.120	-1.174.521
Toevoeging aan reserves	181.431	181.431	181.431	181.431	181.431	181.431
Onttrekking aan reserves	185.555	230.796	187.150	220.030	200.131	261.184
Resultaat	-1.077.995	-1.229.785	-1.101.475	-1.098.692	-1.096.420	-1.094.768

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Zwembad de Duikelaar		-34.670	-34.670	-37.170	-34.670
- Sporthallen		-25.341	-26.841	-25.341	-25.341
- Salariskosten		-14.574	-19.671	-16.431	-16.329
Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserve		-26.185	-38.519	-39.769	-43.304
Biedingen					
Vervangen velden bij korfbalvereniging Vriendenschaar Sluisweg fundering		-1.000	-11.000	-11.000	-11.000
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden		1.000	11.000	11.000	11.000
Vervangen velden bij korfbalvereniging Vriendenschaar Sluisweg bovenlaag		-4.000	-35.000	-35.000	-35.000
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden		4.000	35.000	35.000	35.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		-2.080	-2.080	-2.080	-2.080
	-	-102.850	-121.781	-120.791	-121.724

Perspectiefnota 2021

Zwembad de Duikelaar

Voor zwembad de Duikelaar is het budget structureel verhoogd. Oorzaak is mede doordat de lasten van licenties voor onder meer het leerlingvolgsysteem zijn gestegen en dat de inkomsten uit verhuur aan de zwembrigade en vereniging zijn gedaald.

Middelen: - € 34.670 structureel m.u.v. 2023 -€ 37.170

Sporthallen

Voor de sporthallen (de Wielewaal en de Appelgaard) zijn de energielasten hoger zijn uitgevallen. Deze lasten hebben een structureel karakter en zijn grotendeels aan hogere energielasten toe te kennen die zijn voortgekomen uit hogere tarieven en energiebelasting.

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Biedingen

Vervangen velden bij korfbalvereniging Vriendenschaar Sluisweg fundering

De kosten worden gedekt uit het Investeringsfonds Eneco-gelden.

Vervangen velden bij korfbalvereniging Vriendenschaar Sluisweg bovenlaag

De kosten worden gedekt uit het Investeringsfonds Eneco-gelden.

7.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
13 Niet-sporters	%	2016	57,6	48,9	48,7	Gezondheidsmonitor volwassen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

7.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 8 Werk en inkomen

8.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team

Het doel is om iedereen naar vermogen te laten participeren in de samenleving. Hierdoor daalt het aantal werkzoekenden in onze gemeente en leveren inwoners een nuttige bijdrage. Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn en zit er voor sommige inwoners een grens aan wat mogelijk is.

Integratie en naar vermogen participeren

Het doel is dat statushouders integreren in Nederland en de Nederlandse normen en waarden respecteren. Het leren van de Nederlandse taal en cultuur is een belangrijk onderdeel van de integratie. Daarnaast willen we dat statushouders naar vermogen participeren. Enerzijds via betaald werk en anderzijds door zich in te zetten voor de (lokale) samenleving

8.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team

We blijven ons inzetten voor een goede verbinding tussen lokale en regionale voorzieningen. Het wordt voor gemeenten mogelijk om zelf data over het bijstandsbestand te raadplegen. Deze input gebruiken we voor gericht lokaal aanbod.

Het aantal participatieplekken voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt houden we op peil. We gaan ons inzetten om alle participatieplekken te benutten. Onder andere door de leden van het Sociaal Team te informeren over de verschillende plekken die waardevol kunnen zijn voor inwoners die zij ondersteunen.

Integratie en naar vermogen participeren

Onze ambitie om statushouders te laten integreren in de Nederlandse cultuur en naar vermogen te laten participeren, is ook de basis de nieuwe wet Inburgering. Het uitgangspunt van de wet is dat iedereen snel en volwaardig meedoet in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk. De wet treedt naar verwachting op 1 juli 2021 in werking. Met deze wet krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden en een regiefunctie bij inburgering. Hier bereiden we ons op voor. Voorbeelden hiervan zijn de pilot waarbij een medewerker van het Sociaal Team als regievoerder optreedt, de aanbesteding van taal- en inburgeringslessen en de vormgeving van maatschappelijke begeleiding en het participatieverklaringstraject (traject over Nederlandse normen en waarden). Hierbij is het uitgangspunt de inburgering waar mogelijk lokaal in te vullen.

8.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.522.315	5.506.680	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960
Lasten	3.640.433	6.670.924	3.527.336	3.665.710	3.525.701	3.561.095
Saldo van baten en lasten	-1.118.118	-1.164.244	-1.291.376	-1.429.750	-1.289.741	-1.325.135
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	40.000	60.000	80.000	100.000	0	0
Resultaat	-1.078.118	-1.104.244	-1.211.376	-1.329.750	-1.289.741	-1.325.135

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)		2.413	-69.151	-4.903	-47.186
Diverse bijstellingen < € 10.000		-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
	-	-3.587	-75.151	-10.903	-53.186

Perspectiefnota 2021**Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)**

De budgetten van de Sociale Dienst Drechtsteden worden op basis van de primaire begroting 2021 in de perspectiefnota verwerkt. De vorige budgetbijstelling was op basis van de begroting 2020 van de SDD. Na een stabilisering van het aantal inwoners met een uitkering wordt door het Centraal Planbureau een stijgend bijstand-bestand verwacht. In de komende jaren, met name in het jaar 2022, wordt op de inkomensondersteuning (de bijstandsuitkeringen) een kostenoverschrijding op de budgetten verwacht.

Doordat de structurele doorwerkingen vanuit 2019 een groter effect hadden, dan de bijstellingen bij de begroting 2021 ontstaat per saldo onderstaand beeld wat zowel op programma 8 als op programma 9 betrekking heeft.

	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 8	7.740	2.413	-69.151	-4.903	-47.186
Programma 9	21.056	78.586	165.086	296.943	246.055
Totaal	28.796	80.999	95.935	292.040	198.869

8.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden	Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam		
			25.000		
			inwoners		
14 Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	3	4	7 Verwey Jonker Instituut - Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

8.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden**Risico's**

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is in Hardinxveld-Giessendam tamelijk stabiel. Ook het aantal inwoners dat schuldhulpverlening krijgt, is relatief laag. Er is sprake van een beperkt risico. Een risico dat mogelijk een effect gaat krijgen is de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden als gevolg van de coronacrisis. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum

daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De uitvoering van deze regeling loopt via de SDD en loopt tot en met 30 september 2020.

De Wmo is een 'open einderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee. Daarnaast is er een aantal ontwikkelingen dat het risico op budgetoverschrijding vergroot.

Ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2018 maakt onze gemeente deel uit van de Drechtsteden. Aan de Sociale Dienst Drechtsteden zijn de verantwoordelijkheden omtrent bijstandsuitkeringen en schuldhelpverlening gedelegeerd.

De uitvoering van de adviezen van de commissie Deetman vragen een andere manier van werken waarbij meer verantwoordelijkheid ligt bij de lokale colleges en gemeenteraden met name in het ruimtelijk-economische domein. Met de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie Deetman uit het voorjaar van 2019 wordt een wijziging van de GR tekst voorzien in 2021. Voorstel is dat de GRD via de Drechttraad de volgende belangen behartigt:

- a) Sociaal domein
- b) Bedrijfsvoering
- c) Externe betrekkingen & lobby

In de begroting 2021 is onder SDD de taakstelling van € 2,9 miljoen opgenomen. Omdat invulling nog niet bestuurlijk is afgerond is deze onderaan de begroting geëlimineerd. Het realiseren van de taakstelling vraagt daarom om bestuurlijke stappen om hier in 2021 invulling aan te kunnen geven. Het voorstel voor de invulling van de bezuinigingen moet nog verder worden uitgewerkt voor 2021.. Dit geldt ook voor het uitwerken van het 'maatwerkscenario' voor het restant van de taakstelling met meer ruimte voor afstemming op de lokale situatie.

Programma 9 Zorg en welzijn

9.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Een samenhangend aanbod van voorzieningen

We willen bereiken dat alle inwoners met een ondersteuningsvraag passende hulp ontvangen om uiteindelijk mee te kunnen doen in Hardinxveld-Giessendam.

Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein

Wij zetten in op zorg voor hen die dat nodig hebben.

Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen

Alle inwoners weten waar zij terecht kunnen met hun hulpvraag.

Verbreding sociaal team

Het sociaal team zet in op preventie om zwaardere zorg te voorkomen en snel en deskundig zicht te kunnen krijgen op probleemsituaties waar inwoners in terecht kunnen komen. Als zich dit voordoet is maatwerk nodig.

Uitvoering van de Maatschappelijke Agenda (MAG)

We behouden en versterken de goede initiatieven die er in onze gemeenschap leven. We zetten in op versterken van het voorveld en preventiemaatregelen.

De evaluatie van de MAG geeft inzicht in de (door)ontwikkeling van de MAG en is een handvat om mogelijk bij te sturen.

Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD

Alle inwoners met een ondersteuningsvraag ontvangen passende hulp met als doel deel te kunnen nemen aan de samenleving in Hardinxveld-Giessendam.

Biedingen

Diaconaal Maatschappelijk Werk

Voldoen aan de toegenomen vraag naar ondersteuning door het Diaconaal Maatschappelijk werk.

Wijkverpleegkundige

De wijkverpleegkundige wordt binnen het sociaal team ingezet voor ondersteuning aan ouderen en draagt bij aan de verbinding tussen professionele zorg en ondersteuning en het voorveld.

Jeugdmodule

De Jeugdmodule draagt bij aan het normaliseren van de opvoeding van jeugdigen en aan het verminderen van het aantal verwijzingen naar duurdere zorg en ondersteuning.

WvGGZ

De nieuwe Wet verplichte GGZ regelt de verplichte zorg voor inwoners die een aanzienlijk risico hebben op 'ernstig nadeel dat gerelateerd is aan een psychische stoornis', en geen gebruik willen maken van vrijwillige zorg.

Passend onderwijs

Het gaat hier om voorzieningen die bedoeld zijn om leerlingen niet uit te laten vallen en ze een basis te geven voor hun toekomst.

MAG

De Maatschappelijke Agenda (MAG) is in de plaats gekomen van het gemeentelijke subsidiebeleid. Het contract met de penvoerder van de MAG, Stuwkr8, loopt tot eind 2021.

9.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Een samenhangend aanbod van voorzieningen

We onderzoeken welke inwoners met een ondersteuningsvraag nu niet in beeld zijn en proberen met nieuwe werkwijzen (pilots) deze inwoners te bereiken. Met de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening breiden we de lokale aanpak van het Sociaal Team voor vroeg-signalering uit door de inzet van een medewerker die betalingsachterstanden signaleert en vervolgens ook actief hulp biedt. Ook zetten we de transformatie/doorontwikkeling van het sociaal team verder door. Daarnaast zetten we in op een samenhangend aanbod van lokale en regionale ondersteuningsmogelijkheden, inclusief een sociale kaart.

Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein

In december 2020 stellen we een integrale lokale visie sociaal domein op als richtinggevend kader voor de komende periode. Hiermee brengen we samenhang aan tussen het (bestaand) beleid. Verder legt de visie een basis voor keuzes die we in 2021 en daarna nog gaan maken in het sociaal domein. Waar nodig werken we de visie verder uit in aparte beleidsnotities voor specifieke beleidsterreinen (bijvoorbeeld lokaal Gezondheidsbeleid).

Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen

We vergroten de vindbaarheid van de lokale/regionale ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het sociaal loket. Dit doen we in afstemming met de betrokken partners zoals de Sociale Dienst Drechtsteden. We zetten intensief in op communicatie over het sociaal domein in de gemeente, zoals bijvoorbeeld via de website van het sociaal team. Het verder vergroten van de vindbaarheid van lokale en regionale voorzieningen is ook onderdeel van de doorontwikkeling van het Sociaal Team.

Verbreiding sociaal team

In 2021 zullen we de ingezette werkwijze om meer hulp lokaal aan te bieden voorzetten. Deze blijven we monitoren en evalueren. Met het oog op de sterk stijgende kosten in de specialistische GGZ jeugd zullen we verkennen hoe we GGZ expertise kunnen toevoegen aan het sociaal team. Samen met Alblusserdam en Sliedrecht zullen we de implementatie van WMO naar de voorkant verder vormgeven. Het groeiende aantal professionals in het sociaal team vraagt om het opnieuw bekijken van de werkvorm en de aansturing. Samen met de professionals zal hier een plan op gemaakt worden.

Uitvoering van de MAG en monitoring

In 2022 loopt het contract met de penvoerder van de MAG af. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden over het al dan niet voortzetten en/of aanpassen van de huidige werkwijze. In het derde kwartaal moet dit proces afgerond zijn.

Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD

In 2021 wordt verder ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen de verschillende partijen. We doen dit vanuit de samenwerkingsagenda SDD en via de MAG. Ook de huisartsen hebben hierbij een belangrijke rol door het opzetten van een ouderenconsultatiebureau waarmee verbinding wordt gelegd met het sociaal team en het voorveld.

Biedingen

Diaconaal Maatschappelijk Werk

Voor het Diaconaal Maatschappelijk Werk is extra budget nodig vanwege.

Wijkverpleegkundige

De wijkverpleegkundige werd in voorgaande jaren gefinancierd door de zorgverzekeraar. Deze is hier vanaf 2019 mee gestopt. In het sociaal team heeft de wijkverpleegkundige specifieke kennis en expertise van de ouderendoelgroep. Daarnaast is een belangrijke rol van de wijkverpleegkundige de samenwerking met en afschalen naar het voorveld.

Jeugdmodule

Deze samenwerking heeft de afgelopen jaren positieve resultaten behaald, zowel in het aantal verwijzingen als in het normaliseren van de opvoeding van jeugdigen. Daarnaast heeft het lokaal aanbieden van basis GGZ bewezen de samenwerking met andere partners, zoals de huisarts, te versterken. De kosten voor de Jeugdmodule bedragen € 78.000, maar leveren ook geld op: werden er in 2017 nog 50 jeugdigen verwezen naar de basis GGZ, in 2019 waren er nog 22 jeugdigen die een indicatie kregen. Dit zorgt voor een directe kostenverlaging.

WvGGZ

De nieuwe Wet verplichte GGZ regelt de verplichte zorg voor inwoners die een aanzienlijk risico hebben op 'ernstig nadeel dat gerelateerd is aan een psychische stoornis', en geen gebruik willen maken van vrijwillige zorg. Lokaal geven we uitvoering aan deze wettelijke taken door deze (regionaal) te beleggen bij onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De kosten voor de WvGGZ worden regionaal verdeeld op basis van inwoneraantal. Net als veel andere gemeenten heeft Hardinxveld-Giessendam een tekort ten opzichte van de Rijksbijdrage.

Passend onderwijs

Uit Passend Onderwijs vloeien diverse kosten voort. Het gaat hier over o.a. de Reboundvoorziening en de ZOW-voorziening van het samenwerkingsverband. Beide voorzieningen zijn om leerlingen niet uit te laten vallen en ze een basis te geven voor hun toekomst. In de REA (overleg in de regio over Passend Onderwijs) worden er gezamenlijk besluiten genomen om regionale voorzieningen te steunen. De wethouder Onderwijs is lid van het REA. De gelden zijn vaak niet begroot, maar er wordt in gezamenlijkheid in de regio wel gezocht naar passende oplossingen in het passend onderwijs. Er blijkt op dit moment een te groot bedrag begroot te zijn op leerlingenvervoer. Eén van de redenen is dat de vraag in aantallen en in soort vervoersvoorziening anders is dan vooraf verwacht. Leerlingenvervoer is ook een onderdeel van Passend Onderwijs. Daarom is het logisch om binnen het programma Scholing te schuiven met middelen.

MAG

Het contract met de penvoerder van de MAG loopt eind 2021 af. In het 4^e kwartaal van 2020 wordt de aanbestedingsprocedure opgestart, om in 2021 tot afronding van deze procedure te komen, zodat vanaf 1 januari 2022 het nieuwe contract in kan gaan.

9.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	570.041	622.075	99.500	99.500	99.500	99.500
Lasten	12.092.866	12.717.192	13.021.867	13.128.844	12.945.171	12.992.875
Saldo van baten en lasten	-11.522.825	-12.095.117	-12.922.367	-13.029.344	-12.845.671	-12.893.375
Toevoeging aan reserves	336.805	372.591	72.591	22.591	22.591	22.591
Onttrekking aan reserves	577.161	819.544	483.311	425.142	167.315	9.900
Resultaat	-11.282.469	-11.648.164	-12.511.647	-12.626.793	-12.700.947	-12.906.066

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)		78.586	165.086	296.943	246.055
- Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (voornamelijk SOJ)		-281.436	-211.059	-154.248	-157.194
- Sociaal Medische Indicatie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
- Reserve sociaal domein		23.464	23.464	23.464	23.464
- Salariskosten		-1.919	-1.919	-1.919	-1.919
mutatie reserve					-751
Meicirculaire					
Buurtspportcoaches	1.599				
RMBA	23.700				
Inburgering	35.936				
Biedingen					
WvGGZ te kort op rijksbijdrage		-12.600	-12.600	-12.600	-12.600
Diakonaal maatschappelijk werk, tekort		-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
De Lange Wei - wijkverpleegkundige		-42.000	-42.000	-42.000	-42.000
Resultaatverplichting dekken uit reserve Sociaal Domein		42.000	42.000		
resultaatverplichting: investeren in preventie leidt tot kostenverlaging				42.000	42.000
Jeugdmodule Stg Jeugdteams		-78.000	-78.000	-78.000	-78.000
Resultaatverplichting dekken uit reserve Sociaal Domein		78.000	78.000		
resultaatverplichting: investeren in voorveld leidt tot kostenverlaging				78.000	78.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		-25.231	-24.992	-24.850	-17.284
	61.235	-237.136	-80.020	108.790	61.771

Perspectiefnota 2021

Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)

Zie toelichting bij programma 8.

Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (voornamelijk Service Organisatie Jeugd)

Door de SOJ is aan de deelnemende gemeenten hun zienswijze gevraagd over de verschillende geschetste scenario's voor de toekomst. De concept begroting 2021 van de SOJ was opgesteld op basis van een scenario (scenario 1) waarbij een ambitieus financieel kader wordt gerealiseerd. De financiële effecten van dit scenario zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota 2021-2024. Op basis van de eerste bestuursrapportage 2020 van de SOJ is een financiële doorrekening gemaakt, vergelijkbaar met scenario 2b. De totale kosten voor SOJ stijgen daarmee, maar vallen voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam door een dalend aandeel relatief mee. Op langere termijn resulteert dit in een positief effect voor Hardinxveld-Giessendam, waarbij ten opzichte van de ramingen in de perspectiefnota 2021-2024 de bijdrage vanaf het begrotingsjaar 2022 daalt. De financiële effecten hiervan worden verwerkt in de programmabegroting 2021-2024.

	2021	2022	2023	2024
Programma 9	-281.436	-211.059	-154.248	-157.194

Sociaal Medische Indicatie

Sociaal Medische Indicatie (SMI) is met ingang van 2020 en bijbehorend budget onder gebracht bij het sociaal team.

Middelen: - € 10.000 structureel

Reserve sociaal domein

Op 19 december 2019 heeft de gemeenteraad de adviesnota reserve sociaal domein vastgesteld. Op basis van deze adviesnota bestaan de onttrekkingen aan de reserve sociaal domein uit de onderwerpen zoals deze in de perspectiefnota 2020 zijn genoemd:

- Tekort Jeugdhulp, waarbij een afbouw in de onttrekking is voorzien tot uiteindelijk € 0 in 2024
- Uittredingsbesluit WSW-Avres, laatste onttrekking in 2022.

Daarnaast zijn vanuit het collegeprogramma enkele eenmalige onttrekkingen voorzien aan de reserve in 2020. Deze onttrekkingen houden verband met het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein, verbreding sociaal team en het creëren van een samenhangend aanbod van voorzieningen. De overige onttrekkingen en stortingen zijn in de perspectiefnota gecorrigeerd.

Middelen: € 23.464 2021 structureel

Salariskosten

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Biedingen

WvGGZ te kort op rijksbijdrage

Een tekort in het budget ten opzichte van de Rijksbijdrage.

Middelen: - € 12.600 structureel

Diaconaal Maatschappelijk Werk

Stijging van de zorgvraag.

Middelen: - € 8.000 structureel

De lange Wei, Wijkverpleegkundige

Financiering wijkverpleegkundige. Structureel zijn de extra kosten € 42.000. In 2021 en 2022 worden deze kosten gedekt uit de reserve sociaal domein. Voor 2023 en 2024 is de verwachting dat de extra kosten worden terugverdiend door de investering in preventie.

Jeugdmodule Stichting Jeugdteams

De kosten voor de Jeugdmodule bedragen € 78.000, maar leveren ook geld op. Werden er in 2017 nog 50 jeugdigen verwezen naar de basis GGZ, in 2019 waren er nog 22 jeugdigen die een indicatie kregen. In 2021 en 2022 worden deze kosten gedekt uit de reserve sociaal domein. Voor 2023 en 2024 is de verwachting dat de extra kosten worden terugverdiend door de investering in het voorveld.

9.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Hardinxveld- Giessendam	Waarden Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	Bron	Beschrijving
15 Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2019	109	110	132	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
16 Jongeren met een delict voor de rechter	%	2018	0	1	1	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
17 Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2019	137,4	194	381,7	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
18 Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	49,1	148,1	207	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
19 Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	10,4	10,9	12,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
20 Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	1,3	1,1	1,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
21 Jongeren met jeugdreclassering	%	2019	0	0,4	0,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
22 Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2019	640	576	670	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiemiddel gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

9.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd

Risico's

De DG&J heeft, na resultaatbestemming 2019, een weerstandsvermogen van € 500.000. De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J. De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid ligt het risico met name bij het feit dat de jeugdhulpvraag groter is dan het beschikbare budget. De rijksmiddelen zijn lager dan de realisaties. Indien

maatregelen niet voldoende zijn en de jeugdhulp toch nodig is, zal extra budget moeten worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten. De transformatie moet er aan bijdrage dat de benodigde jeugdhulp binnen gereduceerde budgetten kan worden uitgevoerd. Het Meerjarenperspectief Jeugd zet hier op in. Daarnaast is er regionaal de Omdenknotitie opgesteld en gaan we actief aan de slag met maatregelen die gesteld zijn, zoals jeugdhulp naar de voorkant. Hiermee willen we het risico van de achterblijvende transformatie zoveel mogelijk beperken door af te schalen naar de voorkant en preventief zorg in te zetten. Ook te hoog of foutief afgegeven beschikkingen vormen een risico; hier wordt nauwlettend op gestuurd door de coördinator van het Sociaal Team.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid ligt het risico met name bij het feit dat de jeugdhulpvraag groter is dan het beschikbare budget. De rijksmiddelen zijn lager dan de realisaties. Indien maatregelen niet voldoende zijn en de jeugdhulp toch nodig is, zal extra budget moeten worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten. De transformatie moet er aan bijdrage dat de benodigde jeugdhulp binnen gereduceerde budgetten kan worden uitgevoerd. Het Meerjarenperspectief Jeugd zet hier op in. Daarnaast is er regionaal de Omdenknotitie opgesteld en gaan we actief aan de slag met maatregelen die gesteld zijn, zoals jeugdhulp naar de voorkant. Hiermee willen we het risico van de achterblijvende transformatie zoveel mogelijk beperken door af te schalen naar de voorkant en preventief zorg in te zetten. Ook te hoog of foutief afgegeven beschikkingen vormen een risico; hier wordt nauwlettend op gestuurd door de coördinator van het Sociaal Team.

Ontwikkelingen

DG&J

Het Meerjaren Beleidsplan (MJP) voor de DG&J werd vastgesteld in april 2020. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2020 -2023. Hierin krijgen belangrijke lokale en regionale ontwikkelingen een plek, maar is er ook aandacht voor de effecten van landelijke ontwikkelingen zoals (infectieziekten)preventie, antibioticaresistentie, de dalende vaccinatiegraad, invoering van de omgevingswet, de positie van kwetsbare jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt en de landelijke impulsen op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Gemeenten stellen 1 x per 4 jaar een lokale nota gezondheidsbeleid op. Voor Hardinxveld-Giessendam wordt het lokale gezondheidsbeleid in het 1^e kwartaal 2021 ter besluitvorming aangeboden. De nota's van de 10 gemeenten hebben effect op het werk en de inzet van DG&J in 2020 en verder. De lokale toekomstverkenningen die eind 2018 zijn uitgevoerd hebben hiervoor aan de basis gelegen.

SOJ

De (inmiddels) 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid voeren sinds 1 januari 2015 gezamenlijk de taken uit die voortvloeien uit de Jeugdwet. Hiertoe is besloten tot de vorming van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. In juli 2020 behandelde het AB van de GR DG&J de 1e bestuurlijke rapportage van de Serviceorganisatie Jeugd. Uit de notitie bleek dat voor 2020 een bedrag van € 11 miljoen extra nodig is van gemeenten om de continuïteit van de jeugdhulp te waarborgen. De afgelopen jaren behaalden wij al diverse resultaten in het kader van de transformatie. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Wij verwachten dat ook de komende jaren dit het geval is. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp schetst de verwachting voor de komende jaren met daarbij een agenda om vanaf 2022 de jeugdhulp binnen de Rijksbijdragen uit te kunnen voeren. Interventies zijn hiervoor nodig op drie niveaus, te weten bij de gemeenten, bij de toeleiding en toegang tot de zorg en op de regionale zorgmarkt. Hardinxveld-Giessendam zet in op cijfermatige analyse van de bestedingen jeugdhulp, lokale maatregelen en meer sturing door de gemeente. Een nieuw inkoopkader vanaf 2022 ev moet hier ook aan bijdragen. Vooralsnog wordt een risicoclassificatie van gemiddeld en hoger gehanteerd.

RAV

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van de taken op het gebied van de ambulancezorg ondergebracht in de Coöperatie AmbulanceZorg ZHZ (CAZ-ZHZ), een zelfstandige coöperatie met DG&J en Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ) als leden. In verband met hoge overgangskosten blijven medewerkers die al voor 1 april 2018 in dienst waren bij DG&J ook in de nieuwe situatie nog in dienst van DG&J (onderdeel RAV). Deze medewerkers worden vanuit DG&J gedetacheerd bij de coöperatie. In de begroting 2021 zijn met betrekking tot de RAV alleen nog de loonkosten meegenomen. Daarbij is het resultaat nihil, omdat de loonkosten volledig worden doorbelast aan de coöperatie.

Programma 10 Gezondheid en milieu

10.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Geen onderwerpen in het collegeprogramma opgenomen, die verband houden met dit programma.

Biedingen

Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk

Op de Rivierdijk staan voor de inzameling van restafval nog op vier locaties bovengrondse afvalcontainers. Vanwege eisen van het Waterschap (restricties graven in de dijk) zijn deze containers in tegenstelling tot de rest van de gemeente nog niet vervangen door ondergrondse containers. We willen deze oude bovengrondse containers vervangen door nieuwe ondergrondse containers.

10.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Geen onderwerpen in het collegeprogramma opgenomen, die verband houden met dit programma.

Biedingen

Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk

Het Waterschap Rivierenland heeft toegestaan om de bovengrondse containers in de dijk deels onder het maaiveld en deels boven het maaiveld aan te brengen. Door de vervanging zal de openbare ruimte ter plaatse een ruimtelijker karakter krijgen. Tevens zal de lediging nu mechanisch kunnen plaatsvinden door onze inzameldienst Waardlanden. De verwachting is dat de uitvoering zal worden gestart in 2021.

10.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	4.312.169	4.488.001	4.478.116	4.478.116	4.478.116	4.478.116
Lasten	3.886.571	3.951.465	3.889.395	3.830.041	3.856.706	3.862.141
Saldo van baten en lasten	425.598	536.536	588.721	648.075	621.410	615.975
Toevoeging aan reserves	36.215	378.215	36.215	36.215	36.215	36.215
Onttrekking aan reserves	45.007	431.521	55.629	10.138	10.147	9.980
Resultaat	434.390	589.842	608.135	621.998	595.342	589.740

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserve		196	199	201	-4.680
Biedingen					
Herinrichting terrein gedenkmonument oorlogsslachtoffers aan de Sluisweg		-48.000			
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden		48.000			
Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk		-	-2.000	-2.000	-2.000
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden			2.000	2.000	2.000
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	196	199	201	-4.680

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Biedingen**Herinrichting terrein gedenkmonument oorlogsslachtoffers aan de Sluisweg.**

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve investeringsfonds Enecogelden.

Plaatsen van ondergrondse containers Rivierdijk

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve investeringsfonds Enecogelden.

10.4 BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden Hardinxveld- Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	Bron	Beschrijving
23 Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	186	136	172	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
24 Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	4,2	0	18,5	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

10.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid**Risico's**

Voor 2021 en verder zijn de financiële risico's naar aanleiding van de invoering van de Omgevingswet nog niet geheel inzichtelijk. De overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente brengt een nieuwe kostenpost met zich mee. Het is nog onbekend in hoeverre hiervoor voldoende Rijksmiddelen ter beschikking worden gesteld. Wel is duidelijk dat de financiële gevolgen van de overdracht van bodemtaken beperkt zullen zijn in vergelijking met de gehele begroting

Ontwikkelingen

Er komen de komende jaren wettelijke taken naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst levert een belangrijke bijdrage als het gaat om advies en uitvoering van deze wettelijke taken. Verder heeft de Omgevingsdienst een belangrijke rol als het gaat om de VTH-taken. Nieuw daarbij is dat zij zich vanuit haar toezichthoudende rol in zal gaan zetten om ondermijnende criminaliteit bij bedrijven tegen te gaan.

Daarnaast spelen in het kader van duurzaamheid, ecologie en aanverwante thema's steeds meer onderwerpen waar de Omgevingsdienst een adviserende of uitvoerende rol in heeft. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkelingen rondom de PFAS- en stikstofproblematiek.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

De kosten voor het product afvalverwerking zijn in 2020 wederom toegenomen. De toename is deels te verklaren door een toename van het aanbod van restafval. Tevens heeft Waardlanden extra kosten moeten maken om de maatregelen rondom covid-19 te kunnen uitvoeren. De extra kosten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten. Dit heeft mogelijk invloed op de tarieven die we hanteren voor onze afvalstoffenheffing.

Ontwikkelingen

Waardlanden is in samenwerking met de deelnemende gemeenten bezig met de voorbereiding om te komen tot een nieuw afval en grondstoffenbeleid. De verwachting is dat de vaststelling van het nieuwe beleid door de gemeenteraad gaat plaatsvinden in het voorjaar van 2021.

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

11.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten

Hardinxveld-Giessendam is een aantrekkelijke woon- en werkomgeving.

Lokale woonvisie

Hardinxveld-Giessendam is een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor alle inwoners en verschillende doelgroepen. Dit doen we door:

- nieuwbouw gericht op midden- en hoog segment (groeigemeente in de regio)
- een woning voor iedereen aan te bieden
- bijdragen aan sociale cohesie en werkgelegenheid (behoud van bedrijven)

Met nieuwbouw wordt erop ingezet de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van de gemeente te behouden/versterken.

Omgevingswet

De Omgevingswet draagt bij aan de betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. Door de invoering van de wet creëren we meer samenwerking en meer integrale afstemming met elkaar, met inwoners en met betrokken partijen.

Duurzaamheid

We werken aan een energieneutraal Drechtsteden in 2050 en een energieneutrale gebouwde omgeving in 2035. Zo dragen we bij aan het beperken van de mondiale klimaatverandering en het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Daarmee investeren we ook zoveel mogelijk in een lokale duurzame economie en in werkgelegenheid. Inwoners van Hardinxveld-Giessendam kunnen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving leven.

Biedingen

Regiodeal

We willen regionaal een impuls geven aan de brede welvaart, door te investeren in menselijk kapitaal, innovatie en dynamische rivieroeveren en zo de regio minder kwetsbaar maken voor conjunctuurschommelingen. Hiervoor is tussen het Rijk en de regio Drechtsteden-Gorinchem medio 2020 een regiodeal gesloten. De pijler dynamische oevers van deze deal richt zich op een kwaliteitsimpuls aan de oevers, onder andere door investeringen in bereikbaarheid, natuur en beleving van de oevers. De ontwikkeling van de IJzergieterij is aangewezen als een project dat past binnen de doeltelling van de deal.

11.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten

Aan diverse gebiedsontwikkelingen maar ook aan kleinere projecten wordt voortvarend gewerkt. Doel is om de achterstand in de bouwopgave in te lopen die ontstaan is door invloeden als de stikstofproblematiek, corona en natuurwetgeving. Van verschillende plannen zal de bestemmingsplanprocedure afgerond worden zodat de uitvoering kan starten. Ten opzichte van 2020 verwachten we weer een toename van de uitvoering van bouwplannen. Bij deze plannen wordt aandacht besteed aan de aanleg van een leefomgeving waar het goed wonen en werken is.

Lokale woonvisie

In de lokale woonvisie is een uitvoeringsprogramma opgenomen. We werken aan de groeiopgave met aandacht voor een gevarieerd aanbod woningen. We maken afspraken met de corporatie over onder andere doorstroombmogelijkheden. Door de gemeente en de corporatie wordt naar aanleiding van de regionale woningmarkt analyse gekeken welke aanvullende vragen gesteld moeten worden voor het inzichtelijk maken van een goed beeld van de lokale behoefte. Mogelijk volgt er nog een aanvullend onderzoek om deze behoefte beter in beeld te brengen. We bouwen in eerste instantie voor onze eigen autonome groei. Er liggen de komende jaren de nodige plannen om woningen toe te voegen zoals de laatste fase van de Blauwe Zoom, 't Oog, IJzergieterij en Rokerij. In deze projecten helpen we mee aan de opgave van de regio. Hierover maken we afspraken met de regiogemeenten. Tevens is dit jaar het initiatief Woningmakers Hardinxveld-Giessendam opgestart. Samen met marktpartijen, de woningcorporatie en de gemeente wordt besproken hoe we de woningbouwontwikkeling kunnen versnellen. Dit doen we door planinformatie te delen en na te gaan hoe belemmeringen door samenwerking weggenomen kunnen worden.

Het uitvoeringsprogramma uit de lokale woonvisie wordt tweejaarlijks gemonitord en geactualiseerd, dit zal in juni 2021 opnieuw plaatsvinden.

Omgevingswet

De Omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 januari 2022 in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor, conform de in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde nota van uitgangspunten. In 2020 zijn de nodige stappen gezet en in 2021 wordt de implementatie van de Omgevingswet verder voortgezet langs drie sporen:

1. Ontwikkeling kerninstrumenten
2. ICT (aansluiting en implementatie digitaal stelsel Omgevingswet)
3. Cultuur & Organisatie. Zie verder ook het speerpunt Omgevingsvisie.

De stelselwijziging Omgevingswet, samen met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, zullen (ingrijpende) gevolgen hebben voor de legesheffing door gemeenten. Deze gevolgen zijn afhankelijk van de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Minder legesinkomsten ontstaan door de 'knip' (het splitsen van de bouwtechnische en ruimtelijke vergunning) en bijvoorbeeld dat er lokaal wordt gekozen om meer vergunningsvrij te maken. Komend jaar worden de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes duidelijker. Dan kunnen ook de gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.

Duurzaamheid

Met name als gevolg van het Klimaatakkoord van Parijs en de daaropvolgende Klimaatwet zijn de opgaven op het gebied van Duurzaamheid talrijk. En daar worden met regelmaat onderwerpen aan toegevoegd, al dan niet vanuit andere beleidsvelden. Daarom is het van belang het totaal van de opgaven goed in beeld te hebben en hierop te sturen. Als visie en verzamelpunt hiervoor is de Lokale Energie Agenda leidend, welke dan ook met regelmaat dient te worden geactualiseerd. Sturing gebeurt dan ook vanuit het Programma Duurzaamheid.

Programma Duurzaamheid:

- Sturend op duurzaamheid met de Lokale Energie Agenda als leidend document.
- Actualisatie van de Lokale Energie Agenda
- Hoofdopgaven in beeld, maar ook voor integrale vraagstukken die zowel vanuit de eigen organisatie als van 'buiten' (bijvoorbeeld regionaal verband) opgepakt dienen te worden.
- Bevalt in ieder geval de volgende onderwerpen:

Transitievisie Warmte

- Inzet externe organisatie met benodigde kennis voor inventarisatie en analyse van warmtebronnen en gebouwde omgeving en ondersteuning bij regie
- Uitwerking pilotwijk 'De Peulen'
- Nauwe samenwerking met diverse partijen t.b.v. kennis en participatie, o.a. in werkgroep Aardgasvrij
- Lokale regie in verbinding met de RES-regio

Regionale Adaptatie Strategie (RAS):

- Voorbereiding op en vaststelling van de RAS 1.0 medio 2021
- Nauwe samenwerking binnen de RAS regio A5H

- Inhoudelijke en praktische input waar nodig en mogelijk
- Lokaal uitvoeren van en bijdragen aan de lokale participatie RAS

Bijdragen aan beleidvorming op andere beleidsterreinen (input Duurzaamheid):

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

- O.a. nota maatschappelijk vastgoed en verduurzaming maatschappelijk vastgoed (uitvoering)

Duurzaamheid en bouwen & wonen

- O.a. : Bijdragen aan prestatieafspraken met partners en aanvullen beleidsdocumenten en – kaders waar nodig.

Duurzaamheid en leefomgeving

- i.s.m. betrokken beleidsmakers en afdelingen (integraal) beleid opstellen en laten vaststellen
- Oppakken wat in 2020 niet gerealiseerd is

Duurzaamheid en mobiliteit

- 'Slim volgen', ofwel kijken wat elders ontwikkeld is (bijv. bij andere gemeenten) en wat lokaal overgenomen of vertaald kan worden.
- i.s.m. betrokken beleidsmakers en afdelingen (integraal) beleid opstellen en laten vaststellen

Duurzaamheid en de Omgevingswet

- Ten behoeve van realisatie vertalen van duurzaamheidsopgaven naar het instrumentarium van de Omgevingswet

Duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling

- Onder andere bewaken ruimtelijke kwaliteit, respecteren gebiedswaarden en ruimte creëren voor wat gerealiseerd moet worden vanuit opgaven zoals de RES en TVW.

Duurzaamheid en economie

- Kansen koppelen
- Energie- en duurzaamheidsscans voor bedrijven door bijv. OZHZ
- Opzetten structureel overleg
- Vertalen klimaatdoelen naar verplichtingen en kansen – routekaart voor bedrijven.

Biedingen

Regiodeal

De ontwikkeling van de IJzergieterij geeft kansen voor het realiseren van een onderscheidend woongebied langs de Merwede. In de deal zijn middelen toegekend voor de pijler Dynamische oevers, waarbij 'De IJzergieterij' als oeverproject in Hardinxveld-Giessendam is opgenomen.

Er is een bijdrage toegekend van € 300.000 incl verrekenbare btw, waarbij de publieke financiering minimaal even groot als de rijksbijdrage moet zijn. De bijdrage is bedoeld om langs het water een uniek leef- en verblijfklimaat te realiseren met een verbinding met het water en voorzieningen voor o.a. fietsers en wandelaars. De inzet van middelen moet wel passen binnen de doelstelling van de regiodeal en kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld een verkeersoplossing en voor een hoogwaardige inrichting van het plein aan de waterzijde. Het plein krijgt een verbinding met het water en heeft een functie voor de inwoners van de hele gemeente.

11.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	3.653.170	4.438.863	3.739.762	4.369.187	1.540.833	3.856.494
Lasten	4.362.725	5.266.930	4.382.261	4.795.465	2.088.006	4.788.221
Saldo van baten en lasten	-709.555	-828.067	-642.499	-426.278	-547.173	-931.727
Toevoeging aan reserves	169.691	293.000	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	20.000	293.000	0	0	0	0
Resultaat	-859.246	-828.067	-642.499	-426.278	-547.173	-931.727

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Bouwleges		-103.280	122.800	166.000	-
mutatie reserve					-504
Biedingen					
Regiodeal IJzergieterij (50 % publieke financiering) Herinrichting kruising				-12.500	-12.500
financiering) Verhoging kwaliteit openbare ruimte plein Waterfront				-6.250	-6.250
Dekking reserve investeringsfonds Enecogelden				18.750	18.750
Diverse bijstellingen < € 10.000		-9.740	-9.740	-9.740	-9.740
		-9.740	-9.740	-9.740	-10.244

Perspectiefnota 2021**Bouwleges**

Op basis van de huidige inzichten zijn de verwachte meerjarige opbrengsten bijgesteld. De opbrengsten in 2021 moeten naar beneden worden bijgesteld. In de jaren 2022 en 2023 wordt een stijging van de leges voorzien. De daling in 2021 kent een tweetal oorzaken. Enerzijds zijn er in 2020 nog aanvragen ingediend welke oorspronkelijk waren voorzien voor 2021. Anderzijds worden de opbrengsten vanuit de projecten De Blauwe Zoom en 't Oog later gerealiseerd dan voorzien.

In bovenstaande raming is nog geen rekening gehouden met de invoering van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) en de effecten van het Corona virus. In de risicoparagraaf wordt dit nader toegelicht.

	2021	2022	2023	2024
bouwleges	- 103.280	122.800	166.000	0

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Zie toelichting bij paragraaf 1.8.

Biedingen**Regiodeal**

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve investeringsfonds Enecogelden

11.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

11.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma. Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Programma 12 Woonomgeving

12.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen nieuw groenbeheersplan

We stimuleren de verantwoordelijkheid van bewoners voor hun eigen leefomgeving. Een groene woonomgeving levert een positieve bijdrage aan onder meer biodiversiteit, sociale cohesie, gezondheid en kwaliteit van openbare ruimte.

12.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Opstellen nieuw groenbeheersplan

De gemeente stelt samen met bewoners een nieuw groenbeleidsplan op. Ruimte voor initiatieven om openbare ruimte te onderhouden wordt hierin opgenomen.

12.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	9.062	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Lasten	923.023	1.164.009	945.042	956.232	974.562	959.466
Saldo van baten en lasten	-913.961	-1.162.009	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466
Toevoeging aan reserves	171.200	56.200	76.200	76.200	76.200	76.200
Onttrekking aan reserves	129.654	298.700	76.200	76.200	76.200	76.200
Resultaat	-955.507	-919.509	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
Bomenbeleidsplan		-5.000	-2.500	-21.000	-2.500
Diverse bijstellingen < € 10.000		-5.500	-5.500	-5.500	-5.500
	-	-10.500	-8.000	-26.500	-8.000

Perspectiefnota 2021

Bomenbeleidsplan

De financiële opbouw voor uitvoering van het bomenbeleidsplan bestaat uit een driejaarlijkse cyclus. Eens in de drie jaar ondergaan alle bomen een boomveiligheidscontrole (€ 21.000), de twee volgende jaren nadere inspecties (€ 2.500 per jaar) en eens in de vier jaar een tegemoetkoming aan particulieren voor instandhouding van de monumentale boom (€ 2.500)

Middelen: - € 5.000 in 2021 en - € 2.500 2022 en 2024 - € 21.000 in 2023

12.4 BELEIDSINDICATOREN

			Hardinxveld- Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeent en	
25 Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	240	0	248 CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
26 Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2019	19	9,3	9,2 ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen
27 Demografische druk	%	2020	81,2	79,4	70 CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
28 Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	829	749	700 COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoudent betaalt aan woonlasten.
29 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	829	827	773 COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoudent betaalt aan woonlasten.

12.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

13.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Gezonde financiële positie behouden en verbeteren

Hardinxveld-Giessendam is een financieel gezonde gemeente waar zo hoog mogelijke kwaliteit wordt geleverd tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners en bedrijven.

Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren

Ons uitgangspunt voor de lokale heffingen is de kostendekkendheid van riool- en afvalstoffenheffing.

Biedingen

Bijhouding BAG/BGT

Voor de het actueel houden van de wettelijk verplichte Basisadministraties "Adressen en Gebouwen" en "Grootschalige Topografie" is het noodzakelijk om alle wijzigingen in de gemeente bij te houden en te verwerken in de bestanden. Met name het inwinnen van gegevens van vergunningvrije bouwwerken of andere wijzigingen aan de omgeving die niet gemeld worden of gemeld hoeven te worden, vraagt een extra inspanning.

13.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Gezonde financiële positie behouden en verbeteren

We wegen hierbij de ambities uit het coalitieakkoord en nieuwe ontwikkelingen af tegen deze uitgangspunten. Het eerder in gang gezette beleid wordt daarbij gecontinueerd en is gericht op het afbouwen van de schuldpositie.

Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren

Voor de OZB en andere tarieven passen we in beginsel alleen de inflatiecorrectie toe. Zo dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten. Daarnaast nemen we de opbouw van de tarieven van begraafplaatsen en evenementen onder de loep. We kijken daarbij naar zowel maatschappelijke effecten als de gevolgen voor andere begrotingsposten.

Biedingen

Bijhouding BAG/BGT

Om de mutaties van vergunningvrije gebouwen of verbouwingen en andere niet gemelde wijzigingen in de inrichting buiten in beeld te brengen wordt gebruik gemaakt van luchtfoto's van opeenvolgende jaren.

13.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Programma 13. Financiering / Algemeen dekkingsmiddelen

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	26.349.312	27.106.309	28.630.219	29.070.568	29.232.442	29.408.155
Lasten	99.090	6.798	622.717	758.476	599.357	73.605
Saldo van baten en lasten	26.250.222	27.099.511	28.007.502	28.312.092	28.633.085	29.334.550
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	26.250.222	27.099.511	28.007.502	28.312.092	28.633.085	29.334.550

Programma 13. Financiering / Algemeen dekkingsmiddelen

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota 2021					
- Onroerende zaakbelasting		194.501	194.501	194.501	194.501
- Dividenduitkering BNG		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
- Rentekosten		87.992	91.367	123.943	121.495
- BTW Compensatiefonds		27.000	27.000	27.000	27.000
- Extra middelen jeugdhulp		-	287.000	287.000	287.000
Meicirculaire	-61.245				
Biedingen					
Bijhouding BAG/BGT van vergunning-vrije wijzingen aan objecten of niet gemelde mutaties m.b.v. luchtfoto's		15.000	15.000	15.000	15.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		8.283	8.036	7.556	-
	-61.245	312.776	602.904	635.000	624.996

Perspectiefnota 2021

Onroerende zaakbelasting

De opbrengst voor 2021 stijgt ten opzicht van de verwachte opbrengst voor 2020 met 2,6% (voor indexpercentage zie ook 2.1. financiële uitgangspunten).

Middelen: + € 194.501 structureel

Dividenduitkering BNG

Het resultaat van de BNG valt lager uit dan geraamd. De verlaging van € 20.000 wordt structureel meegenomen in de raming.

Middelen: - € 20.000 structureel

Rentekosten

Bij de bijstelling naar beneden is rekening gehouden dat door de lagere rentekosten er minder rente aan de grondexploitatie kan worden doorberekend. De rentekosten zijn lager doordat door de verkoop van de ENECO aandelen er minder herfinanciering hoeft plaats te vinden van de huidige langlopende leningen. Daarnaast maken we meer gebruik van kortere langlopende leningen.

	2021	2022	2023	2024
Rentekosten	87.992	91.367	123.943	121.495

BTW compensatiefonds

De gemeenten kunnen het grootste deel van hun BTW declareren bij het Rijk. Jaarlijks reserveert het Rijk hiervoor een budget (BTW compensatiefonds). Blijven de declaraties van de gemeenten onder het budget van het Rijk, dan worden deze middelen toegevoegd aan de algemene uitkering en komen hiermee ten gunste van de gemeenten. De afgelopen jaren lagen de declaraties telkens onder het budget van het Rijk. Voorgesteld wordt daarom dit verwachte voordeel op te nemen in de begroting.

Middelen: € 27.000 vanaf 2020 structureel

Extra middelen jeugdhulp

In 2019 heeft het kabinet besloten om extra middelen beschikbaar te stellen voor jeugdhulp. Deze extra middelen zijn toegekend voor deze kabinetsperiode (tot en met 2021). In de begroting hebben wij deze middelen tot deze periode geraamd. De provincie stelt zich als toezichthouder op het standpunt, dat het is toegestaan om de middelen structureel in de begroting op te nemen. Gelet op het verder oplopen van de kosten voor jeugdhulp, stellen we voor om de extra middelen ook op te nemen voor de jaren 2022, 2023 en 2024.

Middelen: € 287.000 vanaf 2022 structureel

Bijstelling rente doorbelasting

De BBV voorschriften schrijven voor dat de rentekosten worden doorbelast naar de verschillende programma's. Hiervoor mag een zogenaamd omslagpercentage worden gebruikt. Doordat de rentekosten afnemen (zie ook de vorige pagina) hebben we dit percentage aangepast van 1,5% naar 1%. Hierdoor worden er minder rentekosten doorbelast naar de programma's. De tegenhanger wordt op het programma verantwoord. Doordat het een doorbelasting van (rente) kosten betreft is het effect per saldo budgettair neutraal.

Biedingen

Bijhouden BAG/BGT van vergunning-vrije wijzingen aan objecten of niet gemelde mutaties m.b.v. luchtfoto's

Voor de vergelijking van de foto's en de verwerking van de mutaties die daaruit voortkomen is jaarlijks extra budget nodig

Middelen:- € 15.000 structureel

13.4 BELEIDSINDICATOREN

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

13.5 VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar 2020 hebben zich (nog) geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2019 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 163 miljoen (2018: 337 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 71 miljoen aan

dividend uit te keren (2018 € 158 miljoen. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 40.157 (over 2018 in 2019 € 89.364). In verband met de Coronacrisis heeft de BNG het advies van de Europese Centrale Bank gevolgd om het dividend in het najaar van 2020 uit te keren.

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijkwerwijs de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

Ontwikkelingen

Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat een aantal gemeenten in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden vanwege fusie uit zijn getreden. Dit betekent dat er zich zowel kansen als risico's voor kunnen doen. In het besluit tot toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden is opgenomen dat de gemeente uiterlijk in 2020 een besluit neemt over de deelname in SVHW dan wel deelneemt in Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD).

1.5 Toekomstige ontwikkelingen

Hieronder wordt een doorkijk gepresenteerd voor de komende jaren. Onderstaande onderwerpen worden voor de toekomst voorzien, maar zijn voor alsnog niet nader te concretiseren, zodanig dat het tot een financiële vertaling leidt. Door het hier op te nemen (vanuit de perspectiefnota 2021-2024) wordt het wel mogelijk om in de volgende producten een 'stand van zaken' in beleidsinhoudelijke zin op te nemen.

Overdracht beheer wegen waterschap (programma 4)

De wegen buiten de bebouwde kom in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden worden beheerd door het waterschap Rivierenland. Rivierenland ziet wegenbeheer niet als haar kerntaak en heeft daarom samen met de gemeenten een verkenning uitgevoerd naar overdracht van deze wegen.

Onder het beheer van de wegen vallen baggeren wegsloten, bermbeheer, groenonderhoud, kunstwerken (bruggen en duikers), wegmeubilair en asfaltonderhoud en verkeersveiligheid.

De bekostiging van deze wegentaak bij het waterschap wordt momenteel voor een kwart gevormd door de uitkering uit het gemeentefonds en voor driekwart door de wegenheffing van het waterschap.

Bij de verkenning spelen de financiële gevolgen voor de gemeenten een belangrijke rol. Gemeenten in het landelijk gebied krijgen er veel wegen bij en betalen nu relatief weinig wegenheffing. Stedelijke gemeenten betalen nu relatief veel wegenheffing en krijgen er weinig wegen bij. Door de financiële consequenties voor met name de landelijk gemeenten gaat het overleg moeizaam. Of en wanneer de overdracht zal plaatsvinden is nog niet aan te geven..

Natuurwetgeving

Behouden en benutten van natuurwaarden wordt steeds belangrijker. Voor projecten wordt de omgang met natuurwaarden nu per project uitgezocht. De doorlooptijd en gevolgen van eventueel benodigde ontheffingen op grond van de Wet natuurbescherming kunnen echter groot zijn. Omdat er momenteel veel plannen in ontwikkeling zijn (oa. woningbouwontwikkeling, onderzoek nieuwe boezem, A-15) ontstaat er steeds meer behoefte om in een vroegtijdig stadium inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden, zodat hier bij nieuwe ontwikkelingen rekening mee gehouden kan worden. Denk daarbij aan inzicht in de aanwezige beschermde flora en fauna, en het inrichten van compensatiegebieden. Voor bestaande gebieden is hiervoor beleid opgesteld, voor nieuwe ontwikkelingen niet. Door integraal de natuurwaarden voor de nieuwe gebieden te inventariseren en het handelingsperspectief te bepalen kan de kwaliteit van plannen en daarmee van de leefomgeving vergroot worden en kunnen kansen beter benut worden.

Doorontwikkeling 't Oog

De raad heeft 28 november 2019 besloten om naast de lopende ontwikkeling van een bedrijventerrein in de westpunt en woongebied voor 170 woningen te kijken naar een integrale ontwikkeling van het gebied. Daarvoor heeft de raad een structuurkaart met 10 uitgangspunten vastgesteld. Binnen dit kader wordt met alle betrokken actoren onderzocht hoe er gekomen kan worden tot een haalbaar plan. Belangrijk onderzoek hierin is de realisatie en financiering van een verkeersveilige ontsluiting van het hele gebied als randvoorwaarde om deze ontwikkeling mogelijk te maken.

Veerdienst en aanpassen steiger (programma 4)

De veerdienst wordt verduurzaamd. Het project heeft alleen vertraging opgelopen door interne redenen bij de gemeente Gorinchem. De aanbesteding loopt. Tot 12 oktober 2020 kunnen werven zich inschrijven voor de bouw van 2 elektrisch aangedreven schepen. Na de aanbesteding moet rekening gehouden worden met maximaal 1,5 jaar bouwtijd voor de schepen. Dit betekent dat de huidige exploitatie langer doorloopt dan was voorzien. De verwachting is dat de nieuwe schepen uiterlijk in de eerste helft van 2022 in de vaart kunnen worden genomen.

Het kan voor komen dat de bouwer van de schepen sneller kan bouwen dan we hebben voorzien. Daarom moet de steiger al in 2021 zijn aangepast dan wel zijn vernieuwd. Voor de steiger kan bij de provincie Zuid-Holland maximaal € 200.000 subsidie worden aangevraagd uit het Verenfonds. Als de totale kosten binnen dit bedrag blijven, kan er sprake zijn van 100% subsidie.

In verband met Corona, kan het zijn dat er in het lopende boekjaar 2020 een tekort ontstaat op de exploitatie. De eerste maanden is het wegvallen van inkomsten door kaartverkoop opgevangen door een

beperktere dienstregeling waardoor minder personeelskosten hoefden te worden gemaakt en er minder brandstof werd verbruikt. Sinds 1 juni vaart de veerdienst weer volgens dienstregeling en zijn bezuinigingen als gevolg van achterblijvende passagiersaantallen moeilijker te realiseren.

Omgevingswet

De nieuwe inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2022. De Omgevingswet draagt bij aan de betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. Door de invoering van de wet creëren we meer samenwerking en meer integrale afstemming met elkaar, met inwoners en met betrokken partijen.

Al enige tijd bereiden we ons als gemeente voor op de Omgevingswet, conform de in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde nota van uitgangspunten. Er wordt gewerkt langs drie sporen: 1. Ontwikkeling kerninstrumenten 2. ICT (aansluiting en implementatie digitaal stelsel Omgevingswet) 3. Cultuur & Organisatie. Onderdeel van het eerste spoor is de Omgevingsvisie, wat we als leidend proces beschouwen voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

De werkzaamheden zijn erop gericht om op 1 januari 2022 klaar te zijn voor de Omgevingswet. De periode van 2022 tot 2029 wordt gezien als overgangperiode, waarin onder andere gewerkt zal worden aan het Omgevingsplan.

Duurzaamheid

Het thema Duurzaamheid is een relatief nieuwe toevoeging aan de opgaven die ook de gemeente Hardinxveld-Giessendam op haar pad vindt. Het is te zien als een programma waarbinnen verschillende aparte hoofdstukken een plek hebben. Het gaat om het volgende:

Regionale Energie Strategie (RES): het in regionaal verband op- en vaststellen van een strategie waarmee energieverbruik enerzijds via besparing terug gedrongen wordt, anderzijds lokaal en regionaal op duurzame wijze wordt opgewekt. Ook het vinden van duurzame alternatieven voor het gebruik van aardgas (met name voor verwarmen) is hier aan gekoppeld maar kan als apart hoofdstuk gezien worden in de Transitie Visie Warmte. De RES wordt elke twee jaar geactualiseerd.

Transitie Visie Warmte (TVW): Lokaal op te stellen visie waarin de warmtevraag vanuit de bebouwde omgeving gekoppeld wordt aan klein- of grootschalige warmteopties. Ook de TVW wordt periodiek geactualiseerd.

Regionale Adaptatie Strategie (RAS): wateroverlast, hittestress, bodemdaling, etc. hebben grote impact op de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van Hardinxveld-Giessendam. In regionaal verband wordt daarom de Regionale Adaptatie Strategie opgesteld en periodiek geactualiseerd.

Participatie en communicatie staan centraal in bovenstaande hoofdstukken en vergen, naast ambtelijke inhoudelijke uitwerking nadrukkelijke inzet.

Dan zijn er ook vraagstukken die duurzaamheid als component hebben maar gedreven worden vanuit een ander beleidsveld. Voorbeelden zijn de Omgevingswet en –visie (uitvoeringsinstrument voor onder andere de RES en TVW), mobiliteit (energie besparen, uitstoot terugdringen), biodiversiteit, etc. Ook hier moet voldoende inzet vanuit het beleidsveld Duurzaamheid gedaan worden en bewaakt dat gestelde doelstellingen behaald worden door een integrale aanpak.

Tot slot is er de periodieke actualisatie van de **Lokale Energie Agenda** waarin bovenstaande hoofdstukken en bijhorende doelen en inzet bijeen komen. Ook deze actualisatie vraagt inzet en aandacht.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. Via diverse circulaire's worden gemeenten op de hoogte gehouden van de meest recente ontwikkelingen en wordt er informatie verstrekt waarmee gemeenten kunnen berekenen wat ze uit het gemeentefonds zullen ontvangen.

De invoer van een nieuw verdeelstelsel voor de herziening van het gemeentefonds is een jaar uitgesteld, van 2021 naar 2022. Het uitstel is mede ingegeven door de grote herverdeeleeffecten die ontstonden bij de eerste berekeningen. Het herverdeeleeffect kwam er op neer dat grote gemeenten erop vooruit zouden gaan ten koste van kleine gemeenten. Daarnaast zou er een verschuiving zijn van oostelijke gemeenten naar westelijke gemeenten en van plattelandsgemeenten naar de steden. Er worden al maximale scenario's geschetst van € 100 per inwoner, dat zich volgens een vermoedelijke overgangsregeling opbouwt met € 25 per inwoner per jaar vanaf 2022. Gelet op de grote herverdeeleeffect wordt een nader onderzoek gestart.

Een mogelijk ander scenario is dat de herijking van het sociaal domein-deel in het gemeentefonds wel al in 2021 wordt ingevoerd. Naar verluidt leidt dat, in tegenstelling tot het klassieke deel van het gemeentefonds, wel tot een betere (onderbouwde) verdeling van de rijksmiddelen over de gemeenten. Dat betekent overigens niet dat de herverdeling in alle gevallen een oplossing van de gemeentelijke tekorten op het sociaal domein zal bieden. De omvang van het gemeentefonds blijft immers hetzelfde.

Het tekort op het sociaal domein wordt hooguit anders verdeeld. De verwachting is dat in december 2020 meer duidelijkheid zal zijn.

1.6 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de voorgaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

1. Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is zijn heffingen waarvan er geen duidelijke relatie is tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden zijn de onroerend zaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting. Overigens zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel is gebonden. Dergelijke heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord. Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor onze gemeente. Twee factoren bepalen de uitkering aan een gemeente:

- De omvang hangt af van de algemene groei en van taak- en andere veranderingen. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat het gemeentefonds ook omhoog en omgekeerd. Twee voorbeelden van taak- en andere veranderingen: Toen de gemeenten de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gingen uitvoeren, kregen ze daarvoor geld in het gemeentefonds. Het fonds groeide, maar het takenpakket ook.
- Het aandeel van een gemeente in de totale omvang van het gemeentefonds hangt af van zogenaamde "verdeelmaatstaven". Het aantal inwoners is zo een verdeelmaatstaf. Hoe meer inwoners een gemeente heeft, des te groter het aandeel in het totaal. Er zijn circa vijftig verdeelmaatstaven.

3. Dividend

Hiertoe behoren de aandelen en daaraan verbonden dividenden die niet tot één van de voorgaande programma's behoren. Voor onze gemeente zijn dat de aandelen en de daaraan verbonden dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

4. Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt veroorzaakt door het verschil in de verwachte rentekosten en het percentage dat is gebruikt om de rentekosten aan de programma's door te berekenen. Volgens de notitie rente 2017 van de commissie BBV mag dit verschil maximaal 0,5% bedragen.

5. Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan hoofdzakelijk uit de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Hieronder vallen overigens niet de opbrengsten van de onroerend zaakbelastingen (OZB) en ook niet de lasten die zijn gemoeid met de heffing en invordering daarvan. Deze worden verantwoord bij de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is.

Onderstaande tabel bevat het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000):

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.803	3.803	3.803	3.803
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: algemeen	23.500	23.932	24.085	24.263
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: sociaal domein	926	938	949	949
Dividend	40	40	40	40
Saldo van de financieringsfunctie	-13	24	203	201
Overige dekkingsmiddelen	-249	-424	-447	79
Totaal	28.008	28.312	28.633	29.335

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Dit betreffen de onroerende zaakbelastingen en de hondenbelasting, welke op het programma Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen worden verantwoord.

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkomsten van de doorrekening van de meicirculaire 2020 zijn in de budgetten verwerkt.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

1.7 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 25.000.

PARAGRAFEN

1.8 Paragraaf Bedrijfsvoering

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verdere organisatie-ontwikkeling

De organisatie is ingericht in een aantal teams die met elkaar een flexibele en wendbare netwerkorganisatie vormen. Zij stemmen de belangen van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners af.

Door deze manier van werken is de organisatie de samenleving beter van dienst en kan er beter worden ingespeeld op vragen uit de samenleving.

Biedingen

Veilig Mailen

Met Veilig Mailen wordt voldaan aan specifieke wet- en regelgeving waar eisen worden gesteld aan het veilig versturen van bijzondere persoonsgegevens in kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Veilig Mailen is onderdeel van de Norm NTA7516.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Collegeprogramma 2018 – 2022

Verdere organisatie-ontwikkeling

Op 18 juni 2020 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over Focus 2020. Tijdens de toetreding van onze gemeente tot de Drechtsteden hebben wij “de winkel” gewoon opengehouden en heeft onze samenleving weinig tot niets gemerkt van de verbouwing. Tegelijkertijd zijn de afgelopen jaren de taken van de gemeente uitgebreid. De personele bezetting ontwikkelde onvoldoende mee, mede door de financiële onzekerheden. Hierdoor ontstond een grote werkdruk. Samen met een zeer bewegelijke arbeidsmarkt heeft dit tot een situatie geleid waarbij organisatie, opgaven en financiële mogelijkheden in onbalans raakten. Focus 2020 bevat een aantal incidentele organisatorische maatregelen om de balans in 2020 te herstellen. Een deel van die maatregelen loopt ook nog door in 2021. Ondertussen voert een onafhankelijke externe partij een onderzoek uit dat bestaat uit een analyse van de huidige situatie in de organisatie en aanbevelingen richting de toekomst. Op basis hiervan treffen we structurele maatregelen voor de toekomst. Deze maatregelen komen aan de orde in het proces van de perspectiefnota 2022-2025. Daarbij gaan we ook in op de inhoudelijke, organisatorische en financiële gevolgen van die maatregelen.

Biedingen

Implementatie Veilig Mailen

Het lokaal gefaseerd implementeren van het pakket voor Veilig Mailen als onderdeel van een regionale implementatietraject. In kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) zal in de eerste fase het Sociaal Team gebruik gaan maken van Veilig Mailen.

Met de implementatie van Veilig Mailen voor de gehele organisatie in de vervolgfase bereid Hardinxveld-Giessendam zich ook voor op o.a. de e-Privacy Verordening. Waar de AVG zich meer richt op het gebruik, verwerking en opslag van persoonsgegevens, richt de e-Privacy Verordening (ePV) zich meer op de regels omtrent e-mail, cookies en telemarketing.

WAT MAG HET KOSTEN?

Paragraaf 1.8 Bedrijfsvoering

bedragen in €

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	32.638	33.027	33.027	33.027	33.027	33.027
Lasten	4.975.961	5.576.030	4.721.147	4.645.923	4.684.628	4.785.603
Saldo van baten en lasten	-4.943.323	-5.543.003	-4.688.120	-4.612.896	-4.651.601	-4.752.576
Toevoeging aan reserves	426.700	386.885	1.831.885	181.885	181.885	181.885
Onttrekking aan reserves	369.515	672.253	2.110.366	123.759	158.785	272.161
Resultaat	-5.000.508	-5.257.635	-4.409.639	-4.671.022	-4.674.701	-4.662.300

Paragraaf 1.8 Bedrijfsvoering

bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectiefnota					
- Live stream raadsver., actualisatie raadsinformatiesysteem en accounts		-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
- Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)		-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
- Servicecentrum Drechtsteden		-77.000	-77.000	-77.000	-77.000
- Reserve sociale verzekeringswetten		24.404	24.404	24.404	24.404
- Salariskosten		-203.273	-198.090	-204.223	-203.208
Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserve		42.641	-5.757	-5.757	-362
Biedingen					
Veilig mailen		-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
Diverse bijstellingen < € 10.000		-18.700	-10.100	-10.100	-10.100
	-	-267.928	-302.543	-308.676	-302.266

Perspectiefnota 2021

Live stream raadsvergaderingen, actualisatie raadsinformatiesysteem en accounts raads- en burgerleden

De raads- en burgerleden krijgen een (GRID) account op het ICT netwerk, zodat voldaan wordt aan de voorwaarden van informatieveiligheid (AVG). De structurele kosten bedragen € 7.500.

Middelen: - € 7.500 structureel vanaf 2021

Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)

In 2020 hebben wij een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) aangesteld. Voor dienstkleiding van de buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) zijn de structurele kosten € 500. Daarnaast moet handhavingsssoftware worden aangeschaft. De software wordt geïnstalleerd op de smartphones van de BOA. Hierdoor heeft hij op straat up-to-date informatie die hij nodig heeft voor het toezicht en de handhaving. De software wordt onder andere gebruikt voor het natrekken van gegevens in de gemeentelijke basis administratie en het uitschrijven van processen verbaal bij overtreding van de in de APV gestelde regels. Ook kan de software worden gebruikt voor controles in het kader van de drank- en horecawet. De structurele kosten hiervoor zijn € 12.000.

Middelen: - € 12.500 structureel vanaf 2021

Servicecentrum Drechtsteden

De bijdrage aan het Servicecentrum Drechtsteden (SCD) op basis van de begroting 2021 laat een stijging zien van € 45.170. Op basis van de begroting zijn de bedragen herijkt waardoor er een verschuiving heeft plaats gevonden.

	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 1	0	31.830	31.830	31.830	31.830
Programma 14	0	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000
Totaal	0	-45.170	-45.170	-45.170	-45.170

Reserve sociale verzekeringswetten

Voor de komende begrotingsperiode zijn voorsnog geen onttrekkingen voorzien aan de reserve sociale verzekeringswetten. De dotaties worden daarom terug gebracht tot de vaste jaarlijkse dotatie van € 24.404.

Middelen: € 24.404 structureel vanaf 2021

Salariskosten

Voor 2021 en volgende jaren is er nog geen CAO. In onze raming zijn we uitgegaan van een salarisstijging van 1%. Deze stijging is lager dan de CAO stijgingen in de afgelopen jaren. Onze verwachting is echter dat gelet op de onzekere tijden door het Corona virus de lonen minder gaan stijgen dan de afgelopen jaren.

Bij de overige stijgingen speelt een rol dat door de krapte op de arbeidsmarkt wij op sommige posities meer salariskosten betalen dan in de begroting was voorzien. Daarnaast hebben enkele medewerkers recht op een zogenaamde uitloopschaal, in de begroting was dit nog niet voorzien. Het financieel effect ziet er als volgt uit (de geringe fluctuaties in de jaren wordt veroorzaakt door de gratificaties voor jubilea):

2021	2022	2023	2024
- 203.273	- 198.090	-204.223	-203.208

Effect herziening afschrijvingen inclusief mutatie reserves

Bij het opstellen van de begroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten geactualiseerd. Doordat de kapitaallasten over meerdere programma's gaan is sprake van een beperkte bijstelling (ca. € 7.400 per jaar).

Biedingen

Veilig mailen

Het lokaal gefaseerd implementeren van het pakket voor Veilig Mailen als onderdeel van een regionale implementatietraject.

Middelen:- € 16.000 structureel vanaf 2021

BELEIDSINDICATOREN

Nr. Indicator	Eenheid	Per	Waarden			Bron	Beschrijving
			Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten < 25.000 inwoners	Alle gemeenten		
30 Formatie	FTE	2021	5,67	0	0	Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
31 Bezetting	FTE	2021	5,33	0	0	Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
32 Apparaatskosten	euro	2021	503	0	0	Eigen begroting	Kosten per inwoner
							Kosten als % van totale loonsom + totale kosten
33 Externe inhuur	%	2021	9	0	0	Eigen begroting	inhuur externen
34 Overhead	%	2021	15	0	0	Eigen begroting	% van totale lasten

1.9 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn o.a. de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn o.a. de onroerend zaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals o.a. de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. De belastingtarieven zijn voor 2020 geïndexeerd met 1,7%.

Voor 2021 worden de tarieven wederom geïndexeerd. In de perspectiefnota 2021-2024 is uitgegaan van 2,6%. In de perspectiefnota evenals de voorliggende begroting is dit nog niet doorgerekend. Uitzondering hierop is de OZB, de opbrengst hiervan is al wel bijgesteld met 2,6%.

Naar verwachting zal het tarief afvalstoffenheffing wederom moeten worden verhoogd. In december wordt hierover separaat besloten.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet worden in 2020 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

Gemeentelijke belastingopbrengsten		bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	
Zuivere belastingen				
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	2.994	3.045	3.124	
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	579	589	605	
Hondenbelastingen	75	75	75	
Precariobelasting	92	93	93	
<i>Subtotaal zuivere belastingen</i>	<i>3.814</i>	<i>3.872</i>	<i>3.966</i>	
Heffingen				
Afvalstoffenheffing	2.017	2.086	2.086	
Rioolheffing	1.766	1.821	1.821	
Containerrechten	0	0	0	
<i>Subtotaal heffingen</i>	<i>3.783</i>	<i>3.907</i>	<i>3.907</i>	
Retributies				
Leges bouwvergunningen	492	275	613	
Leges burgerlijke stand	210	169	236	
Begrafenisrechten	293	383	382	
Havengelden	79	57	56	
Marktgeden	33	31	31	
Brandweerrechten	0	0	0	
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>1.107</i>	<i>914</i>	<i>1.318</i>	
TOTAAL lokale heffingen	8.703	8.693	9.191	

Onroerende zaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW. Het SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats.

Bij het bepalen van het percentage wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken, zodat per saldo de onroerende zaakbelastingen voor woningen niet meer stijgen dan de inflatie.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerende zaakbelastingen verzorgt het SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op (boven en onder) voor de openbare dienst bestemde gemeente-grond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Met ingang van 1 januari 2022 mag geen precario meer worden geheven over kabels en leidingen. Daartoe is in voorgaande begrotingen reeds rekening gehouden met een ingroeiscenario, zodat het ramingsbedrag aan precario over kabels en leidingen vanaf 2022 kan worden opgevangen.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Het SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden. Ook kan zonder verdere kosten gebruik worden gemaakt van de afvalbrengstations in het verzorgingsgebied.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door het SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieven-tabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand, wet Ruimtelijke Ordening en Milieuwetgeving.

Begraafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

In 2020/2021 zal een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en trechtergelden.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond)

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

		2017 W	2018 W	2019 W	2020 B	2021 B
Kwijtscheldingsbedragen in €		124.046	104.705	104.019	80.000	80.000
Aantallen kwijtscheldingen	Toegekend	231	202	207	p.m.	p.m.
	Afgewezen	47	35	42	p.m.	p.m.
	Totaal	278	237	249	231	p.m.

De laatste jaren was een stijgende trend waarneembaar in het aantal kwijtscheldingsverzoeken. De oorzaak hiervan is deels gelegen in de gevolgen van de financieel economische crisis waarbij onder andere het aantal uitkeringsgerechtigden is toegenomen. In 2020 is een lichte daling waarneembaar echter bestaat het risico dat vanwege Covid-19 de daling weer zal omslaan naar een stijging. In de begroting is hier voornamelijk niet op geanticipeerd.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Algemeen

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Overzicht tarieven

Soort heffing	2017	2018	2019	2020
Onroerende zaakbelasting				
Woningen – eigenarenheffing	0,1345%	0,1316%	0,1247%	0,1199%
Niet- woningen				
- Eigenarenheffing	0,2165%	0,2196%	0,2142%	0,2168%
- Gebruikerstarief	0,1599%	0,1622%	0,1582%	0,1601%
Totaal niet-woningen	0,3550%	0,3710%	0,3710%	0,3769%
Afvalstoffenheffing	242,00	254,00	287,00	292,00
Rioolheffing	247,00	227,00	227,00	231,00

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de laatste vier jaren weergegeven:

	2017	2018	2019	2020
OZB-eigenaar*	298,00	301,00	298,00	306,00
Rioolheffing	247,00	227,00	227,00	231,00
Afvalstoffenheffing	242,00	254,00	287,00	292,00
Totaal	787,00	782,00	812,00	829,00
% stijging/afname t.o.v. vorig jaar	0,5%	-0,6%	3,8%	2,1%

* Betreft gemiddeld betaalde OZB volgens het Coelo

Uit vorenstaande tabel volgt dat de woonlasten in Hardinxveld-Giessendam in 2020 met 2,1% zijn gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor.

Vergelijking met andere gemeenten

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (CO-ELO) een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke woonlasten, teneinde een vergelijk tussen de gemeenten mogelijk te maken. Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten van onze gemeente is een vergelijk met omringende gemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Gorinchem	Vijfheerenlanden
Gemiddelde woningwaarde	254.880	285.450	230.020	257.972
OZB-eigenaar	0,1199%	0,1042%	0,1168%	0,1151%
OZB-eigenaar	305,60	297,44	268,66	296,93
Rioolheffing (vastrecht)	231,00	222,00	220,00	270,00
Afvalstoffenheffing	292,00	296,00	279,00	293,00
Heffingskorting		-23,00		
Totaal	828,60	792,44	767,66	859,93
Rangorde landelijk (o.b.v. w woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	246	185	140	283
Rangorde Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (o.b.v. berek. woonlasten)	3	2	1	4

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2020 landelijk gezien onder het midden behoort (plaats 246 van de in totaal 355 gemeenten). Regionaal gezien staat de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de derde plaats (2019: 4).

Naast een vergelijking met de omringende gemeenten is ook een vergelijking met de Drechtstedengemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Alblasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Gemiddelde woningwaarde	254.880	234.577	205.700	278.460	237.181	215.622	216.109
OZB-eigenaar	0,1199%	0,1134%	0,1089%	0,1108%	0,1128%	0,0879%	0,1127%
OZB-eigenaar	305,60	266,01	224,01	308,53	267,54	189,53	243,55
Rioolheffing (gebaseerd op 2 bew.)							
Rioolheffing (vastrecht)	231,00	159,00	194,00	184,00	141,00	236,00	302,00
Afvalstoffenheffing	292,00	358,00	286,00	335,00	296,00	246,00	380,00
							-22,00
Totaal	828,60	783,01	704,01	827,53	704,54	671,53	903,55
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	246	169	58	241	59	31	323
Rangorde Drechtsteden (o.b.v. woonlasten)	6	4	2	5	3	1	7

In vergelijking met de overige Drechtstedengemeenten eindigt Hardinxveld-Giessendam op plaats 6 (2019: 6).

Kostendekkendheid

Het (vernieuwde) BBV dat van kracht is met ingang van begrotingsjaar 2017 schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheidspercentages is uitgegaan van de 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overheadopslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten)

Overheadopslagpercentage tarieven	Overheadopslagpercentage riolering/reiniging
Overheadopslag voor loonkosten	69%
	Overheadopslag voor loonkosten
	15%

Legesverordening

Titel 1: Algemene dienstverlening:

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	15.058	Directe lasten	15.346
loonkosten	<u>72.058</u>	loonkosten	<u>125.303</u>
Saldo	87.116	Saldo	140.649
Overheadopslag voor loonkosten	<u>49.754</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>86.519</u>
Totale lasten	136.870	Totale lasten	227.168
Totale baten	16.000	Totale baten	54.000
Kostendekkendheid	12%	Kostendekkendheid	24%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	16.113	Directe lasten	20.717
loonkosten	<u>62.153</u>	loonkosten	<u>120.162</u>
Saldo	78.266	Saldo	140.879
Overheadopslag voor loonkosten	<u>42.915</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>82.969</u>
Totale lasten	121.181	Totale lasten	223.848
Totale baten	49.980	Totale baten	2.500
Kostendekkendheid	41%	Kostendekkendheid	1%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten naturalisatie	1.769	Directe lasten	19.872
loonkosten	<u>10.359</u>	loonkosten	<u>50.643</u>
Saldo	12.128	Saldo	70.515
Overheadopslag voor loonkosten	<u>7.153</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>34.968</u>
Totale lasten	19.281	Totale lasten	105.483
Totale baten naturalisatie	1.020	Totale baten	250
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	2.500		
Kostendekkendheid	18%	Kostendekkendheid	0%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 14	Markten	Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunningen
Directe lasten	20.266	Directe lasten	64.874
loonkosten	15.020	loonkosten	584.155
Saldo	35.286	Saldo	649.029
Overheadopslag voor loonkosten	10.371	Overheadopslag voor loonkosten	403.344
Totale lasten	45.657	Totale lasten	1.052.373
Totale baten	37.700	Totale baten	606.700
Kostendekkendheid	83%	Kostendekkendheid	58%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

Titelblad 1 en 3	
TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	9.620
loonkosten	179.088
Saldo	188.708
Overheadopslag voor loonkosten	6.000
Totale lasten	194.708
Totale baten	20.500
Kostendekkendheid	11%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	8.840	Directe lasten	206.648
loonkosten	24.429	loonkosten	236.728
Saldo	33.269	Saldo	443.376
Overheadopslag voor loonkosten	16.868	Overheadopslag voor loonkosten	163.455
Totale lasten	50.137	Totale lasten	606.831
Totale baten	54.264	Totale baten	382.800
Kostendekkendheid	108%	Kostendekkendheid	63%

Afval		Riool	
Directe lasten	1.591.245	Directe lasten	3.648.408
loonkosten	61.020	loonkosten	224.977
Saldo	1.652.265	Saldo	1.145.141
Overheadopslag	244.395	Overheadopslag	169.383
Gecompenseerde BTW	330.357	Gecompenseerde BTW	163.015
Totale lasten	2.227.017	Totale lasten	1.477.540
Totale baten	2.147.434	Totale baten	1.824.204
Kostendekkendheid	96%	Kostendekkendheid	123%

1.10 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 27 november 2013 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 19 december 2013. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan.

Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 1 januari 2021 wordt de weerstandscapaciteit begroot op (bedragen x € 1.000,-):

Weerstandscapaciteit	Bedragen x € 1.000	
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>		
Onbenutte belastingcapaciteit		
- OZB	p.m.	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	0	
Onvoorzien	25	
Weerstandscapaciteit exploitatie		25
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>		
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	5.842	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein	2.483	
Stille reserves	p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen		8.325
Totale weerstandscapaciteit		8.350

Algemene reserve

Dit betreft het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve.

Reserve Sociaal Domein

Deze reserve wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum.

De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerende zaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB (De macronorm OZB 2019 bedraagt 4%).

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2021 een bedrag opgenomen van € 25.000,-.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt op basis van de huidige verwachting € 5.842.159 per 31 december 2020. Dit is vrij aanwendbaar.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten.

Organisatiebreed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- Groot (80%);
- Gemiddeld (50%);
- Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

PROGR.	RISICO'S	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
4	PFOA	20%	250.000		25.000		25.000
6	Leerlingenvervoer	20%	240.000			10.000	10.000
8	Participatiewet (incl. inkomensvoor	10%	3.300.000		165.000		165.000
9	WMO	10%	3.600.000		180.000		180.000
9	Jeugdwet	10%	4.800.000		240.000		240.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	5%	8.700.000		218.000		218.000
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	24.000.000		600.000		600.000
Fin en dek	Rentelasten	5%	800.042			8.000	8.000
	Overig (niet kwantificeerbaar)						500.000
				0	1.428.000	18.000	1.946.000

PFAS/PFOA

De aanwezigheid van de PFAS/PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. Inmiddels geeft de regelgeving wat meer mogelijkheden voor verwerking. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%) en de impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een opneemregeling. De laatste jaren zien we na een dalende trend, een stabilisatie van de kosten. Deze post blijft moeilijk te ramen.

Grote invloed op de kosten is het aantal kinderen dat een beroep doet op de verordening Leerlingenvervoer. Daarnaast is het type school bepalend voor de hoogte van de vergoeding. De grootste onzekere factor zijn kinderen die vanwege de handicap naar een school ver buiten onze regio gaan, omdat dichterbij geen toegankelijke school is. Dit is niet te sturen door de gemeente.

Vanaf het schooljaar 2018-2019 is er een nieuwe, langdurige aanbesteding van kracht. De aanbesteding is een stabiliserende factor op de totale kosten van het leerlingenvervoer.

Er is echter ook een effect waar we geen invloed op hebben. Dat is de NEA indexering voor de taxi-branche. In het regeerakkoord 2017-2021 is een afschaffing van de BPM-teruggaafregeling op taxi's aangekondigd vanaf 1 januari 2020. Taxi's krijgen geen teruggave meer van de aanschafbelasting van nieuwe wagens. De verwachting is dat dit mogelijk invloed heeft op de NEA-indexering.

Het risico wordt op gemiddeld (50%) geschat. Indien het aantal vervoerde leerlingen toeneemt, is de impact gemiddeld (20%).

Participatiewet (voorheen Wet Werk en Bijstand)

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Vanaf 1 januari 2019 geldt overigens dat de budgetten van het sociaal domein zijn ontschot binnen de algemene uitkering. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Door bezuinigingsmaatregelen van het kabinet hebben gemeenten te maken met verlaagde inkomsten. Een nieuw risico is hierbij is dat het aantal bijstandsuitkeringen mogelijk stijgt als gevolg van de Coronacrisis en een daaropvolgende recessie.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. De bijdrage in de uitvoeringskosten van de SDD wordt middels een vastgestelde verdeelsleutel bepaald. Door de economische ontwikkeling en veranderde wet- en regelgeving kan de SDD in een situatie terechtkomen waarin zij niet meer kan beschikken over voldoende middelen om aan alle verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen dan wel dat extra personeel dient te worden aangetrokken. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is verplicht een bijdrage te leveren aan de SDD zodat zij aan alle verplichtingen jegens derden kan voldoen.

De extra kosten voor bijstandsuitkeringen en huisvesting door een verhoogde instroom van vergunningshouders vormen voorgaande jaren een financieel risico. Door de teruglopende aantallen is dat risico enigszins afgenomen.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

WMO

De Wmo is een 'open eindregeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. De SDD hanteert deels het principe van solidariteit en deels het principe van afrekening. Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De Coronacrisis zorgde voor een terugloop in de vraag naar de Wmo voorzieningen. Het is echter nog te vroeg om de impact van Corona op langere termijn te benoemen.

Vooralsnog is de verwachting dat de stijging van de kosten voor de Wmo de komende jaren zal doorzetten. Dit komt doordat 1) het aantal toegekende voorzieningen stijgt; 2) de kostprijs van de voorzieningen toeneemt en 3) de sturingsmogelijkheden van de gemeenten afnemen door maatregelen vanuit de rijksoverheid.

Zo stijgen de uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding al geruime tijd en vanaf 2019 ook de uitgaven voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering). Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking. Ook de nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning leidt naar verwachting tot hogere tarieven door stijgende cao-lonen, krapte op de arbeidsmarkt en de AMvB reële prijs die straks van toepassing is op de nieuwe inkoopcontracten.

Een nieuwe onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang. Vanaf 2021 wordt beschermd wonen een taak van alle gemeenten en niet alleen meer van de centrumgemeente. Stapsgewijs worden ook de financiële middelen opnieuw herverdeeld over alle gemeenten. Ook vindt er in 2021 een overheveling plaats van cliënten en budget vanuit beschermd wonen naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Het effect hiervan is nog niet bekend, maar de verwachting is dat dat de overgang naar de WLZ waarschijnlijk financieel nadelig uitpakt.

Door al deze ontwikkelingen zullen de kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via onder scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is.

De budgetten voor de WMO worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden. De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van Jeugdwet stijgen, waarop gehandeld zal moeten en ook zal worden. Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd en uitgewerkt. Het implementeren van de maatregelen heeft vertraging opgelopen, mede door de Coronacrisis. De effecten van deze maatregelen zullen naar verwachting dus ook later zichtbaar worden. De cijfers van de eerste burap 2020 laten zien dat de kostenreductie niet zal worden gehaald en er een tekort op de begroting zal ontstaan. Hier is een begrotingswijziging op voorgesteld. Er is in 2020 ten opzichte van 2019 wel een duidelijke positieve trendbreuk zichtbaar in de kostenontwikkeling.

Onduidelijk is nog wat het Rijk aan extra middelen voor de Jeugdwet ter beschikking zal stellen. Tot en met 2021 zijn extra middelen van het Rijk toegekend. Er wordt op dit moment onderzocht welke structurele middelen er nodig zijn. Vanaf 2022 zijn de geluiden voorzichtig positief.

De budgetten voor de Jeugdwet worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Bedrijfsvoering

Eenmansposten

Door toetreding tot Drechtsteden is onder andere de kwetsbaarheid op éénmansfunctie terug gedrongen, toch worden diverse functies door één medewerker ingevuld. Het werk kan daardoor bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%). De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is daarom gemiddeld (5%).

COvID-19 (Corona)

Het COVID-19 (Corona) virus is inmiddels onder controle, maar de economische effecten zijn nog niet (geheel) zichtbaar. Naar verwachting heeft het economisch effect op meerdere beleidsterreinen van de begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna. Te denken valt aan de opbrengsten uit de omgevingsvergunningen, maar ook op de opbrengsten uit de sportlocaties. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nog niet te bepalen. We monitoren de komende periode onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.

Financiering & Dekking

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel "Samen de trap op, samen de trap af" genoemd. Ervaringen geven aan dat niet altijd sprake is van een groei van het Gemeentefonds en toch ook rekening moet worden gehouden met het gegeven dat het Gemeentefonds een daling te zien geeft. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn het precieze aantal inwoners en woningen, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven. Bij negatieve budgettaire effecten, die op voorhand niet zijn in te schatten, komt dat onmiddellijk ten laste van de exploitatie.

De invoer van een nieuw verdeelstelsel is een jaar uitgesteld, van 2021 naar 2022. Voor de steden is dat niet zo ingewikkeld. Die gaan er in de voorlopige berekeningen op vooruit. Ze kunnen zich op de vlakke houden. Voor plattelandsgemeenten is dat wat anders. Er komt zeer waarschijnlijk een nadelig herverdeeffect aan. Dat effect zal na het nader onderzoek deze zomer iets minder nadelig zijn dan de voorlopige berekening, maar nadelig zal het blijven. Als maximaal scenario wordt een nadeel van € 100 genoemd per inwoner, dat zich volgens de vermoedelijke overgangsregeling opbouwt met € 25 per inwoner per jaar vanaf 2022.

Met ingang van 2019 is de integratie-uitkering sociaal domein; WMO, Jeugdwet en Participatiewet, met uitzondering van enkele onderdelen, opgegaan in de algemene uitkering. Daarmee maakt het voortaan deel uit van de samen-trap-op-af systematiek. Ondanks een extra uitkering voor Jeugd over de jaren 2019 t/m 2021 zullen met name de participatie- en jeugdbudgetten de komende jaren onder druk blijven staan. In de afgelopen jaren zijn de overschotten op het sociaal domein toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Deze reserve wordt in meerjarenperspectief in deze begroting ingezet om de hogere voorziene kosten sociaal domein af te dekken.

De kans op een te lage algemene uitkering in relatie tot het sociaal domein wordt op gemiddeld (50%) ingeschat. De uitkering uit het Gemeentefonds bedraagt voor 2020, € 23.208.121.

Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Nieuwe investeringen kunnen op dit moment voor een betrekkelijk lage rentelast worden gepland, maar de hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige leningenportefeuille. In de begroting wordt rekening gehouden met (her)financiering. Daarnaast is op basis van de liquiditeitsprognose op korte termijn (1 a 2 jaar) geen behoefte aan lange termijn financiering. Verder zijn de verwachtingen rondom de rentepercentages voorlopig gunstig. Daarmee is de kans op hogere rentepercentages klein (20%). Tevens is de impact doordat de rente erg laag staat klein (5%).

Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2018 hebben we dan ook nul-aangiftes gehad. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit o.a. afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 500.000.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 8.350.000. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 1.946.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 4,29 voor 2021. Dit is ruim voldoende.

Kengetallen

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjaren raming 2022	Meerjaren raming 2023	Meerjaren raming 2024
Netto schuldquote	73%	53%	39%	46%	63%	48%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	73%	53%	39%	46%	63%	48%
Solvabiliteitsratio	27%	37%	54%	51%	46%	49%
Grondexploitatie	15%	14%	-2%	-2%	5%	-5%
Structurele exploitatieruimte	-2%	19%	-3%	-2%	-1%	-1%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	110%	106%	106%	106%	106%	106%

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 4,29 ruim voldoende. De eerste drie jaren laten een structureel nadeel zien, en 2024 sluit positief af. (zie paragraaf 2.4). Daarbij is geen rekening gehouden van de septembercirculaire en de herziening van de rentelasten. Tot slot laten ook de hierboven genoemde kengetallen over het algemeen een goed resultaat zien. Hieronder wordt op de afzonderlijke kengetallen een toelichting gegeven.

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

De ontwikkeling van de schuldquote daalt naar verwachting de komende jaren, dit komt onder andere doordat de verwachting is, dat de vaste schuld afneemt. In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. De verwachting is, dat de solvabiliteitsratio de komende jaren hoger ligt.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten (inclusief algemene dekkingsmiddelen). Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele

daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit boven het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

1.11 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

De materiële vaste activa bedragen op 31 december 2021 € 49,612 miljoen. De specificatie hiervan luidt als volgt (x € 1.000):

Materiële Vaste Activa		Bedragen x € 1.000
<i>Economisch nut</i>		
Gronden en terreinen	11.908	
Bedrijfsgebouwen	12.553	
Vervoermiddelen	808	
Machines, apparaten en installaties	338	
Overige materiële activa	855	
		26.461
<i>Investerings met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven</i>		
Machines, apparaten en installaties	12.166	
		12.166
<i>Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>		
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	10.292	
Machines, apparaten en installaties	654	
Overige materiële activa	41	
		10.986
Totaal		49.612

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen er uit voortvloeit. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen in het kader van de wijziging van het BBV de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de programma's te worden toegerekend. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. Ten behoeve van de aansluiting zijn aan de lastenzijde alleen de afschrijvingslasten (dus exclusief rente) verantwoord. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN

Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017 Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investerings- en ambitieniveau	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2022 Na implementatie van een nieuw beheersysteem wordt de huidige kwaliteit opnieuw bepaald en kunnen op basis van actuele gegevens verschillende (kwaliteits-)scenario's worden uitgewerkt en kan het beheerplan wegen worden gemaakt of geactualiseerd. De implementatie van het nieuwe beheersysteem, één systeem voor geheel Drechtsteden, heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Voor de gegevens die nodig zijn voor de actualisatie van het beheerplan zijn we afhankelijk van het nieuwe beheersysteem. Door de genoemde vertraging zal de actualisatie twee jaar later plaats vinden.

Beheerplan wegen (programma 4)	2021	2022	2023	2024
<i>wegen, straten en pleinen</i>				
onderhoud	380	380	380	380
afschrijvingslasten	309	340	362	376
Lasten	689	720	742	756
<i>Reserve Wegen</i>				
toevoegingen	672	702	732	762
onttrekking onderhoud	-380	-380	-380	-380
onttrekking afschrijvingslasten	-309	-340	-362	-376
Mutaties Reserve Wegen	-17	-18	-10	6
Totaal	672	702	732	762

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de onderhouds- en afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen.

De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN

Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Doel	De bruggen zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investerings en ambitiesniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is begonnen met het opstellen van een beheerplan civiele kunstwerken waar de bruggen onderdeel van vormen. Besluitvorming hierover volgt in 2021.

Beheerplan bruggen (programma 4)	2021	2022	2023	2024
<i>bruggen</i>				
afschrijvingslasten	49	47	50	50
Lasten	49	47	50	50
Totaal	49	47	50	50

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

OPENBARE VERLICHTING

Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.
Investerings en ambitiesniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	gepland 2026

Beheerplan openbare verlichting (programma 4)	2021	2022	2023	2024
<i>openbare verlichting</i>				
onderhoud	38	38	38	38
afschrijvingslasten	63	66	69	72
Lasten	100	103	106	110
<i>Reserve openbare verlichting</i>				
toevoegingen	53	53	53	53
ontrekking onderhoud	-7	-21	-7	-7
ontrekking afschrijvingslasten	-63	-66	-69	-72
Mutaties Reserve openbare verlichting	-16	-33	-22	-25
Totaal	84	70	84	84

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

STEDELIJK WATERPLAN

Vastgesteld door raad	2003
Looptijd	2003-2011
Doel	Verbetering kwaliteit en belevingswaarde van het oppervlaktewater. Uitvoering convenant met het Waterschap Rivierenland.
Investerings en ambitieniveau	Gebaseerd op het plan 2003-2011 en uitgevoerd. De afschrijvingslasten worden gedekt via de gemeentelijke exploitatie.
Planning actualisatie	Het plan is uitgevoerd. Het plan is samen met het Waterschap geëvalueerd. De uitkomsten van de monitoring van de waterkwaliteit door het Waterschap geven geen aanleiding tot extra maatregelen. De maatregelen uit het waterplan hebben voor een kwaliteitsverbetering gezorgd van het oppervlaktewater. Actualisatie of een nieuw plan is niet aan de orde.

Stedelijk waterplan (programma 4)	2021	2022	2023	2024
<i>stedelijk waterplan</i>				
afschrijvingslasten	65	45	46	48
Lasten	65	45	46	48
Totaal	65	45	46	48

BAGGERPLAN

Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggeronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investerings en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitie niveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Baggerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

Baggerplan	2021	2022	2023	2024
<i>baggeren</i>				
Gerealiseerde baggerwerken	159	351	157	202
Lasten	159	351	157	202
<i>reserve waterbeheerplan</i>				
toevoegingen	25	25	25	25
ontrekking onderhoud	-217	-217	-217	-217
ontrekking afschrijvingslasten	-3	-3	-3	-3
Mutaties reserve waterbeheerplan	-195	-195	-195	-195
Totaal	-36	156	-38	7

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve 'waterbeheerplan' (voorheen reserve 'baggeren') gecreëerd.

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (vGRP)

Vastgesteld door raad	23 juni 2011
Looptijd	2011-2020
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het vGRP. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringen en ambitieniveau	Deze worden in het vGRP aangegeven en zijn gericht op de inzameling van afvalwater en de inzameling van hemelwater dat niet kan of mag worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding. Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden. Met de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijheerenlanden is een overeenkomst afgesloten tot samenwerking in de waterketen. Deze samenwerking zal voor de uitvoering van de werkzaamheden volgens het vGRP worden voortgezet.
Planning actualisatie	Herziening vGRP staat gepland voor 2022. Periodiek vindt een toetsing op de actualiteit van het vGRP plaats. In 2020 wordt een actualisatie van het BRP gemaakt, waarin het gehele rioolstelsel op haar functioneren wordt berekend en mede als basis dient voor de actualisatie van het vGRP. Hierin wordt een relatie gelegd met de gevolgen van klimaatverandering. Voor de actualisatie zijn ook de gegevens van de riolering nodig. De actualisatie hiervan vindt dit jaar en volgend jaar plaats. Voor alle beheergegevens gaat gebruik gemaakt worden van één systeem om hiermee de integraliteit in het beheer te verbeteren. Door de vertraging bij de invoer van het nieuwe beheersysteem (zie ook beheerplan wegen) vindt de afronding van het vGRP plaats in 2022.

Gemeentelijk rioleringsplan (programma 10)	2021	2022	2023	2024
<i>Exploitatie</i>				
Afschrijvingslasten	446	453	479	508
Salariskosten	225	225	225	225
Overige aan riolering toe te rekenen	635	629	606	599
Lasten	1306	1307	1310	1333
<i>Voorziening riolering</i>				
toevoegingen baten rioolheffing incl kwijtschelding e.d.)	-1821	-1821	-1821	-1821
ontrekking lasten GRP (incl btw)	1533	1535	1538	1565
Mutaties Voorziening riolering	288	-287	-284	-256

De Investeringen in de programmabegroting zijn gebaseerd op het vGRP dat in 2011 is vastgesteld. Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendeckendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit het rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolering.

GROENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	27 september 2007
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investerings- en ambitieniveau	Investerings zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 38.000 opgenomen.
Planning actualisatie	2021; het uitwerkingsplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Groenbeleidsplan (programma 12)	2021	2022	2023	2024
<i>groenbeleidsplan</i>				
Jaarlijks exploitatiebudget	943	954	973	957
Lasten	943	954	973	957
Totaal	943	954	973	957

De kosten voor beleid en beheer van het openbaar groen zijn opgenomen op product 560.00

GEBOUWENBEHEER

Vastgesteld door raad	April 2000 In 2014 heeft een nulmeting plaatsgevonden. Het planmatige onderhoud is hierop bijgesteld.
Looptijd	4 jaar
Doel	Het planmatig beheren van alle bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen. Per gebouw zijn bouwkundige voorzieningen, technische installaties en de opstal opgenomen.
Investerings- en ambitieniveau	Investerings zijn gebaseerd op het beheerplan. Voor het gebouwenbeheer wordt gebruik gemaakt van de in 2016 door de raad vastgestelde 'Bestemmingsreserve Onderhoud Gebouwen'.
Planning actualisatie	Iedere 4 jaar wordt een nulmeting/actualisatie uitgevoerd en wordt de dotatie opnieuw vastgesteld. Het te doteren bedrag is gebaseerd op een meerjarig gemiddelde. De nulmeting is in 2019 gestart en komt in 2020 tot afronding. Daarnaast wordt jaarlijks, voorafgaand aan het nieuwe jaar, een uitvoeringsplan bijgesteld op basis van o.a. inspectie en bouwkundige en installatietechnische levensduur cq. cycli.

Gebouwenbeheer	2021	2022	2023	2024
onderhoudslasten gebouwen				
totaal lasten onderhoud gebouwen	213	240	220	394
<i>reserve onderhoud gebouwen</i>				
Dotaties onderhoud gebouwen	290	290	290	290
Onttrekkingen onderhoud gebouwen	-213	-240	-220	-394
Mutaties reserve onderhoud gebouwen	77	49	70	-104
Totaal	290	289	290	290

SPEELRUIMTEN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar.
Investeringen en ambitieniveau	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	2021

Beheerplan speelplaatsen (programma 7)	2021	2022	2023	2024
<i>speelplaatsen</i>				
onderhoud	28	28	28	28
afschrijvingslasten	61	67	73	68
Lasten	88	94	100	96
<i>Reserve speelplaatsen</i>				
toevoegingen	48	48	48	48
ontrekking afschrijvingslasten	-52	-58	-64	-60
Mutaties Reserve speelplaatsen	-4	-10	-16	-12
Totaal	84	84	84	84

Investeringen in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Volgens deze lijst zou er in 2016 een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2021.

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2020 worden gegeven:

beheersdomein	onderhoud	exploitatie- budget	afschrijvings- lasten	toevoeging reserve	onttrekking reserve	mutatie voorziening	Totaal
Beheerplan wegen (programma 4)	380		309	672	-380		981
Beheerplan bruggen (programma 4)			49				49
Beheerplan openbare verlichting (programma 4)	38		63	53	-7		147
Stedelijk waterplan (programma 4)			65				65
Baggerplan		217		25	-217		25
Gemeentelijk rioleringsplan (programma 10)						288	0
Groenbeleidsplan (programma 12)		943					943
Gebouwenbeheer				290	-213		77
Beheerplan speelplaatsen (programma 7)	28		61	48	-52		84
Totaal kapitaalgoederen	445	1160	546	1088	-869	288	2370

1.12 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de gemeentelijke financieringsfunctie. De gemeentelijke financieringsfunctie wordt ook wel met de term 'treasury' aangeduid. Het begrip treasury kan worden gedefinieerd als het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en het lokaal vastgestelde Financieringsstatuut. In de Wet fido staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in begroting en jaarstukken. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid voeren binnen de kaders die de Wet fido zijn gesteld.

Het Financieringsstatuut is in december 2013 door de gemeenteraad vastgesteld.

Aan het einde van deze paragraaf is een rente overzicht opgenomen. In dit rente overzicht wordt inzicht gegeven in de rentelasten en rentebaten zoals deze zijn opgenomen in de begroting.

Rente ontwikkelingen

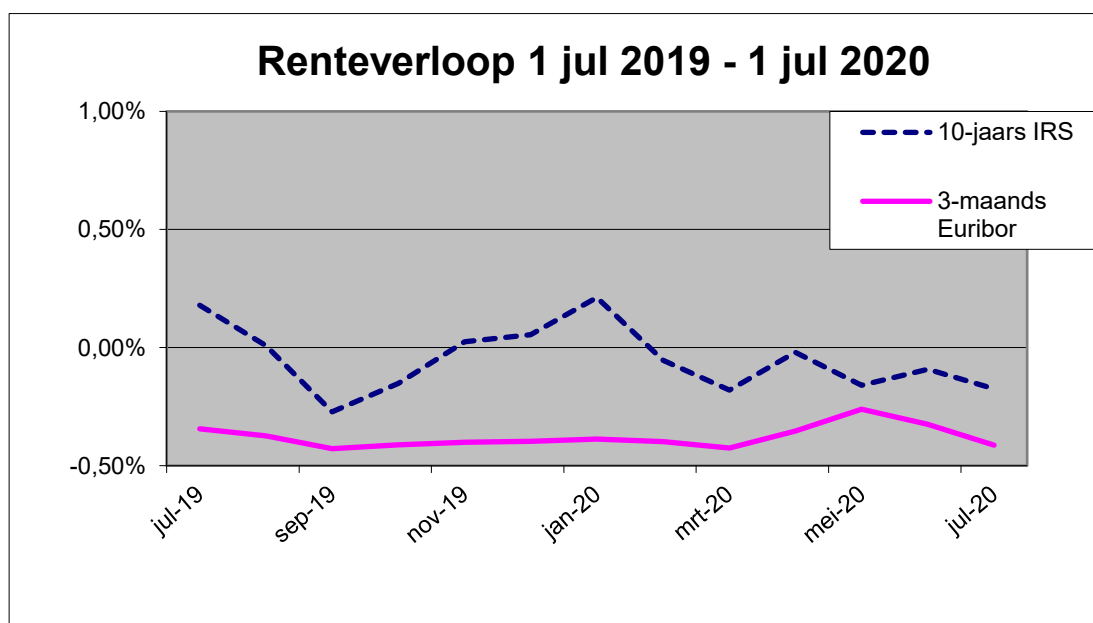
De rente op de geld- en kapitaalmarkten beweegt zich nog steeds op een laag niveau. In mei 2020 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) besloten het opkoopprogramma van obligaties verder uit te breiden om de economie van de eurozone extra steun te bieden. Dit betekent voornamelijk een voortzetting van de lage (negatieve) rentetarieven.

De tarieven op de geldmarkt (kort lopende leningen), blijven naar verwachting negatief.

De kapitaalmarktrente beweegt zich wel wat meer, maar blijft laag. De rente voor 10-jarige staatsleningen bedraagt medio juli -0,15%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio juli 2020 circa 0,30% (30 basispunten).

Vanuit Treasury SCD vindt monitoring van de renteontwikkelingen plaats en waar nodig in samenspraak met de gemeente gehandeld. Door de onvoorziene economische omstandigheden wordt er door de grootbanken vanaf het voorjaar 2020 geen rentevisie voor een jaar verstrekt.

Het afgelopen jaar heeft de renteontwikkeling het volgende beeld laten zien:

In ogenschouw dient te worden gehouden dat banken bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen berekenen bovenop de in voorgaande tabellen genoemde IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag thans circa 0,30% (30 basispunten).

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. In de volgende onderdelen wordt ingegaan op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie binnen Hardinxveld-Giessendam. Deze kunnen worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Ten aanzien van de Hardinxveldse situatie is laatstgenoemd risico niet van toepassing.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2021 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente als volgt worden bepaald:

Bedragen x€ 1.000

Berekening kasgeldlimiet 2021:				
Begrotingstotaal 2021	€ 36.681			
Relevant percentage	8,5%			
Kasgeldlimiet	€ 3.118			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal 4e kwartaal
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of				
gemiddeld netto vlottend overschot (-)		€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000 € 2.000
Kasgeldlimiet		€ 3.118	€ 3.118	€ 3.118 € 3.118
Overschrijding kasgeldlimiet		-	-	- -
Ruimte onder de kasgeldlimiet		€ 1.118	€ 1.118	€ 1.118 € 1.118

De gemeente Hardinxveld-Giessendam verwacht in 2021 binnen de normen van de kasgeldlimietruimte te opereren. Oogmerk van het door het SCD uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de geactualiseerde Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Berekening renterisiconorm				
Renterisico's	2021	2022	2023	2024
Renteherzieningen*	-	-	-	-
Aflossingen	3.010	4.335	1.585	1.310
Renterisico	3.010	4.335	1.585	1.310
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2021-2024	36.681	37.236	34.240	37.152
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2021	7.336	7.447	6.848	7.430
Toetsing renterisico aan norm:				
Renterisico	3.010			
Renterisiconorm	7.336			
Onderschrijding	-4.326			

* De renteherziening van een langlopende lening (40 jaar), die gepland stond voor 2022 is in 2020 vastgezet op 0,53% (met ingang van 2020). Daarmee is er geen sprake meer van renteherzieningen en renterisico op de leningen.

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente in 2021 binnen de grenzen van de renterisiconorm zal opereren.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de opgenomen geldleningen en het laatste jaar van aflossing.

Nr.	Lening verstrekker	Nominale hoofdsom	Restant geldlening 31-12-2019	Restant geldlening 30-09-2020	Rente percentage	Looptijd in jaren	Jaar van laatste aflossing
1	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	150.000	150.000	5,09%	20	2021
2	Nederlandse Waterschapsbank	1.500.000	480.000	420.000	5,18%	25	2027
3	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	225.000	150.000	5,39%	20	2022
4	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	525.000	350.000	5,39%	20	2022
5	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.500.000	2.500.000	5,14%	20	2022
6	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	3.000.000	3.000.000	4,75%	25	2028
7	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	500.000	375.000	4,60%	20	2023
8	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	400.000	300.000	4,08%	20	2023
9	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	133.334	0	3,62%	15	2020
10	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	600.000	500.000	3,37%	20	2025
11	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	400.000	200.000	3,58%	15	2021
12	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	350.000	0	3,03%	10	2020
13	Nederlandse Waterschapsbank	5.000.000	1.000.000	500.000	3,38%	10	2021
14	Bank Nederlandse Gemeenten	4.000.000	800.000	800.000	2,52%	10	2021
15	Bank Nederlandse Gemeenten	7.000.000	5.775.000	5.775.000	2,40%	40	2052
16	Bank Nederlandse Gemeenten	5.500.000	2.200.000	2.200.000	1,90%	10	2023
17	Bank Nederlandse Gemeenten	4.500.000	3.000.000	3.000.000	1,45%	15	2029
18	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	2.975.000	2.975.000	1,13%	15	2031
19	Conservatrix BV	4.000.000	4.000.000	0	-0,41%	1	2020
		62.000.000	29.013.334	23.195.000			

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat direct wordt gelopen uit hoofde van door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen. Ten tweede is een kredietrisico aan de orde ten aanzien van verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd). Dit laatste kan worden omschreven als een indirect kredietrisico.

Kredietrisico op leningen en beleggingen

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekkt en beleggingen gerealiseerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

Kredietrisico op versterkte gelden aan derden

Bedragen x € 1.000

Uitzettingen										
	2020		2021		2022		2023		2024	
	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%
Uit hoofde van publieke taak:										
1. Leningen personeel c.a.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2. Deelnemingen/beleggingen	888	100,0	888	100,0	888	100,0	888	100,0	888	100,0
Totaal	888	100,0	888	100,0	888	100,0	888	100,0	888	100,0

Toelichting:

1. Betreft fietsregeling

De deelnemingen en beleggingen bestaan per 31 december 2020 uit:

Bedragen x € 1.000

Deelnemingen	
Aandelen Stedin	454
Aandelen BNG	78
Aandelen Oasen	8
ROM-S Gemeente Hardinxveld-Giessendam deelneming B.V.	227
ROM-S Beheer B.V.	4
Gem De Blauwe Zoom B.V.	1
MerwedeLingelijn B.V.	50
Totaal	822

Genoemde deelnemingen en beleggingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen, waarbij wordt opgemerkt dat betreffende aandelen niet op de beurs worden verhandeld waardoor optredende waardefluctuaties niet zo grillig verlopen. De waarde wordt dan meer bepaald door de intrinsieke waarde van het bedrijf en niet door "vraag en aanbod" op de beurs.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstellingen)

De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangehouden en die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Deze borgstellingen beperken zich hoofdzakelijk tot woningstichting Fien Wonen, Afvalverwerking HVC Alkmaar en in een enkel geval organisaties in de verenigingssfeer (bijv. sportverenigingen). De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat per ultimo 2019 garant voor een totaal bedrag aan leningen van € 72,1 miljoen.

Het WSW staat borg voor de betalingsverplichtingen van Fien Wonen. Onze gemeente staat vervolgens weer borg voor de betalingsverplichtingen van het WSW. Op deze wijze heeft de bank die de lening heeft verstrekt voldoende zekerheid dat de betalingsverplichtingen worden nagekomen. Ultimo 2019 is achtervang verleend voor een totaalbedrag van € 51,6 miljoen.

Financieringspositie

Solvabiliteit

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

In de voorliggende begroting wordt uitgegaan van de volgende verhoudingen tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2021:

Omschrijving	BW per 31-12-2021		BW per 1-1-2021	
Eigen vermogen	32.880	54,1%	25.577	37,0%
Vreemd vermogen	27.943	45,9%	43.534	63,0%

Financiering activa

Op grond van de Staat van Activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2021 voor een bedrag van € 53,7 miljoen aan vaste activa en -/- € 0,7 miljoen aan bouwgrondexploitaties. Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 12,1 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Externe financiering	Reserves en voorzieningen
- overige activa	41.563	8.683	32.880
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	12.166	12.166	0
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	-651	-651	0
	53.078	20.198	32.880

Leningenportefeuille (opgenomen)

Op basis van de meest actuele liquiditeitenplanning is er in 2021 geen financieringsbehoefte. Pas in 2023 wordt een nieuwe lening voorzien van ca. € 5 miljoen. De uitvoering van het investeringsplan 2020-2021 en de grondexploitaties, zullen bepalend zijn wanneer er exact een nieuwe langlopende lening moet worden aangetrokken.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Bedrag	Gem. percentage
Stand per 1 januari 2021	21.520	2,97%
Nieuwe leningen	pm	
Reguliere aflossingen	- 3.010	
Vervroegde aflossingen	-	
Rente-aanpassing (oud percentage)	-	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	-	
Stand per 31 december 2021	18.510	2,97%

Uitzettingen (verstrekte langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2020 € 0,1 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,9 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen

onder het kopje Kredietrisico op leningen en beleggingen (kredietrisico's). Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldogeregulatie wordt verzorgd vanuit Servicecentrum Drechtsteden. De gemeente Hardinxveld-Giessendam onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldogeregulatie en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning, welke door het SCD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

Schatkistbankieren

Bij het gemeentelijk saldobeleer dienen de nieuwe voorschriften rond Schatkistbankieren in acht te worden genomen. Onder deze regeling dienen gemeenten tijdelijk overtollige geldmiddelen, rekening houdend met een drempelbedrag, bij het Ministerie van Financiën te stallen. Het drempelbedrag voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor 2021 kan als volgt worden berekend:

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	
Begrotingstotaal	36.681
Relevante percentage	0,75%
Drempelbedrag (afgerond)	275

Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

Ondanks een oproep van de VNG-IPO-UVV tot vereenvoudiging van het verplichte schatkistbankieren, houdt het kabinet nog steeds vast aan het verplichte schatkistbankieren voor decentrale overheden. Wellicht dat in de nabije toekomst een verhoging dan wel andere berekening van het drempelbedrag mogelijk wordt, maar dit is ten tijde van het opstellen van deze paragraaf nog niet bekend.

Informatievoorziening

Met het Servicecentrum Drechtsteden vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken, met name over de liquiditeitenplanning en eventuele financieringsmogelijkheden.

Rente overzicht

De commissie BBV heeft een rente notitie opgesteld. Deze notitie is vanaf 1.1.2018 van kracht. Het doel van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door de gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente omgaan. In de rente notitie wordt geadviseerd om onderstaand rente overzicht in de begroting op te nemen.

Rente overzicht

Bedragen x € 1.000

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		670
b	De externe rentebaten	-/-	17
	Saldo rentelasten en rentebaten		653
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	118
c2	Rente van projectfinanciering		
c3	Rente doorverstrekte leningen		
			-/-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		118
			535
d1	Rente over eigen vermogen		
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		535
e	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		523
f	Renteresultaat		-12

De rentelasten zijn doorberekend tegen een percentage van 1,0%. Doordat dit een naar boven afgerond percentage is op een veelvoud van 0,5 ontstaat er een positief renteresultaat.

1.13 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Met ingang van de begroting 2020-2023 is gekozen voor een gewijzigde opzet van de paragraaf Verbonden Partijen. Om dit te continueren is ervoor gekozen om in deze opzet ook in deze stukken toe te passen.

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

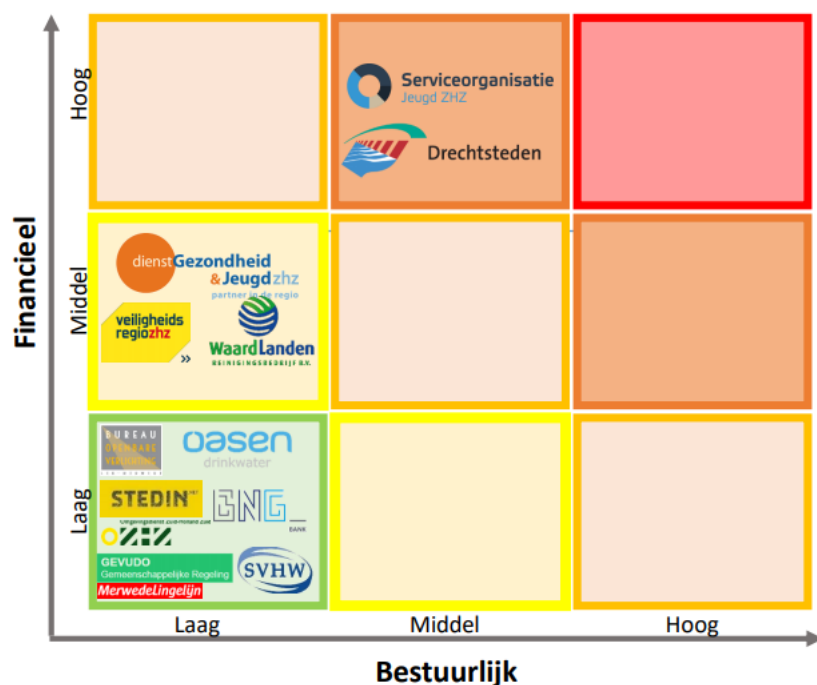
Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Drechtsteden	Dordrecht	De GRD heeft tot doel draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. Hiertoe behartigt de GRD de gemeenschappelijke regionale belangen op de terreinen (a) Economie en bereikbaarheid, (b) Fysiek, (c) Sociaal, (d) Bestuurlijke ontwikkeling en grotestedenbeleid, (e) Staf- en ondersteunende diensten en de bedrijfsvoering en (f) beleidsonderzoek. Met de uitvoering van de aanbevelingen van de cie. Deetman uit het voorjaar van 2019 is een wijziging van de GR tekst voorzien. Deze is voorzien in de loop van 2021. Voorstel is dat de GRD via de Drechttraad de volgende belangen behartigt: a) Sociaal domein b) Bedrijfsvoering c) Externe betrekkingen & lobby
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht

		in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld-Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Overige deelnemingen		
2. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Hardinxveld-Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
3. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Exploitatie B.V.	Hardinxveld-Giessendam	Ontwikkelen van bouwgronden in de gemeente Hardinxveld-Giessendam
4. ROM-S Beheer B.V.	Schelluinen	Aandeelhouder in beheervennootschap
5. ROM-S C.V.	Schelluinen	Ontwikkelen van een bedrijventerrein inclusief de herontwikkeling van vertreklocaties en het ontwikkelen en exploiteren van een aantal regionale vrachtwagenparkeerplaatsen.
6. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
7. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel voor komend jaar is in september 2020 met de gemeenteraad besproken en wordt vanaf nu opgenomen in deze paragraaf verbonden partijen. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:

In 2020 is voor de tweede keer een risicoclassificatie opgesteld volgens de nieuwe nota Verbonden Partijen. Voor meer informatie in deze begroting wordt u verwezen naar de paragraaf risico's en ontwikkelingen. In de aanloop naar de begroting 2022 wordt opnieuw een risicoclassificatie voor iedere verbonden partij opgesteld.

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZHZ, Merwedelingelijn	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden, Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college.

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	- Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in <u>college</u> - In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen - De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de <u>raad</u> voorgelegd - Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen <u>college en raad</u>	- Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in <u>college</u> - In de jaarrekening wordt door het <u>college</u> verantwoording afgelegd aan de <u>raad</u> over de verbonden partijen - Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het <u>college</u> de <u>raad</u> via burap's of RIB
Plus Pakket	Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen	- Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in <u>college</u> - In gemeentelijke burap wordt door het <u>college</u> verantwoording afgelegd aan de <u>raad</u> over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	- Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen - Er wordt een actieve dialoog tussen de <u>raad</u> en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de <u>raad</u>	- Het <u>college</u> informeert de <u>raad</u> via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij - Zo nodig wordt de <u>raad</u> tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2018	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2019	2018	2019
Opgenomen in risicoclassificatie									
1. GR Drechtsteden	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (wethouder Baggerman), Drechttraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehoudersoverleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechttraad (algemeen bestuur) op grond van inwonersaantal: 6,18%	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleutels. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2020 is deze geraamd op € 9.754 mio.	676.000	-917.000	47.724.000	29.710.000	5.000	-1.235.000
2. GR Publieke Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Drechtsteden twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserwaard en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, middels de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheidszorg Zuid-Holland Zuid.	4.169.186	4.772.168	56.122.665	34.931.783	1.310.767	1.495.102
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de VRZHZ.	De gemeente betaalt een gemeentelijke bijdrage voor 2020 van in totaal € 1.122.000 (afgerond). Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boxensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	8.363.570	8.272.746	60.630.119	59.785.990	4.398.000	3.811.618
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 17 regio-gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 17 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederveen vertegenwoordigt het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2020 € 374.342 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	1.735.883	3.485.445	6.692.951	2.153.730	100.000	253.000
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederveen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stortplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stortplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van onvolkomenheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stortplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	537.727	536.061	-	-
6. GR Reiningsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.	1.198.438	1.106.966	14.550.305	17.253.159	156.231	145.507
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het dagelijks bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OVL) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 8,32 per lichtmast, begroting 2020). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	150.630	141.164	345.218	312.376	32.130	12.296
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengetallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De bijdrage voor 2020 wordt geraamd op € 150.000	1.507.000	1.440.000	5.488.000	4.611.000	589.000	479.000
10. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkgebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,45% van de geplaatste en volgestorte aandelen op 31.12.2018.	2.699 mio	2.949 mio	4.292 mio	4.340 mio	118 mio	325 mio
11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.356 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 2,50	4.990 mio	4.887 mio	132.519 mio	144.802 mio	337 mio	163 mio
12. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 455,-	109 mio	112 mio	160 mio	169 mio	4.826.000	3.693.000
Overige deelnemingen									
13. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontroller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	556.684	438.097	1.000	67.132	24.608	13.578
14. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Exploitatie B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeurs van deze vennootschap zijn mevrouw S.M. van der Stel (strategisch adviseur bedrijfsvoering) en de heer J.J. Janse (projectcoördinator).	De gemeente is in het bezit van 100 aandelen (100%) van de 100 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	100	100	1,0 mio	122.092	-	67.460
15. ROM-S Beheer B.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente is in het bezit van 3.500 aandelen (5%) van de 70.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	47.000	44.000	61.000	59.000	-	-3.000
16. ROM-S C.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente neemt via Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. per 31 december 2015 voor € 359.565 (5%) deel in het commanditaire kapitaal. Begin 2019 is een deel van het aandelenkapitaal door ROM-S C.V. uitbetaald (€ 66.033).	10,1 mio	8,5 mio	50.000	247.000	498.000	275.000
17. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessenlanden, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman AVA-afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.100 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	nmb	361.677	nmb	611.677	nmb
18. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	2.975	3.433	6.163	4.622	459	458
19. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is dhr. G. Nieuwenhuis directeur. Ook Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V. levert een directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	60.000	695.653	4.015.548	-	-

1.14 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond.

Vanwege dit belang schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de gemeente beschikt over een nota grondbeleid. De Nota Grondbeleid is in de vergadering van 29 januari 2015 door uw raad vastgesteld. De Grondexploitatiewet -als onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening- biedt instrumenten in het kader van het toepassen van kostenverhaal, zoals bij de ontwikkeling van De Blauwe Zoom en andere (her)ontwikkelingslocaties.

Ontwikkelingen

Grondbeleid

Het grondbeleid richt zich op het voor de toekomst veilig stellen van wonen en werken in de gemeente. Om dit te kunnen realiseren laten het college en de gemeenteraad zich leiden door de volgende uitgangspunten:

- het bevorderen van werk- en winkelgelegenheid;
- het zorgen voor voldoende woongelegenheid, met in het bijzonder aandacht voor starters, minder draagkrachtigen, ouderen en gehandicapten.

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft beleid ontwikkeld, onder meer vastgelegd in de gemeentelijke Structuurvisie - waarin de behoefte aan bedrijfsruimten en woningen is opgenomen - en de Nota Wonen. Met de Nota Wonen kan worden gestuurd op de gewenste woningdifferentiatie (zie programma 11).

Het beleid wordt vertaald in bestemmingsplannen en vervolgens in exploitatieopzetten.

Binnen de bestaande plannen is er weinig tot geen ruimte voor nieuwe bedrijfsvestiging. Het industriegebied rond de gemeentehaven is een herstructureringslocatie. Bij de ontwikkeling van De Blauwe Zoom is een gedeelte ten westen van de Schapedrift voor bedrijfsvestiging bestemd. Inmiddels is ook dit terrein helemaal uitgegeven. In 2018 is grond gekocht in de Westpunt van 't Oog (aan de noordkant van het treinspoor, ter hoogte van De Blauwe Zoom). Medio 2018 is gestart met de ontwikkeling van circa 4 hectare bedrijventerrein.

Verslagleggingsregels

De commissie BBV (Besluit, begroting en verantwoording) heeft in juli 2015 een aantal voorstellen uitgewerkt over de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels bij ruimtelijke projecten. Aanleiding hiervoor zijn de forse afboekingen van gemeenten op eigen grondposities in de afgelopen jaren, de aankomende Omgevingswet en de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Vanaf 1-1-2016 gelden de nieuwe verslaggevingsregels van het BBV. Deze zijn doorgevoerd in het meerjarenprogramma grondzaken.

De gemeente is verplicht om Vpb af te dragen over winstgevende ondernemersactiviteiten. In beginsel wordt het grondbedrijf gezien als een ondernemersactiviteit. Het grondbedrijf binnen de gemeente Hardinxveld is echter volgens de regels van de Vpb structureel verlieslatend. En over verlieslatende activiteiten hoeft uiteraard geen belasting te worden betaald. Door winstgevende activiteiten te isoleren in een aparte Exploitatie BV wordt dit beeld versterkt.

De administratie van de projecten in de Exploitatie BV vindt gescheiden van projecten in het grondbedrijf van de gemeente plaats, maar beide type projecten worden middels onderhavige paragraaf grondbeleid financieel toegelicht.

Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. Het grondbeleid (nota grondbeleid van 29 januari 2015) vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is Morgenslag waar een landelijk gebied met grienden is getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Boven-Hardinxveld.

Op de kaart op de volgende pagina zijn alle ruimtelijke projecten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam weergegeven.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

De overheid geeft via de Wet ruimtelijke ordening (Wro) uit 2008 en het besluit ruimtelijke ordening (Bro) wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Wro en Bro bieden onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

De Wro en Bro zijn financieel verder uitgewerkt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor het MPG.

Op basis van de Wro, Bro, het BBV en rekening houdend met de invoering van de Ow zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in Bro artikel 6.2.1. De volgende types worden onderscheiden:

- [Bouwgronden in exploitatie \(BIE / Actief\)](#)
Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G06 Morgenslag). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
- [Exploitatie B.V.](#)
Een deel van de actieve projecten zijn om administratieve redenen in 2015 ondergebracht in een aparte ontwikkel B.V. Het gaat hierbij onder meer om G11 Facilitypoint. Over projecten in de Exploitatie B.V. wordt op dezelfde manier als bij actieve projecten gerapporteerd door middel van het MPG.
- [PPS-projecten \(Publiek-private samenwerkingen\)](#)
G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitatiemaatschappij) die de grond transformeert. Daarnaast voert de gemeente haar eigen gemeentelijke grondexploitatie (G02) voor onderdelen die niet in de GEM zijn opgenomen.
- [Exploitatieplannen](#)
Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie.

- Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)

Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Deze gronden vertegenwoordigen wel waarde. Voor sommige van deze gronden (b.v. G19 Peulenplein e.o.) worden momenteel projectopdrachten uitgewerkt of uitgevoerd. Voorheen werd voor de projecten de term NIEG (niet in exploitatie genomen gronden) gehanteerd. De BBV heeft deze term afgeschaft. Gronden die hieronder vallen worden nu aangeduid als 'strategische gronden' onder materiële vaste activa (MVA). Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeerd te worden.

- Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst.

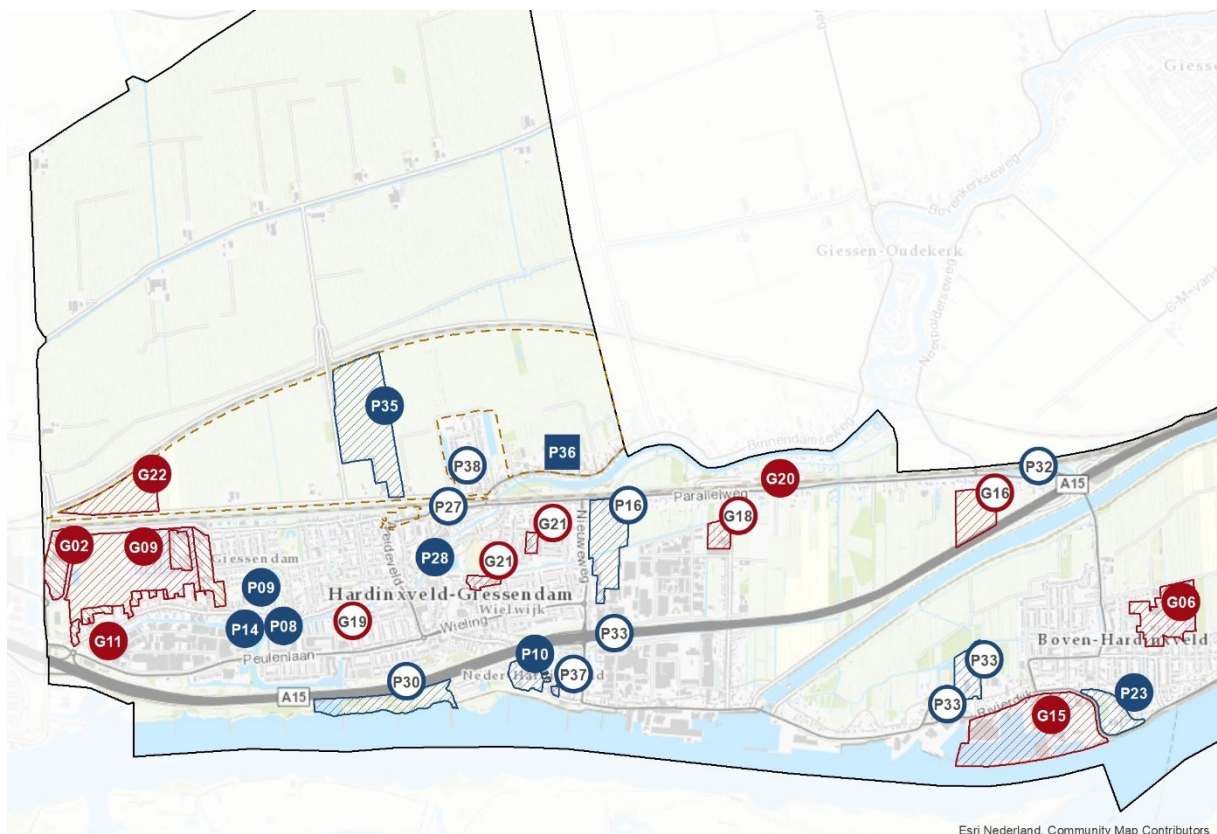
Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P14 Buitendams 301-307.

- Particuliere initiatieven.

Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente bekijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particulieren initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middewetering

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures etc. De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. De gemeente had wel twee lopende bouwclaims. Een bouwclaim van BPD voor circa 60 woningen en een bouwclaim met AM voor 61 woningen. Beiden zijn ingevuld in De Blauwe Zoom

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particuliere ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een P-nummer, F-nummer of R-nummer waarbij P staat voor project, F voor facilitair en R voor regie.

BIE

G02 – De Blauwe Zoom (incl. Zwaluwpad)
G06 – Morgenslag (inclusief Regenboogschool e.o.)
G11 – Facilitypoint (in Exploitatie B.V.)
G15 – Herstructurering Gemeentehaven
G20 – Lint Parallelweg
G22 – 't Oog Westpunt

PPS

G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

G16 – Compensatiegronden grienden
G18 – Zwembad Duikerlaar e.o.
G19 – Peulenplein e.o.
G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichtus)

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2^e herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P08 – Scheepswerf De Giessen (Buitendams 235)
P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)
P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828) + woonarken
P14 – Buitendams 301-307 (Leenman)
P28 – Kerkgebouw Buitendams (45)
P23 – De Rokerij
P33 – Ritmeester, Kade 60 en Rivierdijk 421
P35 – 't Oog Waardzone

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering
P27 – Giessenschool e.o. (Stationsstraat)
P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede
P32 – Parallelweg 163 (dagbesteding)
P37 – Rivierdijk 745-749
P38 – Frederikstraat

Af te sluiten particuliere ontwikkelingen

P36 – Binnendams 44

Realisatie 2019

Programma (grond)	MPG 2019	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen		
E09 De Blauwe Zoom Expl. plan	1	-
G20 Unt Parallelweg	1	-
G06 - Morgenslag	15	15
G09 - CV/BW De Blauwe Zoom	78	77
Facilitaire projecten (anterieur)		
R08 - Scheepswerf De Giessen	8	-
P09 Nederveen-Huisman	14	-
P21 Buitendams 378 (Zwaluwpad)	16	-
Totaal	133	92

Algemeen 2019: Het aantal woningen is achtergebleven doordat een aantal facilitaire projecten vertraging op hebben gelopen. De initiatiefnemers hebben aan andere projecten voorrang gegeven of kregen hun grondpositie niet op orde. De gemeente heeft op de planning van deze projecten slechts zeer beperkt invloed. De woning aan het lint van de Parallelweg worden in 2020 ontwikkeld. Project Scheepswerf de Giessen wordt waarschijnlijk ook in 2020 ontwikkeld. De aangetroffen bodemverontreiniging wordt vermoedelijk in 2020 gesaneerd.

Op een dip in 2016 na, is er tot 2018 sprake van een structurele productie van - over 4 jaar gemeten – circa 59 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een nieuwe dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakt naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhoog gaan.

Woningbouw meerjarig	Prognose	Werkelijk
2014	119	31
2015	145	80
2016	91	17
2017	132	115
2018	111	17
2019	133	92
Gemiddelde productie	122	59

De prognoses houden geen rekening met circa 30% planuitval/-vertraging (met name in de particulieren projecten). En, in voorgaande MPG's lag de planuitval in de gemeente gemiddeld ook hoger door de naweeën van de woningbouwcrisis.

De toevoeging van nieuwe woningen is een urgent thema in de Drechtsteden in het algemeen. De gemiddelde productie van 59 woningen per jaar ligt lager dan de recente prognose van de woningvoorraadtoename van de provincie, die rond de 85 woningen per jaar voor de komende 5 jaar schommelt. Een inhaalslag is dan ook nodig om te kunnen voldoen aan de toename van de woningbouwcijfers. Tegelijkertijd is het van belang dat we de woningen bouwen waar de markt behoefte aan heeft en dat we voor de verschillende doelgroepen mooie woningen neer kunnen zetten. De productie van nieuwe woningen staat dan ook hoog op de prioriteitenlijst binnen de projecten.

Complicaties PFAS, stikstof, corona

Vorig jaar was de verwachting dat de gemiddeld hogere productie aan zou houden. In 2019 zijn er echter veel externe ontwikkelingen geweest met een negatieve invloed op de voortgang binnen projecten.

- Als eerste zijn er beschermde diersoorten aangetroffen in De Blauwe Zoom, waardoor het nieuwe bestemmingsplan flinke vertraging oploopt.
- Binnen project Gemeentehaven diende onderzocht te worden hoe er met PFAS verontreinigd slib zou worden omgegaan.
- En in de loop van 2019 werd duidelijk dat Nederland strengere regelgeving moest invoeren met betrekking tot stikstof. Alle grotere projecten bleken hier hinder van te ondervinden. Met name omdat de gemeente Hardinxveld qua stikstof binnen de invloedssfeer van de Biesbosch valt. In 2020 wordt uitgebreid onderzocht op welke manier per project stikstofregulering kan worden ingepast.

En ten slotte kunnen we de recente, ingrijpende ontwikkelingen met betrekking tot het coronavirus niet negeren. Hoewel de consequenties van het virus nauwelijks in te schatten zijn voor de ruimtelijke projecten zullen de maatschappelijke en economische gevolgen enorm zijn. De impact op de koopkracht, de (financiële) gevolgen voor ontwikkelaars en de effecten op nationaal beleid zijn nu nog niet goed in te schatten.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2019

In de volgende gemeentelijke projecten zijn uitgiftes gedaan, procedures doorlopen en overeenkomsten getekend:

- **G02 De Blauwe Zoom:** In de actieve exploitatie van de gemeente resteert alleen de aanleg van de Bellefleur en omgeving. Het woonrijpmaken van het bedrijventerrein aan de Moerbeij heeft in 2019 plaatsgevonden.
- **G06 Morgenslag:** De uitvoering van Morgenslag loopt op schema.
 - Fase 1 en 2 en 3 van deelplan Morgenslag zijn op de inrichting van het groene middengebied na afgerond.
 - Voor Regenboogschool is Startsein (6 woningen) afgerond.
 - In 2014 is met de Regenboogschool en met de Stichting Sportvoorzieningen Boven-Hardinxveld een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor respectievelijk de bouw van het nieuwe schoolgebouw en de bouw van de nieuwe sporthal. Beide projecten zijn afgerond. In 2017 is de oude Regenboogschool gesloopt en middels een prijsvraag is Herkon geselecteerd om de locatie te ontwikkelen. De overdracht van deze locatie heeft in 2019 plaatsgevonden en de woningen zijn inmiddels opgeleverd.
 - Het zuidelijke veld HKC wordt toegevoegd aan de grondexploitatie met het doel er betaalbare woningen te realiseren. In 2019 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de vernieuwing van de velden HKC. Met de uitvoering daarvan is in 2019 gestart.
 - Vanwege de bereikte resultaten en de voortgang van de afronding van deelgebieden Morgenslag en Regenboogschool wordt er over 2019 opnieuw winst genomen: € 170.000 in totaal.
- **G11 Facilitypoint:** Er is een bestemmingsplan in procedure gebracht dat voorziet in een brandstofpunt en een horecavoorziening. Het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden. De grond is in 2019 overgedragen aan de horecavoorziening en aan het tankstation. In 2019 heeft het grootste deel van het woonrijp maken plaats gevonden. In 2020 zal dit worden afgerond. Ook zullen in 2020 aanpassingen aan de rotonde plaatsvinden om de verkeersveiligheid te garanderen.
- **G15 Herstructurering gemeentehaven:** De volgende zaken spelen omtrent de haven:
 - Begin 2016 is een overeenkomst gesloten met DBS (Den Breejen Shipyards) voor de verkoop van diverse delen nat bedrijventerrein door de gemeente aan DBS alsmede de aanleg van een nieuwe strekdam en een schierkade. Onderdeel van de overeenkomst is de aankoop van woningen aan de Blikstraat/Havenstraat, waar de gemeente momenteel (met subsidie van de provincie) uitvoering aan geeft.
 - In 2016 zijn alle woningen aan de Blikstraat/ Havenstraat aangekocht.
 - In 2017 is de bestemmingsplanprocedure doorlopen en worden de natte en droge percelen in eigendom van de gemeente in het tweede kwartaal van 2020 overgedragen aan DBS.
 - Nadat de laatste zaken met betrekking tot het storten van met PFAS verontreinigd slib zijn opgelost, wordt in 2020 begonnen met de werkzaamheden aan de strekdam.
 - Wegens de langere doorlooptijd van het project en sanering van de PFAS zijn wellicht niet alle kosten af te wentelen op DBS. Als gevolg hiervan is het saldo van het project verslechterd en moet een voorziening van € 20.000 worden getroffen.
- **G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:**
 - Eind 2019 is de nieuwe stedenbouwkundig plan van Plein06 als hoofdstructuur vastgesteld voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan en exploitatieplan voor fase 2 (westzijde) van de Blauwe Zoom. Er treedt echter vertraging op door de aanwezigheid van beschermde diersoorten en het afvangen en herplaatsen ervan.
 - Ook zorgen de strengere regels op gebied van stikstofdepositie voor ander onderzoek en aanpassingen aan de planvorming. De planning van de uitgifte van de woningen verschuift naar 2021.
 - In januari 2018 is een contract gesloten met AM voor de bouw van 78 woningen in deelgebieden 7, 8 en 10. In 2018 is de grond van de gemeente aan de GEM overgedragen en in 2019 heeft de volledige overdracht aan AM plaatsgevonden. De woningen zijn reeds opgeleverd of in afbouwfase.
 - De Nieuwe Buurt (91 woningen) is in 2019 woonrijp gemaakt.

- **G22 Westpunt 't Oog:** In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt. Wegens een zienswijze en beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan loopt het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan vertraging op. In maart 2020 is de zitting bij de Raad van State geweest. In q2 2020 volgt de uitspraak.

Voortgang binnen MVA projecten:

- **P13 Giessenzoom:** De werkzaamheden voor de inrichting zijn afgerond. Dit project kan gesloten worden.
- **P18 Buitenzwembad:** in 2019 heeft een nieuwe initiatienemer zich gemeld. Deze initiatiefnemer heeft een plan om een buitenzwembad te openen. Daarbij wordt gedacht aan een ligweide, klein buitenbad en een horecavoorziening. De naastgelegen grond zou benut kunnen worden voor de vestiging van bedrijven. Hiervoor is een intentieovereenkomst gesloten. Partijen zijn nu verder aan het onderzoeken of de plannen haalbaar zijn.
- **P19 Peulenplein e.o.:** In 2017 is de samenwerking met Van Wijnen voor herontwikkeling van Peulenplein beëindigd. De gemeente voert sinds 2018 opnieuw gesprekken met ontwikkelaars over een toekomstige invulling van het gebied. De initiatiefnemer moet overeenstemming bereiken met de grondeigenaar voordat overeenkomsten gesloten kunnen worden.
- **P21 Pietersweer:** De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor zowel de Ichthus als de Driemaster. Partijen hebben vanuit dit vertrekpunt de afgelopen periode onderzoek gedaan naar gezamenlijke nieuwbouw aan de Pietersweer. Beide schoolbesturen komen na diverse overleggen echter niet op 1 lijn. De gemeenteraad wordt hierover op korte termijn met een informatiebrief nader geïnformeerd. Toekomstige verzoeken om nieuwbouw dan wel renovatie van de twee afzonderlijke scholen zullen worden beoordeeld op basis van de in de onderwijsverordeningen opgenomen criteria. Hierbij zal in overleg met de schoolbesturen tevens worden gekeken naar het al dan niet handhaven van de vestigingslocaties / eventuele herontwikkelingsmogelijkheden van deze locaties.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- **P08 Scheepswerf De Giessen:** De fasering en het programma (8 woningen) is door AGB (Aanemersbedrijf Gebroeders Blokland) in heroverweging genomen. De eerste woningen zouden in 2018 worden gebouwd. In 2017 is de samenwerkingsovereenkomst gesloten, waardoor de kosten van de intentiefase volledig verhaald kunnen worden. De samenwerkingsovereenkomst kent op nieuw kostenverhaal. Door een aangetroffen bodemvervuiling – die inmiddels geen belemmering meer vormt voor de ontwikkeling – is de planning iets opgeschoven. Dat heeft geen gevolgen voor de kosten van de gemeente, de plankosten blijven ruim binnen de raming.
- **P09 Nederveen-Huisman:** Er lopen gesprekken met de ontwikkelaar. Bij de ontwikkelaar kreeg het project van 27 woningen weinig prioriteit. In 2019 zijn de gesprekken met de initiatiefnemer weer opgepakt. In 2020 wordt de samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarmee kan de intentiefase financieel afgerond worden en wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid.
- **P10 IJzergieterij:** Het plan voor de voormalig IJzergieterijlocatie (maximaal 150 woningen) wordt zorgvuldig voorbereid. Daarbij moet er voor elk beleidsonderwerp (programma, verkeer, omgeving, watercompensatie, milieu) consensus worden bereikt. De planvorming duurt daardoor langer dan gepland. Mede ook doordat een goede herverkaveling van de woonarken deel van de planvorming is geworden.
 - In 2019 is een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de woonarken en kosten voor het facilitaire plan IJzergieterij. Voor de woonarken wordt grond aangekocht van het waterschap en verkocht aan de particulieren. Daarmee worden de plankosten gecompenseerd. Voor de IJzergieterij lopen de plankosten hoog op.
 - De gemaakte kosten zijn niet allen verhaalbaar via de plankostenscan van de Rijksoverheid op de marktpartij(en). Er dient een afboeking voor gemaakte kosten van € 150.000 plaats te vinden voor teveel gemaakte historische kosten.
 - Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is in 2019 vastgesteld en daarna is het voorontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht. Er is veel afstemming met de omgeving geweest; helaas blijft daar weerstand bestaan.
- **P14 Buitendams 301-307 (Leenman):** De samenwerkingsovereenkomst voor het plan van circa 17 woningen is in 2019 gesloten. Daarmee is de intentiefase afgesloten en zijn de door de gemeente gemaakte kosten verhaald.

- **P21: Buitendams 378 (DG 12 DBZ):** Dit plan voor circa 16 woningen is, naar aanleiding van ingediende zienswijzen tegen het plan, buiten de vaststelling van het bestemmingsplan De Blauwe Zoom gehouden. Echter en zijn inmiddels nieuwe plannen voor het gebied. Deze ontwikkeling is in de grondexploitatie P02 De Blauwe Zoom gemeentelijk gebracht.
- **P23 Rokerij:** In 2018 is gezamenlijk door Blokland Bouwpartners en de gemeente gewerkt aan het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) voor de verdere uitwerking van dit project. Het SPvE is in 2019 vastgesteld, waarna het voorontwerp bestemmingsplan in procedure is gebracht. Er blijft enige weerstand in de omgeving. Het project betreft het transformeren van een voormalig bedrijfsterrein naar een woongebied met ca. 60 woningen.
- **P35 't Oog – Waardzone:** De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.
 - De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde op het project.
 - Momenteel vindt de planvorming plaats voor de realisatie van circa 160-170 woningen. Het voorontwerpbestemmingsplan wordt binnenkort in procedure gebracht.
 - Bij een actualisering van de bodemonderzoeken ten behoeve van het bestemmingsplan is wel gebleken dat ter plaatse van enkele gedempte sloten en voormalige paden alsnog (punt) vervuiling is aangetroffen. Over de saneringsmogelijkheden en kosten vindt momenteel overleg met Waardzone plaats.
- **P36: Binnendams 44:** In 2018 is een 2 onder 1 kapwoning aan Binnendams 44 omgezet naar 2 vrijstaande woningen. Het totale project is inmiddels gefactureerd en het project is in 2019 positief afgesloten.

Prognose uit MPG 2019 te verwachten resultaten

Bouwgrondexploitaties	
Oppervlakte	45.6 ha
Boekwaarde 31 december 2019	€ 8.180.000
Prijs per m2	€ 17,93

Voor het totaal van de grondexploitaties wordt een beperkt positief resultaat verwacht. Gezien de omvang van de risico's en de looptijd van de projecten waarin deze risico's zich voor kunnen doen gaan we op dit moment uit van een sluitend geheel bij de gronden die in de exploitatie zijn genomen.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen	€ 31,2 miljoen
Totaal opbrengsten	€ 38,0 miljoen

De totale stand van de boekwaarde sloot vorig jaar op € 10,08 mln. negatief en per 1-1-2020 op € 8,18 mln. negatief. Dat is een vooruitgang van circa € 1,9 mln. ten opzichte van 1-1-2019. Dit is het gevolg van het innen van de exploitatiebijdragen in De Blauwe Zoom. Dat was mogelijk nadat de grond was uitgegeven.

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitaties in het leven geroepen.

De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande berekening is per categorie een berekening gemaakt van de risico's per 31 december 2019. Uit deze risicoanalyse van de projecten, blijkt dat de reserve per 31 december 2019 voldoende toereikend is om de risico's af te dekken.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2019	€ 2.688.179
Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt	€ 1.579.000
Het saldo bedraagt	€ 1.109.179

Vanwege de toegenomen complexiteit in de gebiedsontwikkeling (PFAS, stikstof), de vertraging in de Blauwe Zoom als gevolg van flora en fauna wetgeving, alsmede de onzekerheid over de gevolgen van corona, zijn de risico's per 1-1-2020 sterk gestegen. Van € 488.000 per 1-1-2019 naar € 1.579.000 per 1-1-2020.

In exploitatie genomen gronden

Alle grondexploitatieberekeningen voor in exploitatie genomen gronden worden minimaal één keer per jaar geactualiseerd. De actualisaties hebben begin 2020 plaatsgevonden en worden vastgesteld door de gemeenteraad. Daar alle in exploitatie genomen gronden een positief geprognosticeerd saldo vertonen (rekening houdend met eventueel getroffen voorzieningen) zijn per 31 december 2019 de risico's voldoende afgedekt.

Beleid ten aanzien van winstneming

De winstneming moet gebaseerd zijn op de bijgestelde verslaggevingsregels. De winstneming moet plaatsvinden volgens de percentage of completion (Poc) methode.

Deel 2

FINANCIELE BEGROTING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN TOELICHTING

2.1 Begroting 2021

baten programma's	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Bestuur	4.789	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	212.063	238.090	238.090	238.090	238.090	238.090
3. Openbare orde en veiligheid	14.062	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
4. Verkeer en vervoer	291.823	153.758	126.764	126.764	126.764	126.764
5. Ondernemen en bedrijvigheid	628.114	19.074.824	177.700	177.700	177.700	177.700
6. Scholing	199.481	200.255	190.300	190.300	126.000	126.000
7. Samenleven	818.882	724.880	714.180	714.180	714.180	714.180
8. Werk en inkomen	2.522.315	5.506.680	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960
9. Zorg en welzijn	570.041	622.075	99.500	99.500	99.500	99.500
10. Gezondheid en milieu	4.312.169	4.488.001	4.478.116	4.478.116	4.478.116	4.478.116
11. Bouwen, wonen en gebruiken	3.653.170	4.438.863	3.739.762	4.369.187	1.540.833	3.856.494
12. Woonomgeving	9.062	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal baten programma's	13.235.972	35.459.226	12.012.172	12.641.597	9.748.943	12.064.604

lasten programma's	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Bestuur	1.930.019	2.519.191	2.498.240	2.511.921	2.402.953	2.398.240
2. Leven, reizen en documenten	463.843	435.560	623.541	623.894	627.193	623.955
3. Openbare orde en veiligheid	1.670.642	1.740.520	1.879.062	1.867.102	1.867.067	1.866.887
4. Verkeer en vervoer	2.125.018	2.304.446	2.701.196	2.602.696	2.755.764	2.842.686
5. Ondernemen en bedrijvigheid	252.271	293.333	277.261	270.877	270.840	270.944
6. Scholing	1.165.823	1.114.200	1.114.485	1.131.333	1.096.772	1.096.842
7. Samenleven	1.901.001	2.004.030	1.821.374	1.851.471	1.829.300	1.888.701
8. Werk en inkomen	3.640.433	6.670.924	3.527.336	3.665.710	3.525.701	3.561.095
9. Zorg en welzijn	12.092.866	12.717.192	13.021.867	13.128.844	12.945.171	12.992.875
10. Gezondheid en milieu	3.886.571	3.951.465	3.889.395	3.830.041	3.856.706	3.862.141
11. Bouwen, wonen en gebruiken	4.362.725	5.266.930	4.382.261	4.795.465	2.088.006	4.788.221
12. Woonomgeving	923.023	1.164.009	945.042	956.232	974.562	959.466
Totaal lasten programma's	34.414.236	40.181.800	36.681.060	37.235.586	34.240.035	37.152.053

saldi baten / lasten programma's	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Bestuur	-1.925.230	-2.519.191	-2.498.240	-2.511.921	-2.402.953	-2.398.240
2. Leven, reizen en documenten	-251.780	-197.470	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865
3. Openbare orde en veiligheid	-1.656.580	-1.730.720	-1.869.262	-1.857.302	-1.857.267	-1.857.087
4. Verkeer en vervoer	-1.833.195	-2.150.688	-2.574.432	-2.475.932	-2.629.000	-2.715.922
5. Ondernemen en bedrijvigheid	375.843	18.781.491	-99.561	-93.177	-93.140	-93.244
6. Scholing	-966.341	-913.945	-924.185	-941.033	-970.772	-970.842
7. Samenleven	-1.082.119	-1.279.150	-1.107.194	-1.137.291	-1.115.120	-1.174.521
8. Werk en inkomen	-1.118.118	-1.164.244	-1.291.376	-1.429.750	-1.289.741	-1.325.135
9. Zorg en welzijn	-11.522.825	-12.095.117	-12.922.367	-13.029.344	-12.845.671	-12.893.375
10. Gezondheid en milieu	425.598	536.536	588.721	648.075	621.410	615.975
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-709.555	-828.067	-642.499	-426.278	-547.173	-931.727
12. Woonomgeving	-913.961	-1.162.009	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466
Totaal saldi baten / lasten programma's voor mutaties reserves	-21.178.264	-4.722.574	-24.668.888	-24.593.989	-24.491.092	-25.087.449
Algemene dekkingsmiddelen baten *	21.405.989	21.563.306	23.942.099	24.457.672	24.580.841	24.655.579
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-99.090	-6.798	-622.717	-758.476	-599.357	-73.605
Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	128.635	16.833.934	-1.349.506	-894.793	-509.608	-505.475

* Op de algemene dekkingsmiddelen is het saldo van het programma bedrijfsvoering in mindering gebracht.

vervolg baten / lasten programma's	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	128.635	16.833.934	-1.349.506	-894.793	-509.608	-505.475
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>						
1. Bestuur	0	0	100.000	100.000	0	0
2. Leven, reizen en documenten	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	16.200	81.200	16.200	16.200	16.200	16.200
4. Verkeer en vervoer	597.492	697.031	1.229.972	1.152.520	1.241.085	1.221.449
5. Ondernemen en bedrijvigheid	0	25.000	0	0	0	0
6. Scholing	25.164	64.047	49.803	49.929	58.870	62.526
7. Samenleven	185.555	230.796	187.150	220.030	200.131	261.184
8. Werk en inkomen	40.000	60.000	80.000	100.000	0	0
9. Zorg en welzijn	577.161	819.544	483.311	425.142	167.315	9.900
10. Gezondheid en milieu	45.007	431.521	55.629	10.138	10.147	9.980
11. Bouwen, wonen en gebruiken	20.000	293.000	0	0	0	0
12. Woonomgeving	129.654	298.700	76.200	76.200	76.200	76.200
Financiering en dekking	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	369.515	672.253	2.110.366	123.759	158.785	272.161
Totaal Onttrekkingen aan reserves	2.005.748	3.673.092	4.388.631	2.273.918	1.928.733	1.929.600
<i>Dotaties aan reserves</i>						
1. Bestuur	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	-65.000	0	0	0	0	0
4. Verkeer en vervoer	-673.900	-627.400	-800.400	-830.400	-860.400	-855.400
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-25.000	-18.418.000	0	0	0	0
6. Scholing	-20.403	-30.403	-40.403	-50.403	-60.403	-70.403
7. Samenleven	-181.431	-181.431	-181.431	-181.431	-181.431	-181.431
8. Werk en inkomen	0	0	0	0	0	0
9. Zorg en welzijn	-336.805	-372.591	-72.591	-22.591	-22.591	-22.591
10. Gezondheid en milieu	-36.215	-378.215	-36.215	-36.215	-36.215	-36.215
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-169.691	-293.000	0	0	0	0
12. Woonomgeving	-171.200	-56.200	-76.200	-76.200	-76.200	-76.200
Financiering en dekking	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	-426.700	-386.885	-1.831.885	-181.885	-181.885	-181.885
Totaal Dotaties aan reserves	-2.106.345	-20.744.125	-3.039.125	-1.379.125	-1.419.125	-1.424.125
Resultaat (= begrotingsruimte 2020-2024)	28.038	-237.099	0	0	0	0

2.2 Overzicht taakvelden

In deze paragraaf zijn een tweetal overzichten opgenomen, waarin inzicht wordt gegeven in de lasten en baten per taakveld. Het presenteren van de lasten en baten op taakveldniveau is een verplichting vanuit de BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld

Taakvelden		2021	2022	2023	2024
0.1	Bestuur	-2.095.984	-2.109.665	-1.995.984	-1.995.984
0.10	Mutaties reserves	1.349.506	894.793	509.608	505.475
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865
0.4	Overhead	-5.090.376	-5.015.152	-5.058.570	-5.154.832
0.5	Treasury	91.938	128.609	307.556	305.490
0.61	OZB woningen	1.871.086	1.903.117	1.910.398	1.910.729
0.62	OZB niet-woningen	1.476.744	1.476.744	1.476.744	1.476.744
0.64	Belastingen overig	135.569	135.569	135.572	135.572
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	24.426.505	24.869.267	25.033.655	25.211.992
0.8	Overige baten en lasten	45.540	-161.334	-190.960	333.903
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.378.973	-1.376.010	-1.376.026	-1.375.834
1.2	Openbare orde en veiligheid	-522.978	-514.630	-515.317	-515.329
2.1	Verkeer en vervoer	-2.085.246	-2.030.652	-2.211.698	-2.297.608
2.4	Economische havens en waterwegen	23.995	24.032	24.069	24.106
2.5	Openbaar vervoer	-94.397	-96.897	-67.872	-67.797
3.1	Economische ontwikkeling	-167.355	-160.882	-160.882	-160.999
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.414	2.325	2.362	2.375
4.1	Openbaar basisonderwijs	-69.000	-69.000	-69.000	-69.000
4.2	Onderwijshuisvesting	-587.003	-593.731	-600.980	-597.121
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-563.463	-555.839	-559.971	-563.928
5.1	Sportbeleid en activering	-194.947	-198.530	-202.600	-202.600
5.2	Sportaccommodaties	-962.773	-987.222	-954.493	-1.023.618
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-15.310	-15.310	-15.310	-15.310
5.4	Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5	Cultureel erfgoed	-13.670	-13.670	-13.670	-13.670
5.6	Media	-330.461	-330.851	-335.153	-329.739
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.477.518	-1.447.597	-1.473.267	-1.454.985
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.532.457	-1.575.274	-1.546.254	-1.543.281
6.2	Wijkteams	-1.544.740	-1.547.733	-1.429.679	-1.432.714
6.3	Inkomensregelingen	-1.088.194	-1.198.150	-1.203.301	-1.245.766
6.4	Begeleide participatie	-545.072	-564.780	-422.134	-417.937
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-185.184	-190.551	-192.695	-195.147
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.216.609	-3.308.403	-3.345.089	-3.387.022
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-3.996.662	-3.993.283	-3.927.439	-3.927.439
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-76.822	-70.889	-71.047	-71.298
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000
7.1	Volksgezondheid	-946.774	-942.314	-943.607	-943.711
7.2	Riolering	678.003	690.751	666.135	665.110
7.3	Afval	578.314	577.460	576.371	574.122
7.4	Milieubeheer	-602.686	-597.285	-597.284	-597.450
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-64.910	-22.851	-23.812	-25.807
8.1	Ruimtelijke ordening	-528.295	-495.863	-495.926	-496.437
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	-114.204	69.585	-51.247	-435.290
Saldo resultaat van begrote baten en lasten		0	0	0	0

Overzicht van de lasten en baten van de taakvelden per programma

1. Bestuur	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	100.000	-	100.000	-	-	-	-	-
0.1 0 - Bestuur	-	2.095.984	-	2.109.665	-	1.995.984	-	1.995.984
0.4 0 - Overhead	-	402.256	-	402.256	-	406.969	-	402.256
Totaal	100.000	2.498.240	100.000	2.511.921	-	2.402.953	-	2.398.240

2. Leven, reizen en documenten	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.2 Burgerzaken	238.090	623.541	238.090	623.894	238.090	627.193	238.090	623.955
Totaal	238.090	623.541	238.090	623.894	238.090	627.193	238.090	623.955

3. Openbare orde en veiligheid	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	16.200	-	16.200	-	16.200	-	16.200	-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.800	1.382.773	3.800	1.379.810	3.800	1.379.826	3.800	1.379.634
1.2 Openbare orde en veiligheid	6.000	496.289	6.000	487.292	6.000	487.241	6.000	487.253
Totaal	26.000	1.879.062	26.000	1.867.102	26.000	1.867.067	26.000	1.866.887

4. Verkeer en vervoer	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	1.229.972	800.400	1.152.520	830.400	1.241.085	860.400	1.221.449	855.400
2.1 Verkeer en vervoer	69.500	2.180.246	69.500	2.125.652	69.500	2.306.698	69.500	2.392.608
2.4 Economische havens en waterwegen	57.264	33.269	57.264	33.232	57.264	33.195	57.264	33.158
2.5 Openbaar vervoer	-	94.397	-	96.897	-	67.872	-	67.797
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	393.284	-	346.915	-	347.999	-	349.123
Totaal	1.356.736	3.501.596	1.279.284	3.433.096	1.367.849	3.616.164	1.348.213	3.698.086

5. Ondernemen en bedrijvigheid	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.5 Treasury	70.000	4.620	70.000	4.620	70.000	4.620	70.000	4.620
3.1 Economische ontwikkeling	-	167.355	-	160.882	-	160.882	-	160.999
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	107.700	105.286	107.700	105.375	107.700	105.338	107.700	105.325
Totaal	177.700	277.261	177.700	270.877	177.700	270.840	177.700	270.944

6. Scholing	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	49.803	40.403	49.929	50.403	58.870	60.403	62.526	70.403
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	69.000	-	69.000	-	69.000	-	69.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-	587.003	-	593.731	-	600.980	-	597.121
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	190.300	458.482	190.300	468.602	126.000	426.792	126.000	430.721
Totaal	240.103	1.154.888	240.229	1.181.736	184.870	1.157.175	188.526	1.167.245

7. Samenleven	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	187.150	181.431	220.030	181.431	200.131	181.431	261.184	181.431
5.1 Sportbeleid en activering	-	2.500	-	2.500	-	2.500	-	2.500
5.2 Sportaccommodaties	639.600	1.602.373	639.600	1.626.822	639.600	1.594.093	639.600	1.663.218
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	15.310	-	15.310	-	15.310	-	15.310
5.4 Musea	-	10.100	-	10.100	-	10.100	-	10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-	13.670	-	13.670	-	13.670	-	13.670
5.6 Media	65.000	26.649	65.000	27.039	65.000	31.341	65.000	25.927
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	9.580	150.772	9.580	156.030	9.580	162.286	9.580	157.976
Totaal	901.330	2.002.805	934.210	2.032.902	914.311	2.010.731	975.364	2.070.132

8. Werk en inkomen	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	80.000	-	100.000	-	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	2.235.960	2.982.264	2.235.960	3.100.930	2.235.960	3.103.567	2.235.960	3.143.158
6.4 Begeleide participatie	-	545.072	-	564.780	-	422.134	-	417.937
Totaal	2.315.960	3.527.336	2.335.960	3.665.710	2.235.960	3.525.701	2.235.960	3.561.095

9. Zorg en welzijn	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	483.311	72.591	425.142	22.591	167.315	22.591	9.900	22.591
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	32.689	-	33.338	-	34.076	-	34.076
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.000	296.281	1.000	278.537	1.000	260.179	1.000	260.207
5.1 Sportbeleid en activering	-	192.447	-	196.030	-	200.100	-	200.100
5.6 Media	-	368.812	-	368.812	-	368.812	-	368.812
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	16.500	1.548.957	16.500	1.591.774	16.500	1.562.754	16.500	1.559.781
6.2 Wijkteams	-	1.544.740	-	1.547.733	-	1.429.679	-	1.432.714
6.3 Inkomensregelingen	-	341.890	-	333.180	-	335.694	-	338.568
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	185.184	-	190.551	-	192.695	-	195.147
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	3.216.609	-	3.308.403	-	3.345.089	-	3.387.022
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	3.996.662	-	3.993.283	-	3.927.439	-	3.927.439
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	82.000	158.822	82.000	152.889	82.000	153.047	82.000	153.298
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	192.000	-	192.000	-	192.000	-	192.000
7.1 Volksgezondheid	-	946.774	-	942.314	-	943.607	-	943.711
Totaal	582.811	13.094.458	524.642	13.151.435	266.815	12.967.762	109.400	13.015.466

10. Gezondheid en milieu	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	55.629	36.215	10.138	36.215	10.147	36.215	9.980	36.215
7.2 Riolering	1.824.204	1.146.201	1.824.204	1.133.453	1.824.204	1.158.069	1.824.204	1.159.094
7.3 Afval	2.271.112	1.692.798	2.271.112	1.693.652	2.271.112	1.694.741	2.271.112	1.696.990
7.4 Milieubeheer	-	602.686	-	597.285	-	597.284	-	597.450
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	382.800	447.710	382.800	405.651	382.800	406.612	382.800	408.607
Totaal	4.533.745	3.925.610	4.488.254	3.866.256	4.488.263	3.892.921	4.488.096	3.898.356

11. Bouwen, wonen en gebruiken	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
8.1 Ruimtelijke ordening	112.935	641.230	112.935	608.798	112.935	608.861	112.935	609.372
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.019.877	3.019.877	3.472.702	3.472.702	765.148	765.148	3.464.809	3.464.809
8.3 Wonen en bouwen	606.950	721.154	783.550	713.965	662.750	713.997	278.750	714.040
Totaal	3.739.762	4.382.261	4.369.187	4.795.465	1.540.833	2.088.006	3.856.494	4.788.221

12. Woonomgeving	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.000	945.042	2.000	956.232	2.000	974.562	2.000	959.466
Totaal	78.200	1.021.242	78.200	1.032.432	78.200	1.050.762	78.200	1.035.666

13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.5 Treasury	57.011	30.453	54.598	-8.631	52.081	-190.095	49.457	-190.653
0.61 OZB woningen	2.251.757	380.671	2.251.757	348.640	2.251.757	341.359	2.251.757	341.028
0.62 OZB niet-woningen	1.476.744	-	1.476.744	-	1.476.744	-	1.476.744	-
0.64 Belastingen overig	175.569	40.000	175.569	40.000	175.572	40.000	175.572	40.000
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	24.426.505	-	24.869.267	-	25.033.655	-	25.211.992	-
0.8 Overige baten en lasten	217.133	171.593	217.133	378.467	217.133	408.093	217.133	-116.770
2.1 Verkeer en vervoer	25.500	-	25.500	-	25.500	-	25.500	-
Totaal	28.630.219	622.717	29.070.568	758.476	29.232.442	599.357	29.408.155	73.605

14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2021		2022		2023		2024	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	2.110.366	1.831.885	123.759	181.885	158.785	181.885	272.161	181.885
0.4 Overhead	33.027	4.721.147	33.027	4.645.923	33.027	4.684.628	33.027	4.785.603
Totaal	2.143.393	6.553.032	156.786	4.827.808	191.812	4.866.513	305.188	4.967.488

2.3 Overzicht saldi taakvelden per programma

In onderstaand overzicht worden de saldi per programma per taakveld gepresenteerd.

1. Bestuur	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	100.000	100.000	-	-
0.1 0 - Bestuur	-2.095.984	-2.109.665	-1.995.984	-1.995.984
0.4 0 - Overhead	-402.256	-402.256	-406.969	-402.256
Totaal	-2.398.240	-2.411.921	-2.402.953	-2.398.240

2. Leven, reizen en documenten	2021	2022	2023	2024
0.2 Burgerzaken	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865
Totaal	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865

3. Openbare orde en veiligheid	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	16.200	16.200	16.200	16.200
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.378.973	-1.376.010	-1.376.026	-1.375.834
1.2 Openbare orde en veiligheid	-490.289	-481.292	-481.241	-481.253
Totaal	-1.853.062	-1.841.102	-1.841.067	-1.840.887

4. Verkeer en vervoer	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	429.572	322.120	380.685	366.049
2.1 Verkeer en vervoer	-2.110.746	-2.056.152	-2.237.198	-2.323.108
2.4 Economische havens en waterwegen	23.995	24.032	24.069	24.106
2.5 Openbaar vervoer	-94.397	-96.897	-67.872	-67.797
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-393.284	-346.915	-347.999	-349.123
Totaal	-2.144.860	-2.153.812	-2.248.315	-2.349.873

5. Ondernemen en bedrijvigheid	2021	2022	2023	2024
0.5 Treasury	65.380	65.380	65.380	65.380
3.1 Economische ontwikkeling	-167.355	-160.882	-160.882	-160.999
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.414	2.325	2.362	2.375
Totaal	-99.561	-93.177	-93.140	-93.244

6. Scholing	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	9.400	-474	-1.533	-7.877
4.1 Openbaar basisonderwijs	-69.000	-69.000	-69.000	-69.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-587.003	-593.731	-600.980	-597.121
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-268.182	-278.302	-300.792	-304.721
Totaal	-914.785	-941.507	-972.305	-978.719

7. Samenleven	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	5.719	38.599	18.700	79.753
5.1 Sportbeleid en activering	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
5.2 Sportaccommodaties	-962.773	-987.222	-954.493	-1.023.618
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-15.310	-15.310	-15.310	-15.310
5.4 Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-13.670	-13.670	-13.670	-13.670
5.6 Media	38.351	37.961	33.659	39.073
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-141.192	-146.450	-152.706	-148.396
Totaal	-1.101.475	-1.098.692	-1.096.420	-1.094.768

8. Werk en inkomen	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	80.000	100.000	-	-
6.3 Inkomensregelingen	-746.304	-864.970	-867.607	-907.198
6.4 Begeleide participatie	-545.072	-564.780	-422.134	-417.937
Totaal	-1.211.376	-1.329.750	-1.289.741	-1.325.135

9. Zorg en welzijn	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	410.720	402.551	144.724	-12.691
1.2 Openbare orde en veiligheid	-32.689	-33.338	-34.076	-34.076
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-295.281	-277.537	-260.179	-259.207
5.1 Sportbeleid en activering	-192.447	-196.030	-200.100	-200.100
5.6 Media	-368.812	-368.812	-368.812	-368.812
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.532.457	-1.575.274	-1.546.254	-1.543.281
6.2 Wijkteams	-1.544.740	-1.547.733	-1.429.679	-1.432.714
6.3 Inkomensregelingen	-341.890	-333.180	-335.694	-338.568
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-185.184	-190.551	-192.695	-195.147
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.216.609	-3.308.403	-3.345.089	-3.387.022
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-3.996.662	-3.993.283	-3.927.439	-3.927.439
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-76.822	-70.889	-71.047	-71.298
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-192.000	-192.000	-192.000	-192.000
7.1 Volksgezondheid	-946.774	-942.314	-943.607	-943.711
Totaal	-12.511.647	-12.626.793	-12.701.947	-12.906.066

10. Gezondheid en milieu	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	19.414	-26.077	-26.068	-26.235
7.2 Riolerings	678.003	690.751	666.135	665.110
7.3 Afval	578.314	577.460	576.371	574.122
7.4 Milieubeheer	-602.686	-597.285	-597.284	-597.450
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-64.910	-22.851	-23.812	-25.807
Totaal	608.135	621.998	595.342	589.740

11. Bouwen, wonen en gebruiken	2021	2022	2023	2024
8.1 Ruimtelijke ordening	-528.295	-495.863	-495.926	-496.437
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	-114.204	69.585	-51.247	-435.290
Totaal	-642.499	-426.278	-547.173	-931.727

12. Woonomgeving	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466
Totaal	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466

13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	2021	2022	2023	2024
0.5 Treasury	26.558	63.229	242.176	240.110
0.61 OZB woningen	1.871.086	1.903.117	1.910.398	1.910.729
0.62 OZB niet-woningen	1.476.744	1.476.744	1.476.744	1.476.744
0.64 Belastingen overig	135.569	135.569	135.572	135.572
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	24.426.505	24.869.267	25.033.655	25.211.992
0.8 Overige baten en lasten	45.540	-161.334	-190.960	333.903
2.1 Verkeer en vervoer	25.500	25.500	25.500	25.500
Totaal	28.007.502	28.312.092	28.633.085	29.334.550

14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	278.481	-58.126	-23.100	90.276
0.4 Overhead	-4.688.120	-4.612.896	-4.651.601	-4.752.576
Totaal	-4.409.639	-4.671.022	-4.674.701	-4.662.300

Saldi per programma	2021	2022	2023	2024
1. Bestuur	-2.398.240	-2.411.921	-2.402.953	-2.398.240
2. Leven, reizen en documenten	-385.451	-385.804	-389.103	-385.865
3. Openbare orde en veiligheid	-1.853.062	-1.841.102	-1.841.067	-1.840.887
4. Verkeer en vervoer	-2.144.860	-2.153.812	-2.248.315	-2.349.873
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-99.561	-93.177	-93.140	-93.244
6. Scholing	-914.785	-941.507	-972.305	-978.719
7. Samenleven	-1.101.475	-1.098.692	-1.096.420	-1.094.768
8. Werk en inkomen	-1.211.376	-1.329.750	-1.289.741	-1.325.135
9. Zorg en welzijn	-12.511.647	-12.626.793	-12.700.947	-12.906.066
10. Gezondheid en milieu	608.135	621.998	595.342	589.740
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-642.499	-426.278	-547.173	-931.727
12. Woonomgeving	-943.042	-954.232	-972.562	-957.466
13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	28.007.502	28.312.092	28.633.085	29.334.550
14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	-4.409.639	-4.671.022	-4.674.701	-4.662.300
Totaal	0	0	0	0

2.4 Incidentele baten en lasten

Structurele begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	-1.349.506	-894.793	-509.608	-505.475
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.349.506	894.793	509.608	505.475
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
<u>Waarvan incidentele lasten</u>				
p.r. 3 Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021	5.000	-	-	-
Pr. 4 Uitvoeringsprogramma GVV	85.000	50.000	50.000	15.000
Pr. 4 Parkeernormennota	10.000	-	-	-
Pr. 4 Oeververbetering rondom terrein van de scouting	22.000	-	-	-
Pr. 4 Herinrichting terrein gedenkmonument Sluisweg	48.000	-	-	-
Pr. 8/9 Diverse mutaties sociaal domein*	-	-	-	-
	170.000	50.000	50.000	15.000
<u>Waarvan incidentele baten</u>				
Pr. 4 Bestemde reserve verkeersveiligheid	-35.000	-	-	-
Pr. 4 Bestemde reserve investeringsfonds	-135.000	-50.000	-50.000	-15.000
Pr. 6 Bestemde reserve voorzieningen nivo Boven-H'veld	-16.000	-16.000	-	-
Pr. 8/9 Bestemde reserve sociaal domein	-390.750	-360.750	-160.750	-
	-576.750	-426.750	-210.750	-15.000
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	-406.750	-376.750	-160.750	-
<u>Structureel begrotingssaldo</u>	<u>-406.750</u>	<u>-376.750</u>	<u>-160.750</u>	<u>-</u>

* De kosten van het sociaal domein (uit de begroting 2020) zijn als structureel beschouwd. Doordat de onttrekking aan de reserve sociaal domein daarbij als incidenteel wordt beschouwd is sprake van een nadelig begrotingssaldo voor de jaren 2021 t/m 2023 (afbouwende inzet opgebouwde reserve sociaal domein).

Inleiding

Zoals in de inleiding en aanbidding (paragraaf 1.3) is weergegeven is de begrotingsruimte gereserveerd voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek. De reserveringen over de jaren heen bedragen:

	2021	2022	2023	2024
Begrotingsruimte voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek	350.467	612.063	641.100	116.348

In de berekening van het structurele resultaat is geen rekening gehouden met deze stelpost. Rekening houdend met deze stelpost zou sprake zijn van een licht nadelig structureel resultaat in 2021 en een sluitende begroting in meerjarenperspectief.

Daarnaast is in de begroting nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van de septembercirculaire 2020 en de effecten van lagere rentelasten door het herfinancieren van een lening tegen een lager rentepercentage en het vervroegd vastzetten van rente op een lening waarop renteherziening in 2022 was voorzien. De effecten van deze voorstellen zullen in de raadsvergadering bij de behandeling van de begroting ook worden behandeld. Voorzien wordt dat beide voorstellen een positief effect op het begrotingssaldo en daarmee ook op het structureel begrotingssaldo zullen hebben.

Toelichting incidentele lasten

Daar waar de incidentele lasten gedekt worden uit een reserve wordt dit per onderwerp aangegeven. Bij de toelichting incidentele baten vindt derhalve geen verder toelichting op de onttrekking van deze reserves plaats.

Middelen: € 5.000 in 2021 incidenteel

Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021

In 2021 wijzigt de drank- en horecawet naar de alcoholwet. Om dit op lokaal niveau goed te implementeren wordt er op het Team Veiligheid een training gevolgd en worden er voor de horecagelegenheden voorlichtingsbijeenkomsten en/of andere informatiemomenten georganiseerd. Daarnaast worden de vergunningverleners en toezichthouders in de loop van 2021 opgeleid om hun nieuwe taak uit te voeren.

Middelen: € 85.000 in 2021 incidenteel

Projecten GVVP

De projecten uit het GVVP worden gedekt uit de reserve verkeersveiligheid. Er heeft een actualisatie van de uitvoering van het GVVP van de diverse projecten plaatsgevonden. Verschillende projecten uit de jaren zijn doorgeschoven. Bovendien wordt in 2021 een nieuw GVVP opgesteld. De projecten worden gedekt uit de reserve verkeersveiligheid. De verschuivingen hebben geen invloed op het begrotingssaldo in de afzonderlijke jaren.

Middelen: € 85.000 in 2021, € 50.000 2022/2023 en € 15.000 in 2024 dekking uit de reserve verkeersveiligheid

Middelen: € 10.000 in 2021 incidenteel

Parkeernormennota

We willen een parkeernormennota opstellen, die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met deze nota heeft de gemeente een toetsingsinstrument voor ruimtelijke initiatieven. Het gevraagde budget wordt ingezet om de opdracht voor het opstellen van deze nota extern in de markt te zetten.

Middelen: € 22.000 in 2021 incidenteel

Oeververbetering rondom terrein van de scouting

De oever rondom het terrein van de scouting behoeft verbetering. Het betreft incidentele kosten, welke gedekt worden uit de bestemde reserve investeringsfonds.

Middelen: € 48.000 in 2021 incidenteel

Herinrichting terrein gedenkmonument Sluisweg

Het terrein bij het gedenkmonument aan de Sluisweg dient heringericht te worden. Daarvoor zijn binnen de bestaande begroting geen middelen voor beschikbaar. Het betreft incidentele kosten, welke gedekt worden uit de bestemde reserve investeringsfonds.

Middelen: € 390.750 in 2021 incidenteel

Bestemde reserve sociaal domein

Met ingang van de begroting 2020 worden de kosten voor de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) niet meer geraamd op basis van de inkomsten, maar op basis van een realistische begroting van SOJ. Doordat in 2020 sprake was van een aanzienlijke stijging van de kosten voor SOJ is er voor gekozen om een gefaseerde ingroei in de begroting te realiseren. Dit kan worden gerealiseerd door de inzet van de opgebouwde reserve sociaal domein. Doordat de provincie de kostenkant als structureel beschouwd en de reservemutaties in principe als incidenteel is er in deze begroting voor gekozen om de onttrekking aan de reserve sociaal domein ook als incidenteel te beschouwen. Daarmee is er voor de jaren 2021 t/m 2023 sprake van een structureel tekort.

2.5 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn op de volgende pagina opgenomen.

Staat van reserves en voorzieningen 2021 - 2024 structurele mutaties

Naam	2021 toevoeging	2021 onttrekking	2021 onttr.kap.lstn	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn
Best. res. Onderhoud gebouwen	289.525	-213.001		289.525	-240.348		289.525	-219.573		289.525	-393.753	
Best. res. Risico gem. Regelingen		-5.500			-5.500			-5.500			-5.500	
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	30.000	-32.000		30.000	-32.000		30.000	-32.000		30.000	-32.000	
Best. res. Openbare verlichting	53.400	-6.500	-62.796	53.400	-20.500	-65.862	53.400	-6.500	-68.929	53.400	-6.500	-71.995
Best. res. Wegen	672.000	-380.000	-309.021	702.000	-380.000	-340.408	732.000	-380.000	-361.637	762.000	-380.000	-376.287
Best. res. Compensatie rente wegenonderhoud		-40.265			-34.931			-30.461			-26.559	
Best. res. Scholenbouw c.a.	30.000		-31.459	40.000		-31.418	50.000		-31.375	60.000		-31.267
Best. res. Waterbeheerplan	25.000	-217.034	-3.388	25.000	-217.034	-3.388	25.000	-217.034	-3.388	25.000	-217.034	-3.388
Best. res. Openbaar groen	76.200	-76.200		76.200	-76.200		76.200	-76.200		76.200	-76.200	
Best. Res. Publiek deel gemeentehuis			-1.860			-1.860			-1.860			-1.860
Best. res. Aanpak wateroverlast			-38.968			-40.397			-41.886			-43.436
Best. res. Begraafplaatsen	15.000		-3.976	15.000		-3.984	15.000		-3.993	15.000		-4.001
Best. res. Voorzieningennivo B-H'veld			-12.007			-12.127			-12.248			-12.371
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C		-16.200			-16.200			-16.200	0		-16.200	
Best. res. Individuele trajecten	50.000			50.000			50.000		0	50.000		
Best. res. Werkplaats			-24.116			-25.021			-25.959			-26.932
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen									-62.500			-62.500
Best. res. Speelplaatsen	48.000		-52.180	48.000		-58.180	48.000		-64.180	48.000		-59.507
Investeringsfonds Eneco-gelden			-5.740			-48.560			-67.310			-67.310
Totaal bestemde reserves	1.289.125	-986.700	-545.511	1.329.125	-1.022.713	-631.205	1.369.125	-983.468	-745.265	1.409.125	-1.153.746	-760.854

Staat van reserves en voorzieningen 2021 - 2024 incidentele mutaties

Naam	2021 toevoeging	2021 onttrekking	2021 onttr.kap.lstn	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn
<u>Algemene reserve</u>												
Algemene reserve		-2.041.920			-100.000							
Totaal algemene reserve	0	-2.041.920	0	0	-100.000	0	0	0	0	0	0	0
<u>Bestemmingsreserve</u>												
Best. res. Sociaal domein	50.000	-550.000			-470.000			-150.000				
Best. res. Verkeersveiligheid	50.000	-90.000		50.000			50.000			15.000		
Best. res. Budgetoverheveling		-40.000										
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.650.000	-134.500			-50.000			-50.000			-15.000	
Totaal bestemmingsreserves	1.750.000	-814.500	0	50.000	-520.000	0	50.000	-200.000	0	15.000	-15.000	0
Totaal reserves	1.750.000	-2.856.420	0	50.000	-620.000	0	50.000	-200.000	0	15.000	-15.000	0

2.6 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2021	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2021	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	16.834	-1.350	-895	-509	-505
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	3.259	4.607	3.118	2.080	-1.019
3. Mutatie voorzieningen	232	425	282	287	271
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.542	-7.848	-66	2.858	-4.201
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	18.418	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-8.153	2.317	-3.664	-5.160	4.987

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties e.d.) van de overheid op transactiebasis. De kasstroom geeft inzicht in reële en financieringsactiviteiten op kasbasis en EMU geeft inzicht in reële activiteiten op transactiebasis. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente. Een negatief EMU-saldo betekent dat er sprake is van een toename van de schuldpositie of afname van het eigen vermogen.

Het EMU-saldo is relevant omdat het een rol vervult bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort van een land. Daarom is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) bepaald dat de verschillende overheidslagen een gelijkwaardige inspanningsverplichting hebben om te voldoen aan de Europese begrotingseisen en daarmee bij te dragen aan een gunstige budgettaire positie voor Nederland. Voor raadsleden zegt het EMU-saldo in dit verband niet zoveel, omdat zij geen zicht hebben op het EMU-saldo van andere overheden. Voor het ministerie van Financiën is dit inzicht echter essentieel.

UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE EN TOELICHTING

2.7 Uiteenzetting financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie is opgenomen in paragraaf 1.3 (Inleiding en aanbieding). Onderstaand overzicht bevat een recapitulatie van de genomen besluiten inclusief de perspectiefnota 2021-2024.

Uitkomsten meerjarenbegroting 2021-2024

In de begroting 2021-2024 zijn de effecten van de perspectiefnota 2021-2024 verwerkt. De septembercirculaire 2020 is niet verwerkt. Deze wordt via een aparte informatienota aan de Raad aangeboden.

Perspectiefnota 2021-2024

In de perspectiefnota 2021-2024 is in gecomprimeerde vorm het volgende overzicht opgenomen.

Progr.	Onderwerp	Begroting na wijziging 2020	Mutaties 2020 (VJN)	Bijgestelde begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	Saldo begroting 2020-2023	525.253		525.253	164.688	-347.317	-469.616	-741.753
	Effecten septembercirculaire 2019	55.849		55.849	284.811	335.952	283.917	410.739
	Bijgestelde begroting 2020-2023	581.102	-	581.102	449.499	-11.365	-185.699	-331.014
	Bijstellingen							
	1 Viering 75 bevrijding, inclusief nieuw monument Merwedestrijders	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-
1/14	Livestream raadsvergaderingen, actualisatie raadsinformatiesyst. en accounts raads- en burgerleden	-	-16.900	-16.900	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
1	Lidmaatschappen belangenverenigingen	-	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
3	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	-	-65.336	-65.336	-94.896	-94.896	-94.896	-94.896
4	Veerdienst	-	-30.000	-30.000	-35.000	-35.000	-	-
4	Vrachtwagenparkeren	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
4	Projecten Gemeentelijk Verkeers- en Voersplan (GVVP)	-	13.000	13.000	55.000	-	-	-
	Dekking reserve verkeersveiligheid	-	-13.000	-13.000	-55.000	-	-	-
5	Dividend Eneco	-	57.000	57.000	-	-	-	-
5	Dividend Stedin	-	125.000	125.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
7	Vervanging zwembadvloer de Duikelaar	-	-33.000	-33.000	-	-	-	-
13	Dekking onvoorzien	-	25.000	25.000	-	-	-	-
7	Zwembad de Duikelaar	-	-37.170	-37.170	-34.670	-34.670	-37.170	-34.670
7	Sporthallen	-	-25.341	-25.341	-25.341	-26.841	-25.341	-25.341
8/9	Sociale Dienst Drechtsteden	-	28.797	28.797	81.000	95.936	292.038	198.869
9	Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ	-	-93.066	-93.066	-235.436	-246.059	-422.248	-422.194
9	Bescherm wonen	-	250.000	250.000	-	-	-	-
9	Sociaal Medische Indicatie	-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
9	Reserve sociaal domein	-	23.464	23.464	23.464	23.464	23.464	23.464
11	Bouwleges	-	-310.600	-310.600	-103.280	122.800	166.000	-
12	Bomenbeleidsplan	-	-21.000	-21.000	-5.000	-2.500	-21.000	-2.500
12	Renovatie Peulenpark	-	-127.500	-127.500	-	-	-	-
	Dekking reserve openbaar groen	-	127.500	127.500	-	-	-	-
13	Onroerende zaakbelasting	-	100.017	100.017	194.501	194.501	194.501	194.501
12	Dividenduitkering BNG	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
13	Rentekosten	-	134.071	134.071	87.992	91.367	123.943	121.495
13	BTW Compensatiefonds	-	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
13	Extra middelen jeugdhulp	-	-	-	-	287.000	287.000	287.000
14	Verbijzonderde interne controle 2019	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-
14	Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)	-	-9.000	-9.000	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
14	Servicecentrum Drechtsteden	-	-	-	-45.170	-45.170	-45.170	-45.170
14	Reserve sociale verzekeringswetten	-	12.647	12.647	24.404	24.404	24.404	24.404
14	Salariskosten	-	-	-	-261.987	-265.582	-269.507	-263.677
14	Inhuur projectleider	-	74.880	74.880	-	-	-	-
	Dekking reserve individuele trajecten	-	-74.880	-74.880	-	-	-	-
	Effecten herziening kapitaallasten - inclusief mutatie reserve		68.635	68.635	35.193	-38.992	-65.675	-109.244
	Diverse bijstellingen < € 10.000 *1		-52.648	-52.648	-61.233	-48.331	-43.845	-40.527
	Saldo na perspectiefnota 2021-2024	581.102	65.070	646.172	-97.960	-101.934	-191.201	-611.500

Meicirculaire 2020

De perspectiefnota 2021-2024 is het kader voor de programmabegroting 2021-2024. Tijdens het opstellen van de perspectiefnota was de meicirculaire 2020 nog niet beschikbaar. Na beschikbaar stellen van de meicirculaire door het rijk is tot een financiële doorrekening gekomen. Deze heeft de raad via een afzonderlijke memo aangeboden gekregen.

De financiële effecten van de meicirculaire 2020 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

	2020	2021	2022	2023	2024
Begrotingsresultaat perspectiefnota 2021-2024	646.172	-97.960	-101.934	-191.201	-611.500
Effecten mei-circulaire 2020	-147.404	719.311	903.881	789.185	687.732
Aangepast financieel meerjarenperspectief	498.768	621.351	801.947	597.984	76.232

Aangepast financieel meerjarenperspectief

Na het behandelen van de perspectiefnota 2021-2024 is Focus 2020 in de gemeenteraad behandeld en hebben de gesprekken over de biedingen plaatsgevonden. Dit resulteert in het volgende beeld:

	2020	2021	2022	2023	2024
Aangepast financieel perspectief (na meirc. 2020)	498.768	621.351	801.947	597.984	76.232
Focus 2020	-838.743	-	-	-	-
Dekking Focus 2020 via Algemene reserve	192.743	-	-	-	-
Effect doorrekening Burap 1 SOJ (2020 via NJN)	-55.000	-46.000	35.000	268.000	265.000
Reparatie aframing soc. domein (2020 via NJN)	-15.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Effect actualisatie begr 2021 GRD (SDD-deel)	-	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
Actualisatie kapitaallasten (2020 via najaarsnota)	7.416	7.416	7.416	7.416	7.416
Overige bijstellingen najaarsnota 2020	-27.283	-	-	-	-
	-237.099	412.767	674.363	703.400	178.648
Biedingen 2021-2024	-	-62.300	-62.300	-62.300	-62.300
	-237.099	350.467	612.063	641.100	116.348
Begrotingsruimte voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek.	-	-350.467	-612.063	-641.100	-116.348
Financieel meerjarenperspectief	-237.099	-	-	-	-

Service organisatie Jeugd (Burap 1)

Door de SOJ is aan de deelnemende gemeenten hun zienswijze gevraagd over de verschillende geschetste scenario's voor de toekomst. De concept begroting 2021 van de SOJ was opgesteld op basis van een scenario (scenario 1) waarbij een ambitieus financieel kader wordt gerealiseerd. De financiële effecten van dit scenario zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota 2021-2024. Op basis van de eerste bestuursrapportage 2020 van de SOJ is een financiële doorrekening gemaakt, vergelijkbaar met scenario 2b. De totale kosten voor SOJ stijgen daarmee, maar vallen voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam door een dalend aandeel relatief mee. Op langere termijn resulteert dit in een positief effect voor Hardinxveld-Giessendam, waarbij ten opzichte van de ramingen in de perspectiefnota 2021-2024 de bijdrage vanaf het begrotingsjaar 2022 daalt. De financiële effecten hiervan worden verwerkt in de programmabegroting 2021-2024.

Reparatie aframing Sociaal Domein

Bij de perspectiefnota 201-2024 is ten onrechte budget afgeraamd dat bestemd is voor het sociaal domein. In de begroting 2021-2024 is dit bijgesteld.

Effect actualisatie begroting 2021-2024

Na het aanbieden van de begroting 2021 door de GR Drechtsteden bleek dat de ramingen van de bijdragen voor het SDD-deel op basis van onjuiste verdeelsleutels waren berekend. Dit heeft een nadelig effect voor onze raming en daarom zijn deze in de begroting 2021-2024 bijgesteld.

Actualisatie kapitaallasten

Bij het opstellen van de begroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten geactualiseerd. Hieruit volgt een beperkte bijstelling van de ramingen.

Biedingen 2021-2024

In de perspectiefnota 2021-2024 is aangegeven dat door diverse omstandigheden, zoals de coronacrisis, het personele verloop en de vernieuwde werkwijze voor het in beeld brengen van de beleidsinhoudelijke perspectieven meer tijd nodig was om dit in kaart te brengen. Dit betekent dat in de afgelopen maanden de biedingen zijn besproken en er keuzes zijn gemaakt om beleidsdoelen te realiseren. Op de afzonderlijke programma's is dit nader toegelicht.

Begrotingsruimte voor samenhangende maatregelen, op onder andere de formatie, voortvloeiend uit ingezet intern en extern organisatieonderzoek

Ook is nadrukkelijk gekeken naar de formatie, waarbij hangende het onderzoek van Deloitte ervoor is gekozen om de begrotingsruimte te reserveren. Besluitvorming hierover wordt gekoppeld aan de aanbevelingen uit het onderzoek door Deloitte. Daarmee is tevens in meerjarenperspectief sprake van een begroting die op nihil uitkomt.

2.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

STAAT VAN SALARISSEN EN SOCIALE LASTEN		
Afdeling/ tak van dienst	Formatie- plaatsen	Netto lasten 2021
Bestuurlijke organisatie		
Raadsleden	17,00	250.477
Raadsgriffie	2,20	208.661
Dagelijks bestuur	3,40	443.702
Totaal bestuurlijke organisatie		902.840
Ambtelijke organisatie		
Directie	1,00	127.890
Bestuursondersteuning	15,38	1.242.947
Team Samenleving	17,03	1.458.252
Team KCC en omgevingszaken	15,96	1.099.613
Team Veiligheid	4,94	365.557
Ambtenaren burgerlijke stand	0,00	4.000
Team leefomgeving en buitendienst	46,66	2.961.470
Totaal ambtelijke organisatie	100,97	7.259.729
Overig		60.861
Totaal ambtelijke organisatie incl. overig	100,97	7.320.590
Voormalig personeel		3.037
Totaal ambtelijke organisatie incl. overig en voorm. Personeel	100,97	7.323.627
Totaal		8.226.467

2.9 Overzichten overhead en treasury

De overheadkosten in de begroting 2021 bedragen:

		<i>bedragen in €</i>			
Programma		2021	2022	2023	2024
P01	Bestuur	402.256	402.256	406.969	402.256
P14	Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	4.688.120	4.612.896	4.651.601	4.752.576
Totaal		5.090.376	5.015.152	5.058.570	5.154.832

Onder overhead wordt verstaan: kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan een programma in de begroting. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting, ICT, personeelszaken en financiën, communicatie en juridische zaken.

Het taakveld treasury laat het volgende beeld zien:

		<i>bedragen in €</i>			
Programma		2021	2022	2023	2024
P05	Ondernemen en bedrijvigheid	-65.380	-65.380	-65.380	-65.380
P13	Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	-26.558	-63.229	-242.176	-240.110
Totaal		-91.938	-128.609	-307.556	-305.490

Het betreffen hier voornamelijk de baten vanuit dividend opbrengsten en het saldo van de rente lasten (zie hiervoor het rente overzicht bij de paragraaf financiering en treasury).

2.10 Totaaloverzicht investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan 2020-2025 is opgenomen op de navolgende pagina's.

Meerjarig investeringsplan 2020-2025

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PROJ Aanpak Wateroverlast 2015(K)	18.253					
Wateroverlast	18.253	0	0	0	0	0
(2018) Uitbr. herinnr. begraafplaats Spindermolen(K)	608.072					
Vervanging begraafstoelen (2020)(K)	16.000					
Herstellen van paden begraafplaats Spindermolen(K)	60.000					
Begraafplaatsen	684.072	0	0	0	0	0
Planmatig onderhoud bruggen 2019 - T00164(K)	34.709					
Planmatig onderhoud bruggen 2020 - T00165(K)	35.000					
Planmatig onderhoud bruggen 2021 - T00201(K)		35.000				
(2022) Planmatig onderhoud bruggen(K)			35.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2023(K)				35.000		
Planmatig onderhoud bruggen 2024(K)					35.000	
Planmatig onderhoud bruggen 2025(K)						35.000
Bruggen	71.824	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Krediet cameratoezicht(K)	20.000					
PROJ Paden parkstrook Peulenlaan(K)	28.574					
Aanpassen ontvangstruimte(K)	7.396					
Meldingensysteem openbare ruimte(K)	1.268					
Valbeveiliging gemeentehuis(K)		30.000				
Plaatsen ondergrondse containers		20.000				
Overige	57.238	50.000	0	0	0	0
Rioleringsbeheerplan 2018 - T00213(K)	18.276					
PROJ Duikers Knobbeltwaan en Bellefleur(K)	22.107					
Vervanging/reparatie riolering 2018 - T00209(K)	24.397					
Vervanging/reparatie riolering 2019 - T00210(K)	100.000					
PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld(K)	320.981					
Vervangen duiker Appeltaard(K)	95.000					
Vervanging/reparatie riolering 2020 - T00211(K)	100.000					
Rioleringsbeheerplan 2019 - T00214(K)	500.000					
Vervanging/reparatie riolering 2021 - T00212(K)		100.000				
Rioleringsbeheerplan 2020 - T00215(K)		500.000				
(2022) Vervanging/reparatie riolering(K)			100.000			
Rioleringsbeheerplan 2021 - T00216(K)			500.000			
(2023) Vervanging/reparatie riolering(K)				100.000		
(2022) Rioleringsbeheerplan(K)				500.000		
(2023) Rioleringsbeheerplan(K)					500.000	
(2024) Vervanging/reparatie riolering(K)					100.000	
(2024) Rioleringsbeheerplan(K)						500.000
(2025) Vervanging/reparatie riolering(K)						100.000
Pompen en riolering	1.180.761	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
Speelplaatsenplan 2019 - T00166(K)	44.911					
PROJ (2017) Speelveld Peulenplein(K)	69.557					
Speelplaatsenplan 2020 - T00167(K)	75.000					
Speelplaatsenplan 2021 - T00186(K)		90.000				
(2022) Speelplaatsenplan(K)			90.000			
(2023) Speelplaatsenplan(K)				90.000		
(2024) Speelplaatsenplan(K)					90.000	
(2025) Speelplaatsenplan(K)						90.000
Speelplaatsen	189.468	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Verwarmingsinstallatie zwembad(K)		185.000				
(2018) Kunstgrasvelden korfbalverenigingen veld 1(K)	1.823					
Korfbalvelden HCC - fundering 2019(K)	107.931					
Korfbalvelden HCC - bovenlaag 2019(K)	352.600					
Onderhoud voetbalveld 4(K)			72.500			
Korfbalvelden Vriendenschaar - fundering	25.200	203.600				
Korfbalvelden Vriendenschaar - bovenlaag	44.800	306.400				
Sportvoorzieningen	532.354	695.000	72.500	0	0	0

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Renovatie straatverlichting 2018 - T00156(K)	46.000					
Renovatie straatverlichting 2019 - T00168(K)	46.000					
(2019) Verv. SOX-lampen door LED verlichting(K)	25.500					
(2020) Verv. SOX-lampen door LED verlichting(K)	38.400					
Renovatie straatverlichting 2020 - T00169(K)	46.000					
Renovatie straatverlichting 2021(K)		46.000				
Renovatie straatverlichting 2022(K)			46.000			
Renovatie straatverlichting 2023(K)				46.000		
Renovatie straatverlichting 2024(K)					46.000	
Renovatie straatverlichting 2025(K)						46.000
Straatverlichting	201.900	46.000	46.000	46.000	46.000	46.000
Vervanging voertuigen buitendienst	110.000					
Vervanging Ford Connect 48-EX-ZV - T00148(K)		25.000				
Vervangen tractor John Deere 6230(K)	72.000					
Heftruck en lader Komatsu - T00175(K)		25.000				
Kolkenzuiger 2017 - T00176(K)		35.000				
Vervanging Ford Transit 74-VZN-9 - T00177(K)	50.000					
Vervanging MAN EX-FP-58 - T00178(K)		121.080				
Vervanging autolaadkraan EX-FP-58 - T00179(K)		29.000				
Aanhangstrooier NIDO Stratos - T00180(K)	40.000					
John Deere kniimaaiër - T00181(K)		82.500				
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194(K)		50.000				
Vervanging VW transporter 6-VVP-86 - T00195(K)		55.000				
(2020) Vervanging Piaggio 7-VVP-47 - T00196(K)	33.000					
Vervanging materiaalanhanger 2011 - T00198(K)		12.000				
Vervoermiddelen	305.000	434.580	0	0	0	0
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn(K)	20.000					
PROJ Asfalt 2017 - T00143(K)	29.110					
Verbet. pos. fietsers op-afritten A15 Nieuweweg(K)	30.000					
(2014) Molenstraat - T00138(K)	48.750					
Verb. toegang station centrum Merwedelingel. (K)	50.000					
Elementen 2017 - T00136(K)	107.188					
(2014) Halgriend - T00132(K)	142.500					
Elementen 2018 - T00137(K)	146.000					
Elementen 2019 - T00170(K)	146.000					
Asfalt 2019 - T00172(K)	220.000					
Herinrichting wegen ZW hoek Boven Hardinxveld(K)	254.009					
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams(K)	290.361					
Verbet. verkeersv. spoorwago. Giessenzoom(K)	350.000					
Voorbereidingskr. reconstructie Spindermolen(K)	25.000					
Elementen 2020 - T00171(K)	146.000					
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond(K)	200.000					
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen(K)	200.000					
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen(K) Subsidie	-150.000					
Asfalt 2020 - T00173(K)	220.000					
Asfalt 2021 - T00199(K)		220.000				
(2021) Reconstructie Spindermolen(K)		450.000				
Elementen 2021 - T00200(K)		146.000				
Herinrichting Buitendams fase 1(K)		800.000				
(2022) Elementen(K)			146.000			
(2022) Asfalt(K)			220.000			
Aanlegsteiger Waterbus(K)			300.000			
Aanlegsteiger Waterbus(K) Subsidie			-200.000			
Herinrichting Buitendams fase 2(K)			800.000			
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams(K)			1.000.000			
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord(K)			2.500.000			
Verbreding en herinrichting Spoorweg(K)			390.000	800.000		
Dijkverbreding en ontwikkeling de Rokerij(K)				25.000		
Regiodeal IJzergieterij - Herinrichting kruising			500.000			
Regiodeal IJzergieterij - Verhoging kwaliteit openbare ruimte Waterfront			250.000			
(2023) Elementen(K)				146.000		
(2023) Asfalt(K)				220.000		
(2024) Elementen(K)					146.000	
(2024) Asfalt(K)					220.000	
(2025) Elementen(K)						146.000
(2025) Asfalt(K)						220.000
Wegen, straten en pleinen	2.474.918	1.516.000	5.906.000	1.191.000	366.000	366.000
	5.715.789	3.566.580	6.749.500	1.962.000	1.137.000	1.137.000

2.11 Verkorte balans/overzicht financiering

Activa	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
(im) Materiële vaste activa	46.115	54.466	53.729	56.453	58.777	58.226
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	822	888	822	822	822	822
Financiële vaste activa: Leningen	109	0	77	62	46	40
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar		0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	47.046	55.354	54.628	57.337	59.645	59.088
Vorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	3.655	7.197	-651	-717	2.140	-2.061
Vorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen		0				
Uitzettingen <1 jaar	3.745	4.232	4.232	4.232	4.232	4.232
Liquide middelen	413	1.299	1.585	1.299	1.299	1.299
Overlopende activa	8.537	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029
Totaal Vlottende Activa	16.350	13.757	6.195	5.843	8.700	4.499
Totaal Activa	63.396	69.111	60.824	63.180	68.346	63.588
Passiva	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Eigen vermogen	17.122	25.577	32.880	31.985	31.476	30.970
Voorzieningen	4.484	4.716	5.151	5.441	5.728	5.999
Vaste schuld	29.013	21.520	18.510	14.175	17.590	16.280
Totaal Vaste Passiva	50.619	51.813	56.541	51.601	54.793	53.249
Vlottende schuld	9.570	13.016	0	7.296	9.270	6.057
Overlopende passiva	3.206	4.282	4.282	4.282	4.282	4.282
Totaal Vlottende Passiva	12.776	17.298	4.282	11.578	13.552	10.339
Totaal Passiva	63.395	69.111	60.824	63.180	68.346	63.588

2.12 Kasstroomoverzicht

* € 1.000

RESULTAAT		0
<i>Afschrijvingen</i>		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	63	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	738	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	327	
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	405	
<i>Totaal afschrijvingen</i>		1.533
<i>Reserves/voorzieningen</i>		
Toename reserves/voorzieningen	3.288	
Afname reserves/voorzieningen	-4.346	
<i>Totaal mutaties reserves</i>		-1.058
KASSTROOM		475
<i>Bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)</i>		
Toename voorraad bouwgrond	-2.371	
Afname voorraad bouwgrond	3.019	
<i>Totaal mutatie bouwgrondexploitaties</i>		648
<i>Werkkapitaal</i>		
Mutaties vlottende activa	0	
Mutaties vlottende passiva	0	
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>		0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		1.123
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>		
Toename immateriële vaste activa	0	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	-1.097	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	-417	
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	-2.207	
		-3.721
OVERSCHOT AAN LIQUIDE MIDDELEN		-2.598

Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

	(x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
RESULTAAT		0	0	0	0
<i>Afschrijvingen</i>					
Afschrijvingen immateriële vaste activa		63	67	70	72
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut		738	842	845	816
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing		327	345	362	382
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut		405	504	636	713
<i>Totaal afschrijvingen</i>		1.533	1.759	1.913	1.983
<i>Reserves/voorzieningen</i>					
Toename reserves/voorzieningen		3.288	1.676	1.713	1.703
Afname reserves/voorzieningen		-4.346	-2.281	-1.936	-1.937
<i>Totaal mutaties reserves/voorzieningen</i>		-1.058	-605	-223	-234
KASSTROOM		475	1.154	1.690	1.749
<i>Werkkapitaal</i>					
Mutaties vlottende activa		0	0	0	0
Mutaties vlottende passiva		0	0	0	0
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>		0	0	0	0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		475	1.154	1.690	1.749
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTELEID (40% VV)		792	1.923	2.816	2.915
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>					
Toename immateriële vaste activa		0	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut		1.097	846	134	90
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing		417	600	600	400
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut		2.207	2.957	3.417	942
Investeringen volgens Investeringsoverzicht 2019-2022 (bijlage 4)		-3.721	-4.403	-4.151	-1.432
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN		-2.929	-2.479	-1.334	1.483

* In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie.

** Toename / afname reserve door en de verkoop van de aandelen ENECO.

2.13 Overzicht opgenomen nieuw beleid

Bij elk programma afzonderlijk is een tabel bij het onderwerp “Wat mag het kosten?” opgenomen, waarin is weergegeven welke budgetten op basis van de perspectiefnota 2021-2024 zijn bijgesteld. In deze tabel is ook aangegeven welke onderwerpen nieuw beleid betreffen. Naast deze onderwerpen zijn in de begroting in paragraaf 1.5 de toekomstige ontwikkelingen vermeld. Mogelijke financiële consequenties van deze ontwikkelingen worden afzonderlijk of via de perspectiefnota 2022-2025 aan u voorgelegd.

2.14 Overzicht van reserves en voorzieningen

Naam	31-12-20	2021 toevoeging	2021 onttrekking	2021 onttr.kap.lstn	31-12-21
Omschrijving					
Algemene reserve	14.177.159	0	-2.041.920	0	12.135.239
Totaal algemene reserve	14.177.159	0	-2.041.920	0	12.135.239
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Budgetoverheveling	292.000	0	-40.000	0	252.000
Best. res. Onderhoud gebouwen	190.588	289.525	-213.001	0	267.112
Best. res. Risico gem. Regelingen	95.996	0	-5.500	0	90.496
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	83.259	30.000	-32.000	0	81.259
Best. res. Sociaal domein	2.432.830	50.000	-550.000	0	1.932.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	274.396	53.400	-6.500	-62.796	258.500
Best. res. Wegen	3.026.686	672.000	-380.000	-309.021	3.009.665
Best. res. Compensatie rente wegenonderh	357.401	0	-40.265	0	317.136
Best. res. Scholenbouw c.a.	888.606	30.000	0	-31.459	887.147
Best. res. Waterbeheerplan	1.203.978	25.000	-217.034	-3.388	1.008.556
Best. res. Openbaar groen	46.980	76.200	-76.200	0	46.980
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	137.937	0	0	-12.007	125.930
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	12.833	0	0	-1.860	10.973
Best. res. Aanpak wateroverlast	842.275	0	0	-38.968	803.307
Best. res. Begraafplaatsen	78.088	15.000	0	-3.976	89.112
Best. res. Bouwgrondexploitatie	2.395.179	0	0	0	2.395.179
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazeme Rijnstraat 1C	81.000	0	-16.200	0	64.800
Best. res. Individuele trajecten	52.897	50.000	0	0	102.897
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.390.137	0	0	-24.116	1.366.021
Best. res. Verkeersveiligheid	125.323	50.000	-90.000	0	85.323
Best. res. Speelplaatsen	440.427	48.000	0	-52.180	436.247
Best. res. Duurzaamheid	2.842.000	0	0	0	2.842.000
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000	0	0	0	2.500.000
Investeringsfonds Eneco-gelden	0	1.650.000	-134.500	-5.740	1.509.760
Totaal bestemmingsreserve	19.965.512	3.039.125	-1.801.200	-545.511	20.657.926
Totaal reserve	34.142.671	3.039.125	-3.843.120	-545.511	32.793.165

Voorzieningen	31-12-20	2021 toevoeging	2021 onttrekking	2021 onttr.kap.lstn	31-12-21
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	100.708	0	-7.246	0	93.462
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden	10.319	0	-1.198	0	9.121
3. Voorziening riolering	4.741.526	288.463	0	0	5.029.989
4. Voorziening reiniging	6.938	10.510	0	0	17.448
Totaal voorzieningen	4.859.491	298.973	-8.444	0	5.150.020

Naam	31-12-21	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	31-12-22
Omschrijving					
Algemene reserve	12.135.239	0	-100.000	0	12.035.239
Totaal algemene reserve	12.135.239	0	-100.000	0	12.035.239
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Budgetoverheveling	252.000	0	0	0	252.000
Best. res. Onderhoud gebouwen	267.112	289.525	-240.348	0	316.289
Best. res. Risico gem. Regelingen	90.496	0	-5.500	0	84.996
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	81.259	30.000	-32.000	0	79.259
Best. res. Sociaal domein	1.932.830	0	-470.000	0	1.462.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	258.500	53.400	-20.500	-65.862	225.538
Best. res. Wegen	3.009.665	702.000	-380.000	-340.408	2.991.257
Best. res. Compensatie rente wegenonderh	317.136	0	-34.931	0	282.205
Best. res. Scholenbouw c.a.	887.147	40.000	0	-31.418	895.729
Best. res. Waterbeheerplan	1.008.556	25.000	-217.034	-3.388	813.134
Best. res. Openbaar groen	46.980	76.200	-76.200	0	46.980
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	125.930	0	0	-12.127	113.803
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	10.973	0	0	-1.860	9.113
Best. res. Aanpak wateroverlast	803.307	0	0	-40.397	762.910
Best. res. Begraafplaatsen	89.112	15.000	0	-3.984	100.128
Best. res. Bouwgrondexploitaties	2.395.179	0	0	0	2.395.179
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	64.800	0	-16.200	0	48.600
Best. res. Individuele trajecten	102.897	50.000	0	0	152.897
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.366.021	0	0	-25.021	1.341.000
Best. res. Verkeersveiligheid	85.323	50.000	0	0	135.323
Best. res. Speelplaatsen	436.247	48.000	0	-58.180	426.067
Best. res. Duurzaamheid	2.842.000	0	0	0	2.842.000
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000	0	0	0	2.500.000
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.509.760	0	-50.000	-48.560	1.411.200
Totaal bestemmingsreserve	20.657.926	1.379.125	-1.542.713	-631.205	19.863.133

Totaal reserve	32.793.165	1.379.125	-1.642.713	-631.205	31.898.372
-----------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-21	2022 toevoeging	2022 onttrekking	2022 onttr.kap.lstn	31-12-22
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	93.462	0	-7.246	0	86.216
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden	9.121	0	0	0	9.121
3. Voorziening riolering	5.029.989	286.671	0	0	5.316.660
4. Voorziening reiniging	17.448	10.352	0	0	27.800
Totaal voorzieningen	5.150.020	297.023	-7.246	0	5.439.797

Naam	31-12-22	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	31-12-23
Omschrijving					
Algemene reserve	12.035.239	0	0	0	12.035.239
Totaal algemene reserve	12.035.239	0	0	0	12.035.239
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Budgetoverheveling	252.000	0	0	0	252.000
Best. res. Onderhoud gebouwen	316.289	289.525	-219.573	0	386.241
Best. res. Risico gem. Regelingen	84.996	0	-5.500	0	79.496
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	79.259	30.000	-32.000	0	77.259
Best. res. Sociaal domein	1.462.830	0	-150.000	0	1.312.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	225.538	53.400	-6.500	-68.929	203.509
Best. res. Wegen	2.991.257	732.000	-380.000	-361.637	2.981.620
Best. res. Compensatie rente wegenonderh	282.205	0	-30.461	0	251.744
Best. res. Scholenbouw c.a.	895.729	50.000	0	-31.375	914.354
Best. res. Waterbeheerplan	813.134	25.000	-217.034	-3.388	617.712
Best. res. Openbaar groen	46.980	76.200	-76.200	0	46.980
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	113.803	0	0	-12.248	101.555
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	9.113	0	0	-1.860	7.253
Best. res. Aanpak wateroverlast	762.910	0	0	-41.886	721.024
Best. res. Begraafplaatsen	100.128	15.000	0	-3.993	111.135
Best. res. Bouwgrondexploitaties	2.395.179	0	0	0	2.395.179
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	48.600	0	-16.200	0	32.400
Best. res. Individuele trajecten	152.897	50.000	0	0	202.897
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.341.000	0	0	-25.959	1.315.041
Best. res. Verkeersveiligheid	135.323	50.000	0	0	185.323
Best. res. Speelplaatsen	426.067	48.000	0	-64.180	409.887
Best. res. Duurzaamheid	2.842.000	0	0	0	2.842.000
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000	0	0	-62.500	2.437.500
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.411.200	0	-50.000	-67.310	1.293.890
Totaal bestemmingsreserve	19.863.133	1.419.125	-1.183.468	-745.265	19.353.525

Totaal reserve	31.898.372	1.419.125	-1.183.468	-745.265	31.388.764
-----------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-22	2023 toevoeging	2023 onttrekking	2023 onttr.kap.lstn	31-12-23
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	86.216	0	-7.246	0	78.970
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden	9.121	0	0	0	9.121
3. Voorziening riolering	5.316.660	283.614	0	0	5.600.274
4. Voorziening reiniging	27.800	10.171	0	0	37.971
Totaal voorzieningen	5.439.797	293.785	-7.246	0	5.726.336

Naam	31-12-23	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn	31-12-24
Omschrijving					
Algemene reserve	12.035.239	0	0	0	12.035.239
Totaal algemene reserve	12.035.239	0	0	0	12.035.239
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Best. res. Budgetoverheveling	252.000	0	0	0	252.000
Best. res. Onderhoud gebouwen	386.241	289.525	-393.753	0	282.013
Best. res. Risico gem. Regelingen	79.496	0	-5.500	0	73.996
Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	77.259	30.000	-32.000	0	75.259
Best. res. Sociaal domein	1.312.830	0	0	0	1.312.830
Best. res. Wijkveiligheid	14.458	0	0	0	14.458
Best. res. Openbare verlichting	203.509	53.400	-6.500	-71.995	178.414
Best. res. Wegen	2.981.620	762.000	-380.000	-376.287	2.987.333
Best. res. Compensatie rente wegenonderh	251.744	0	-26.559	0	225.185
Best. res. Scholenbouw c.a.	914.354	60.000	0	-31.267	943.087
Best. res. Waterbeheerplan	617.712	25.000	-217.034	-3.388	422.290
Best. res. Openbaar groen	46.980	76.200	-76.200	0	46.980
Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	101.555	0	0	-12.371	89.184
Best. res. Publiek deel gemeentehuis	7.253	0	0	-1.860	5.393
Best. res. Aanpak wateroverlast	721.024	0	0	-43.436	677.588
Best. res. Begraafplaatsen	111.135	15.000	0	-4.001	122.134
Best. res. Bouwgrondexploitaties	2.395.179	0	0	0	2.395.179
Best. res. Sociale woningbouw	123.500	0	0	0	123.500
Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	32.400	0	-16.200	0	16.200
Best. res. Individuele trajecten	202.897	50.000	0	0	252.897
Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738	0	0	0	36.738
Best. res. Werkplaats	1.315.041	0	0	-26.932	1.288.109
Best. res. Verkeersveiligheid	185.323	15.000	0	0	200.323
Best. res. Speelplaatsen	409.887	48.000	0	-59.507	398.380
Best. res. Duurzaamheid	2.842.000	0	0	0	2.842.000
Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.437.500	0		-62.500	2.375.000
Investeringsfonds Eneco-gelden	1.293.890	0	-15.000	-67.310	1.211.580
Totaal bestemmingsreserve	19.353.525	1.424.125	-1.168.746	-760.854	18.848.050

Totaal reserve	31.388.764	1.424.125	-1.168.746	-760.854	30.883.289
-----------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------	-------------------

Voorzieningen	31-12-23	2024 toevoeging	2024 onttrekking	2024 onttr.kap.lstn	31-12-24
1. Voorziening. Pensioenverplichtingen	78.970	0	-7.246	0	71.724
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden	9.121	0	0	0	9.121
3. Voorziening riolering	5.600.274	255.940	0	0	5.856.214
4. Voorziening reiniging	37.971	22.584	0	0	60.555
Totaal voorzieningen	5.726.336	278.524	-7.246	0	5.997.614

2.15 Taakveldmatrix

Door middel van bijgevoegde taakveldenmatrix kan aansluiting worden gevonden tussen de cijfers uit de programmabegroting en de taakvelden.

Omschrijving Programma	Taakveld
P01. Bestuur	0.10 Mutaties reserves 0.1 0 - Bestuur 0.4 0 - Overhead
P02. Leven, reizen en documenten	0.2 Burgerzaken
P03. Openbare orde en veiligheid	0.10 Mutaties reserves 1.1 Crisisbeheersing en brandweer 1.2 Openbare orde en veiligheid
P04. Verkeer en vervoer	0.10 Mutaties reserves 2.1 Verkeer en vervoer 2.4 Economische havens en waterwegen 2.5 Openbaar vervoer 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P05. Ondernemen en bedrijvigheid	0.5 Treasury 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
P06. Scholing	0.10 Mutaties reserves 4.1 Openbaar basisonderwijs 4.2 Onderwijshuisvesting 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
P07. Samenleven	0.10 Mutaties reserves 5.1 Sportbeleid en activering 5.2 Sportaccommodaties 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed 5.6 Media 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P08. Werk en inkomen	0.10 Mutaties reserves 6.3 Inkomensregelingen 6.4 Begeleide participatie
P09. Zorg en welzijn	0.10 Mutaties reserves 1.2 Openbare orde en veiligheid 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken 5.1 Sportbeleid en activering 5.6 Media 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Wijkteams 6.3 Inkomensregelingen 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ 6.82 Geëscaleerde zorg 18- 7.1 Volksgezondheid

Omschrijving Programma	Taakveld
P10. Gezondheid en milieu	0.10 Mutaties reserves 7.2 Riolering 7.3 Afval 7.4 Milieubeheer 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
P11. Bouwen, wonen en gebruiken	8.1 Ruimtelijke ordening 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) 8.3 Wonen en bouwen
P12. Woonomgeving	0.10 Mutaties reserves 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
P13. Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	0.5 Treasury 0.61 OZB woningen 0.62 OZB niet-woningen 0.64 Belastingen overig 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds 0.8 Overige baten en lasten 2.1 Verkeer en vervoer
P14. Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	0.10 Mutaties reserves 0.4 Overhead